

Toerisme en recreatie in cijfers
2008

Colofon

Uitgever

Centraal Bureau voor de Statistiek
Henri Faasdreef 312
2492 JP Den Haag
Postbus 24500
2490 HA Den Haag

Prepress

Centraal Bureau voor de Statistiek
Facilitair Beheer

Druk

OBT bv, Den Haag

Omslagontwerp

TelDesign Rotterdam

Inlichtingen

Tel.: (088) 570 70 70
Fax: (070) 337 59 94
Via contactformulier:
www.cbs.nl/infoservice

Bestellingen

E-mail: verkoop@cbs.nl
Fax: (045) 570 62 68

Internet

www.cbs.nl

Nederlands Bureau voor Toerisme en Congressen

Leidschendam
Vlietweg 15
Postbus 458
2260 MG Leidschendam
Tel.: (070) 370 57 05
Fax: (070) 320 16 54
Internet: <http://www.holland.com>

Dit rapport maakt onderdeel uit van de 'Publicatiereeks toerisme en recreatie 2007'.

Deze reeks omvat de volgende drie delen:

- Vakanties van Nederlanders (CBS)
- Toerisme in Nederland. Het gebruik van logiesaccommodaties (CBS)
- Toerisme en recreatie in cijfers (CBS en NBTC)

© Centraal Bureau voor de Statistiek, Den Haag/Heerlen, 2008.

Verveelvoudiging is toegestaan, mits het CBS als bron wordt vermeld.

Prijzen zijn excl. administratie- en verzendkosten

Prijs: € 38,50

ISSN: 1382-6832

ISBN: 978-90-357-2047-3

Price: € 38.50

ISSN: 1382-6832

ISBN: 978-90-357-2047-3

Verklaring van tekens

.	= gegevens ontbreken
*	= voorlopig cijfer
x	= geheim
–	= nihil
–	= (indien voorkomend tussen twee getallen) tot en met
0 (0,0)	= het getal is minder dan de helft van de gekozen eenheid
niets (blank)	= een cijfer kan op logische gronden niet voorkomen
2006–2007	= 2006 tot en met 2007
2006/2007	= het gemiddelde over de jaren 2006 tot en met 2007
2006/'07	= oogstjaar, boekjaar, schooljaar enz. beginnend in 2006 en eindigend in 2007
1991/'92–2006/'07	= boekjaar enz., 1991/'92 tot en met 2006/'07

In geval van afronding kan het voorkomen dat het weergegeven totaal niet overeenstemt met de som van de getallen.

Explanation of symbols

.	= data not available
*	= provisional figure
x	= publication prohibited (confidential figure)
–	= nil or less than half of unit concerned
–	= (between two figures) inclusive
0 (0,0)	= less than half of unit concerned
a blank	= not applicable
2006–2007	= 2006 to 2007 inclusive
2006/2007	= average of 2006 up to and including 2007
2006/'07	= crop year, financial year, school year etc., beginning in 2006 and terminating in 2007
1991/'92–2006/'07	= book year etc., 1991/'92 up to and including 2006/'07

Due to rounding, some totals may not correspond with the sum of the separate figures.

Inhoud

Inleiding	7
Kerncijfers	11
1. Deelname van Nederlanders aan vakanties	13
2. Binnenlandse vakanties van Nederlanders	21
3. Buitenlandse vakanties van Nederlanders	45
4. Buitenlandse toeristen in Nederland	67
5. Gebruik van Nederlandse logiesaccommodaties	85
6. Vrijtijdsbesteding van Nederlanders	91
7. Dagtochten van Nederlanders	97
8. Internationaal toerisme	109
9. De economische betekenis van toerisme in Nederland	115
10. Waterrecreatie	121
Externe bronnen en relevante organisaties	127
Toelichting op enkele gebruikte begrippen en onderzoeken	132
Cartogram toeristengebieden in Nederland, 2007	159
Register	160
Enkele aanverwante publicaties	171

Contents

Introduction.....	9
Glossary of terms used Dutch-English.....	10
Keyfigures.....	11
1. Participation of the Dutch in holidays.....	13
2. Domestic holidays of the Dutch.....	21
3. Holidays abroad of the Dutch.....	45
4. Foreign tourists in the Netherlands.....	67
5. Use of lodging accommodation.....	85
6. Recreation by the Dutch.....	91
7. Day trips by the Dutch.....	97
8. The Netherlands in the tourist world.....	109
9. The economic significance of tourism in the Netherlands.....	115
10. Water recreation.....	121
External sources and relevant organizations.....	127
Explanatory notes on definitions and studies used.....	146
Tourist areas in the Netherlands, 2007.....	159
Index.....	166
Some related publications.....	171

Inleiding

Deze publicatie heeft tot doel een actueel, samenhangend statistisch overzicht te geven van toerisme en recreatie in ruime zin. Dit terrein wordt op de volgende wijze ingevuld: de hoofdstukken 1 t/m 3 bevatten gegevens over het vakantiegedrag van de Nederlandse bevolking. Het aantal buitenlandse toeristen dat in ons land overnacht staat in hoofdstuk 4 vermeld. De aandacht in hoofdstuk 5 is vooral gericht op de relatie tussen de aanbodstructuur en het gebruik van diverse logiesaccommodaties. In de hoofdstukken 6 en 7 wordt informatie gegeven over het recreatie- en vrijetijdsgedrag van de Nederlandse bevolking en in hoofdstuk 8 wordt 'toeristisch Nederland' in een internationaal perspectief geplaatst. Hoofdstuk 9 bevat gegevens over de economische betekenis van het toerisme en de recreatie in Nederland. Nieuw is hoofdstuk 10. Dit hoofdstuk is bedoeld om de lezer jaarlijks informatie te verschaffen over een relevant en actueel onderwerp binnen de Toerisme branche. Dit jaar is het gekozen onderwerp waterrecreatie.

Sinds 1995 verzorgden het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS), het Nederlands Bureau voor Toerisme en Congressen (NBTC) en het Nederlands Research Instituut voor Recreatie en Toerisme (NRIT) gezamenlijk een jaarlijkse reeks van publicaties over toerisme en recreatie. De reeks van dit jaar evenals deze uitgave, 'Toerisme en recreatie in cijfers 2008', is samengesteld door het CBS en het NBTC. Eerder dit jaar verschenen: 'Vakanties van Nederlanders' en 'Toerisme in Nederland, het gebruik van logiesaccommodaties' van het CBS.

Bij de samenstelling van deze publicatie is niet alleen geput uit onderzoek van het CBS en het NBTC. Er is ook informatie opgenomen van bijvoorbeeld de Nederlandsche Bank, Eurostat, de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) en de Wereld Toerisme Organisatie (WTO-OMT).

Het Continu Vakantie Onderzoek, de bron voor de hoofdstukken 1, 2 en 3, is in 2002 opnieuw opgezet. Een gevolg daarvan is dat de uitkomsten vanaf het verslagjaar 2002 strikt genomen niet te vergelijken zijn met die van voorgaande onderzoeken. De oorzaken van de trendbreuk zijn een verruiming van de definitie van vakantie, het naar voren halen van de begindatum van het vakantiejaar, en wijzigingen in de vraagstelling en de methode van waarneming in het onderzoek vanaf 2002. Meer details hierover staan in de 'Toelichting' achter in deze publicatie.

In aanvulling op het cijfermateriaal biedt 'Toerisme en recreatie in cijfers' nog een aantal verwijzingen. Zo staan bij de tabellen een bronvermelding, de frequentie en de belangrijkste papieren publicatie van het betreffend onderzoek, en tevens een telefoonnummer waar nadere inlichtingen kunnen worden verkregen over de gepresenteerde cijfers. In de paragraaf 'Externe bronnen en relevante organisaties' zijn adressen opgenomen van enkele organisaties die van belang zijn voor de diverse

vormen van toerisme en recreatie. In de paragraaf 'Toelichting op enkele gebruikte begrippen' is voor de meeste begrippen een toelichtende tekst opgenomen. Specifieke informatie over definities en de onderzoeksopzet is te vinden in de publicaties waarnaar wordt verwezen. Voor het gericht zoeken naar de gewenste informatie is een trefwoordenregister opgenomen. Een lijst met aanverwante onderzoeken en publicaties besluit deze editie van 'Toerisme en recreatie in cijfers'.

Voor algemene informatie over het jaarboek en suggesties voor verbeteringen kunt u contact opnemen met het CBS, tel. (088) 570 70 70 of het NBTC, tel. (070) 370 57 05.

Introduction

The aim of this book is to present an up-to-date consistent statistical overview of tourism and recreation in a broad sense. Chapters 1 to 3 contain data on holidays of the Dutch population. Figures on foreign visitors staying in the Netherlands are presented in chapter 4. Chapter 5 focuses on the relationship between supply and demand of various types of tourist accommodation. In chapters 6 and 7 quantitative information can be found on recreation and leisure time behaviour of the Dutch. Chapter 8 presents tourism in the Netherlands in an international perspective, and chapter 9 contains data on the economic importance of tourism and recreation in the Netherlands. Chapter 10 is new; it is intended to present new information on a relevant and topical subject within the tourism sector. The information presented will differ from year to year. This year's edition contains information on water recreation.

Statistics Netherlands has published books on tourism annually since 1995, in collaboration with the Netherlands Bureau for Tourism and Conferences (Nederlands Bureau voor Toerisme en Congressen; NBTC formerly Toerisme Recreatie Nederland; TRN) and the Netherlands Institute for Research of Recreation and Tourism (Nederlands Research Instituut voor Recreatie en Toerisme; NRIT). The present book, *Tourism and recreation in figures 2008*, is the latest edition. This year, this publication – as well as the other publications on *Tourism and Recreation* – has been compiled by Statistics Netherlands and the NBTC.

The data in this publication were derived not only from surveys held by Statistics Netherlands and the NBTC, but also from the Dutch central bank, Eurostat, the Organization for Economic Co-operation and Development, and the World Tourism Organization.

The Continuous Holiday Survey, the source of information for the chapters 1, 2 and 3, was redesigned in 2002. As a consequence, the results for holiday years from 2002 onwards are strictly speaking not comparable with earlier results. The causes of this break in series are a broadening of the definition of a holiday, a change in the starting date of the holiday year and changes in questions and the method of data collection.

In addition to figures and graphs, this book also presents a number of references. Each table quotes the source, with the name of the survey, its frequency and the title of the most important paper publication, as well as a telephone number through which more information can be obtained about the figures presented.

The English terminology of the table titles was revised in the 2002 edition of Tourism and recreation in figures in order to present the data in better English. Foreign readers should be aware that – with the exception of the Continuous Holiday Survey – the contents of the surveys have not changed, only the English terms used to present the data. The table below, together with the Explanatory Notes at the back of the book are intended as a tool for comparing data in this book with those in editions before 2002.

Glossary of terms used Dutch-English

<i>Dutch</i>	<i>English (editions up to 2002)</i>	<i>English (editions from 2002 onwards)</i>
logiesaccommodaties	accommodation establishments	tourist accommodations
gemiddelde verblijfsduur	average length of stay	average length of stay
land van herkomst	country of residence	country of residence
bestemming	destination	destination
duur	duration	length of stay
buitenlandse gasten	foreign guests	foreign tourists
vakanties	holidays	holidays, holiday trips
lange vakanties	holidays	long holidays
binnenlandse lange vakanties	holidays (in the Netherlands)	long domestic holiday trips
buitenlandse lange vakanties	holidays abroad	long outbound holiday trips
vakanties in Nederland	holidays in the Netherlands	domestic trips
vakanties in buitenland	holidays, abroad	outbound trips
hotels en pensions	hotels and boarding houses	hotels and boarding houses
vervoermiddel	means of transportation	mode of transportation
organisatievorm	organizing forms	way of organizing
overige logiesaccommodaties	other types of accommodation	other types of accommodation
korte vakanties	short holiday breaks	short holidays
binnenlandse korte vakanties	short holiday breaks	short domestic holiday trips
buitenlandse korte vakanties	short holiday breaks abroad	short outbound holiday trips
binnenlandse vakanties	short holiday breaks and holidays	domestic holiday trips
buitenlandse vakanties	short holiday breaks and holidays, abroad	outbound holiday trips
buitenlandse korte wintersportvakanties	short winter sports holiday breaks abroad	short winter sport holidays
slaapplaats	sleeping place	bedplace
binnenlandse toeristische vakanties	touristic short holiday breaks and holidays	domestic tourist holiday trips
type logiesaccommodatie	type of accommodation	type of accommodation
buitenlandse lange wintersportvakanties	winter sports holidays abroad	long winter sport holidays

Kerncijfers

	Eenheid	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Bevolking op 1-1 w.v.	<i>mln</i>	15,9	16,0	16,1	16,2	16,3	16,3	16,3	16,4
0– 19 jaar	%	24,4	24,4	24,5	24,5	24,5	24,5	24,3	24,2
20– 64 jaar	%	62,0	62,0	61,9	61,8	61,6	61,5	61,4	61,3
65 jaar en ouder	%	13,6	13,6	13,7	13,7	13,8	14,0	14,3	14,5
Werkzame beroepsbevolking (15–64 jaar), jaargemiddelde	<i>mln</i>	6,9	7,0	7,0	7,0	6,9	6,9	7,1	7,3
Geregistreerde werklozen	1 000	270	252	302	399	479	483	413	344
Bruto Binnenlands Product	<i>mld euro</i>	402,3 ¹⁾	447,7 ²⁾	465,2	476,9	489,9	505,6	527,9	567,0*
Particuliere huishoudens, 1-1 w.v.	1 000	6 801	6 867	6 934	6 996	7 049	7 091	7 146	7 191
eenpersoonshuishoudens	%	33,4	33,6	33,8	34,1	34,4	34,5	35,0	35,3
meerpersoonshuishoudens	%	66,6	66,4	66,2	65,9	65,6	65,5	65,0	64,7
Oppervlakte, 1-1 w.o.	<i>km²</i>	41 528	41 528	41 528	41 528	41 528	41 528	41 528	41 528
land	<i>km²</i>	33 873	33 873	33 873	33 873	33 873	33 873	33 756	33 756
binnenwater	<i>km²</i>
recreatieterreinen	<i>km²</i>
bos en natuur	<i>km²</i>
Personenauto's, 1-1	<i>mln</i>	6,3	6,5	6,7	6,9	6,9	7,0	7,0	7,2
Deelname aan vakanties w.v.	%	79	79	81 ²⁾	82	81	81	81	81
lange vakanties	%	74	74	74	75	76	75	75	74
korte vakanties	%	34	36	41	41	41	40	41	41
Lange vakanties van Nederlanders	<i>mln</i>	19,0	19,8	22,4 ⁴⁾	22,0	22,7	22,2	22,4	22,3
Korte vakanties van Nederlanders	<i>mln</i>	11,6	12,1	13,1 ⁴⁾	12,6	12,5	12,2	12,2	12,8
Vakanties van Nederlanders in het buitenland w.o. in Frankrijk	<i>mln</i>	13,9	14,2	16,8 ⁴⁾	16,5	17,2	17,1	16,8	17,6
in Duitsland	<i>mln</i>	2,8	2,8	3,3 ⁴⁾	2,9	2,9	2,8	2,7	2,6
in België	<i>mln</i>	1,9	1,8	2,5 ⁴⁾	2,4	2,7	2,6	2,6	3,0
in België	<i>mln</i>	1,4	1,6	2,2 ⁴⁾	2,3	2,2	2,0	1,9	2,0

¹⁾ Cijfer vóór herziening van 2001.

²⁾ Herzien cijfer.

³⁾ Indexcijfer 1995=100.

⁴⁾ Trendbreuk in 2002 als gevolg van een aantal wijzigingen in het ContinuVakantieOnderzoek.

Kerncijfers (vervolg)

	Eenheid	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Overnachtingen van Nederlanders tijdens vakanties	<i>mln</i>	244,5	251,2	275,9 ¹⁾	263,7	274,3	267,5	264,9	269,6
w.v.									
in Nederland	<i>mln</i>	95,1	99,6	108,9	100,4	101,7	95,7	98,4	95,6
in het buitenland	<i>mln</i>	149,4	151,6	167,0	163,3	172,7	171,8	166,5	174,1
w.o. in Frankrijk	<i>mln</i>	35,4	33,0	39,1	33,0	32,1	31,0	31,8	30,5
in Duitsland	<i>mln</i>	13,5	14,0	16,3	15,6	17,8	17,4	17,1	18,8
in België	<i>mln</i>	8,0	8,7	11,1	12,1	11,7	10,9	10,0	10,7
Hotels, pensions en jeugdaccommodaties	<i>1</i>	2 835	2 858	2 933	2 908	3 129	3 135	3 099	3 196
slaapplaatsen	<i>1 000</i>	173	174	177	181	190	192	195	200
gasten	<i>1 000</i>	15 539	15 046	14 948	14 310	15 512	16 382	18 307	19 229
overnachtingen	<i>mln</i>	29,7	28,6	28,5	27,2	28,4	29,5	32,0	34,2
Kampeerterreinen	<i>1</i>	2 140	2 158	2 218	2 244	2 341	2 446	2 462	2 452
slaapplaatsen	<i>1 000</i>	726	721	724	717	723	728	724	736
gasten	<i>1 000</i>	3 518	3 369	3 482	4 007	3 539	3 473	3 521	3 603
overnachtingen	<i>mln</i>	20,9	20,4	21,5	23,1	22,5	22,1	21,0	20,8
Overnachtingen van buitenlandse gasten in logiesaccommodaties in Nederland	<i>mln</i>	27,3	25,5	26,4	25,3	25,4	25,2	26,9	28,0
w.v.									
in hotels, pensions en jeugdaccommodaties	<i>mln</i>	15,7	15,0	14,9	13,8	14,6	15,1	16,0	16,3
in huisjescomplexen	<i>mln</i>	7,0	6,4	6,6	6,3	6,2	5,8	6,4	7,2
op kampeerterreinen	<i>mln</i>	4,1	3,7	4,1	4,8	4,0	3,7	3,9	4,0
in groepsaccommodaties	<i>mln</i>	0,5	0,5	0,7	0,5	0,6	0,6	0,6	0,5
Vrijtijdsbesteding									
Percentage van de bevolking dat 1-4 uur per week sport minstens een maal per maand:	%	41	42	42	42	42	.	.	.
een uitstapje in de vrije natuur maakt	%	50	47	48	48	48	.	.	.
een restaurant bezoekt	%	35	35	35	31	32	.	.	.
gezellige middag of avond bij familie of vrienden doorbrengt	%	40	42	44	45	48	.	.	.
10-19 uur per week TV kijkt	%	37	37	38	37	38	.	.	.
Dagtochten van Nederlanders	<i>mln</i>	.	.	981,6 ²⁾	906,6 ³⁾
Uitgaven van in Nederland woonachtige personen in het buitenland (Reisverkeersbalans)	<i>mld euro</i>	13,2	13,4	13,9	13,7	13,2	13,0	13,6*	13,9*
Uitgaven door Nederlanders aan vakanties in het buitenland	<i>mld euro</i>	8,3	8,6	9,7	9,8	10,1	10,3	10,4	11,1
Uitgaven van buitenlanders in Nederland (Reisverkeersbalans)	<i>mld euro</i>	7,8	7,5	8,2	8,1	8,3	8,4	9,0	9,8*
Uitgaven door Nederlanders aan vakanties in Nederland	<i>mld euro</i>	2,1	2,3	2,9	2,6	2,6	2,5	2,6	2,6

¹⁾ Trendbreuk in 2002 als gevolg van een aantal wijzigingen in het ContinuVakantieOnderzoek.

²⁾ In 2001/'02; exclusief uitstapjes vanaf vakantieadres.

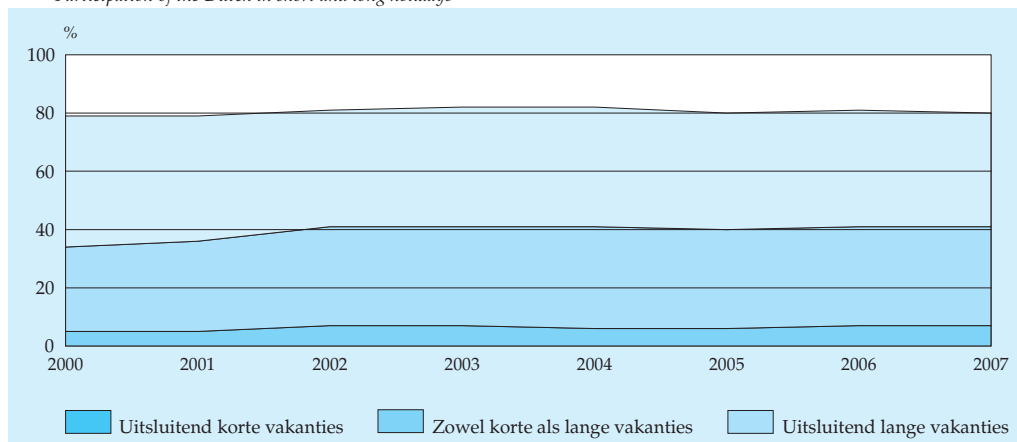
³⁾ In 2006/'07; exclusief uitstapjes vanaf vakantieadres.

1. Deelname van Nederlanders aan vakanties

Algemeen

1.1.1 Deelname van Nederlanders aan vakanties naar duur

Participation of the Dutch in short and long holidays

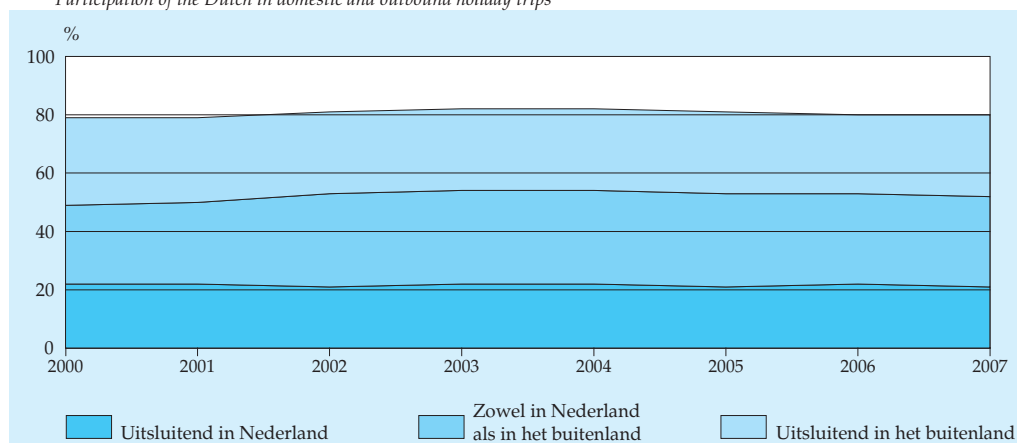

N.B. Trendbreuk in 2002.

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

1.1.2 Deelname van Nederlanders aan vakanties naar bestemming

Participation of the Dutch in domestic and outbound holiday trips

N.B. Trendbreuk in 2002.

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

Tabel 1.1.3**Omvang en intensiteit van de vakanties van Nederlanders***Volume and intensity of holidays of the Dutch*

	Eenheid	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Totaal aantal vakanties	<i>mln</i>	30,5	31,9	35,5	34,6	35,2	34,4	34,5	35,1
Aantal deelnemers	<i>mln</i>	11,9	12,0	12,3	12,5	12,5	12,4	12,4	12,5
Gemiddeld aantal vakanties per deelnemer	1	2,57	2,67	2,89	2,77	2,82	2,77	2,78	2,82
Aantal korte vakanties	<i>mln</i>	11,6	12,1	13,1	12,6	12,5	12,2	12,2	12,8
Aantal deelnemers	<i>mln</i>	5,1	5,4	6,3	6,3	6,2	6,2	6,3	6,4
Gemiddeld aantal korte vakanties per deelnemer	1	2,25	2,24	2,09	1,99	2,01	1,96	1,92	2,00
Aantal lange vakanties	<i>mln</i>	19,0	19,8	22,4	22,0	22,7	22,2	22,4	22,3
Aantal deelnemers	<i>mln</i>	11,1	11,2	11,3	11,4	11,6	11,5	11,4	11,4
Gemiddeld aantal lange vakanties per deelnemer	1	1,71	1,77	1,98	1,93	1,96	1,93	1,97	1,96

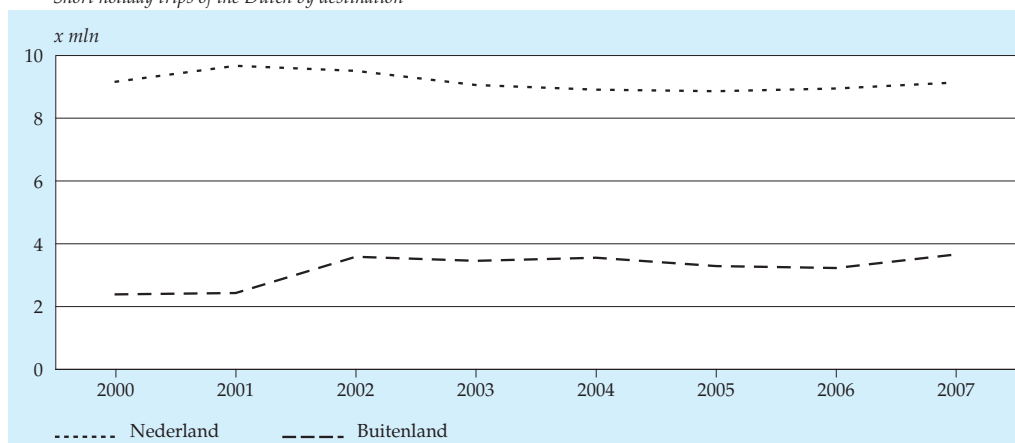
N.B. Trendbreuk in 2002.

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

Inlichtingen: CBS (088) 570 70 70.

Voornaamste publicatie: Vakanties van Nederlanders 2007.

Frequentie: jaarlijks.

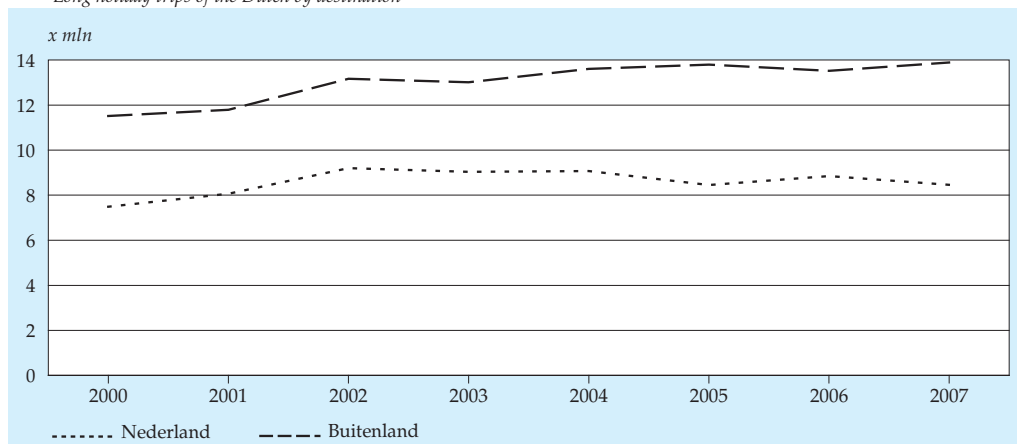
1.1.4 Korte vakanties van Nederlanders naar bestemming*Short holiday trips of the Dutch by destination*

N.B. Trendbreuk in 2002.

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

1.1.5 Lange vakanties van Nederlanders naar bestemming

Long holiday trips of the Dutch by destination

N.B. Trendbreuk in 2002.

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

Tabel 1.1.6

Korte vakanties van Nederlanders naar bestemming en seizoen

Short holiday trips of the Dutch by destination and season

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
	<i>x 1 000</i>							
Nederland	9 160	9 670	9 510	9 062	8 909	8 863	8 951	9 136
w.v.								
winterperiode	3 690	3 390	4 360	3 908	4 077	4 195	4 098	4 417
zomerperiode	5 470	6 280	5 150	5 154	4 832	4 668	4 853	4 719
Buitenland	2 390	2 430	3 590	3 456	3 563	3 291	3 229	3 662
w.v.								
winterperiode	1 420	1 170	2 070	1 851	2 059	1 922	1 823	2 028
zomerperiode	970	1 260	1 520	1 605	1 504	1 369	1 406	1 634

N.B. Trendbreuk in 2002.

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

Inlichtingen: CBS (088) 570 70 70.

Voornaamste publicatie: Vakanties van Nederlanders 2007.

Frequentie: jaarlijks.

Tabel 1.1.7
Lange vakanties van Nederlanders naar bestemming en seizoen
Long holiday trips of the Dutch by destination and season

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
	<i>x 1 000</i>							
Nederland	7 490	8 060	9 200	9 029	9 069	8 451	8 842	8 458
w.v.								
winterperiode	1 860	1 900	2 780	2 611	2 919	2 556	2 634	2 633
zomerperiode	5 630	6 150	6 420	6 418	6 150	5 895	6 208	5 825
Buitenland	11 510	11 790	13 170	13 007	13 610	13 794	13 523	13 894
w.v.								
winterperiode	3 710	3 870	4 620	4 494	5 171	4 993	4 631	4 896
zomerperiode	7 800	7 920	8 550	8 513	8 439	8 801	8 892	8 998

N.B. Trendbreuk in 2002.

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

Inlichtingen: CBS (088) 570 70 70.

Voornaamste publicatie: Vakanties van Nederlanders 2007.

Frequentie: jaarlijks.

Financieel

Tabel 1.2.1
Uitgaven van Nederlanders aan vakanties naar bestemming
Expenditure of the Dutch on holidays by destination

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
	<i>mln euro</i>							
Nederland	2 110	2 280	2 900	2 630	2 568	2 482	2 570	2 702
Buitenland	8 270	8 550	9 730	9 760	10 121	10 257	10 413	11 105
Totaal	10 380	10 830	12 630	12 380	12 688	12 739	12 983	13 808

N.B. Trendbreuk in 2002.

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

Inlichtingen: CBS (088) 570 70 70.

Voornaamste publicatie: Vakanties van Nederlanders 2007.

Frequentie: jaarlijks.

Tabel 1.2.2
Uitgaven van Nederlanders aan vakanties naar bestemming en seizoen, 2007
Expenditure of the Dutch on holidays by destination and season, 2007

	Totale bestedingen	Gemiddelde uitgaven per persoon per vakantie	Gemiddelde vakantieduur	Gemiddelde uitgaven per persoon per dag
	<i>mln euro</i>	<i>euro</i>	<i>dagen</i>	<i>euro</i>
Nederland	2 702	154	6,4	24
w.v.				
winterperiode	943	134	4,9	27
zomerperiode	1 759	167	7,5	22
Buitenland	11 105	633	10,9	58
w.v.				
winterperiode	4 165	602	8,6	70
zomerperiode	6 941	653	12,4	53

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

Inlichtingen: CBS (088) 570 70 70.

Voornaamste publicatie: Vakanties van Nederlanders 2007.

Frequentie: jaarlijks.

Persoonskenmerken

Tabel 1.3.1
Deelname van Nederlanders aan vakanties naar leeftijd
Participation of the Dutch in holidays by age

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
	%							
0-14 jaar	86	87	87	87	87	87	86	85
15-24 jaar	79	77	80	84	82	78	81	81
25-34 jaar	82	84	85	87	84	83	84	82
35-44 jaar	87	83	81	82	82	85	84	83
45-54 jaar	81	81	80	80	81	81	81	82
55-64 jaar	79	78	82	81	81	81	79	82
65-74 jaar	65	67	75	78	77	77	77	74
75 jaar en ouder	42	43	59	57	59	56	57	61
Totaal	79	79	81	82	81	81	81	81

N.B. Trendbreuk in 2002.

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

Inlichtingen: CBS (088) 570 70 70.

Voornaamste publicatie: Vakanties van Nederlanders 2007.

Frequentie: jaarlijks.

Tabel 1.3.2
Deelname van Nederlanders aan vakanties naar samenstelling van het huishouden
Participation of the Dutch in holidays by composition of household

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
	%							
Alleenstaand	64	64	71	75	75	71	67	69
Huishouden met als jongste een kind van:								
0- 5 jaar	86	85	88	87	87	86	85	85
6-12 jaar	85	87	85	86	86	85	87	87
13-17 jaar	84	81	79	84	79	78	81	81
Huishouden met uitsluitend meerderjarigen	78	78	80	80	79	80	79	80
Totaal	79	79	81	82	81	81	81	81

N.B. Trendbreuk in 2002.

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

Inlichtingen: CBS (088) 570 70 70.

Voornaamste publicatie: Vakanties van Nederlanders 2007.

Frequentie: jaarlijks.

Tabel 1.3.3**Deelname van Nederlanders aan vakanties naar sociale klasse¹⁾***Participation of the Dutch in holidays by social class*

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
	%							
A (hoog)	88	85	86	93	92	92	91	92
B+ (tamelijk hoog)	85	85	87	89	87	87	87	88
B- (middengroep)	77	80	82	83	85	83	84	83
C (tamelijk laag)	73	72	71	69	70	71	69	70
D (laag)	58	53	66	53	60	54	59	52
Totaal	79	79	81	82	81	81	81	81

¹⁾ De indeling naar sociale klasse is tot stand gekomen op grond van de beroepsgroep en opleiding van de hoofdkostwinner (zie bijlage 1 in het Trendrapport Toerisme en Recreatie 2001–2002).

N.B. Trendbreuk in 2002.

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

Inlichtingen: CBS (088) 570 70 70.

Voornaamste publicatie: Vakanties van Nederlanders 2007.

Frequentie: jaarlijks.

2. Binnenlandse vakanties van Nederlanders

Algemeen

Tabel 2.1.1
Binnenlandse vakanties van Nederlanders naar duur
Domestic holiday trips of the Dutch by length of stay

	Eenheid	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
2-4 dagen	%	55	55	51	50	50	51	50	52
5-8 dagen	%	27	29	32	33	33	33	34	33
9 dagen of meer	%	18	17	17	17	18	16	16	15
Totaal (absoluut=100%)	<i>x mln</i>	16,6	17,7	18,7	18,1	18,0	17,3	17,8	17,6
Gemiddelde vakantie ­ duur	<i>dagen</i>	6,7	6,6	6,8	6,6	6,7	6,5	6,5	6,4

N.B. Trendbreuk in 2002.

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

Inlichtingen: CBS (088) 570 70 70.

Voornaamste publicatie: Vakanties van Nederlanders 2007.

Frequentie: jaarlijks.

Tabel 2.1.2
Binnenlandse toeristische vakanties ¹⁾ van Nederlanders naar duur
Domestic touristic holiday trips of the Dutch by length of stay

	Eenheid	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
2-4 dagen	%	46	44	47	48	47	49	50	51
5-8 dagen	%	36	39	36	36	37	36	36	36
9 dagen of meer	%	19	17	17	15	17	15	15	13
Totaal (absoluut=100%)	<i>x mln</i>	10,5	11,0	13,6	13,5	13,5	13,1	13,5	13,7
Gemiddelde vakantie ­ duur	<i>dagen</i>	6,8	6,6	6,7	6,3	6,5	6,3	6,2	6,2

¹⁾ Vakanties waarbij voornamelijk van toeristische logiesvormen gebruik is gemaakt.

N.B. Trendbreuk in 2002.

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

Inlichtingen: CBS (088) 570 70 70.

Voornaamste publicatie: Vakanties van Nederlanders 2007.

Frequentie: jaarlijks.

Tabel 2.1.3

Binnenlandse korte vakanties van Nederlanders per seizoen naar toeristengebied, 2007*Short domestic holiday trips of the Dutch by season and tourist area, 2007*

	Winter- periode	Zomer- periode	Totaal	Winter- periode	Zomer- periode	Totaal
	<i>x 1 000</i>			<i>%</i>		
Waddeneilanden	210	230	440	5	5	5
Noordzeebadplaatsen	480	560	1 040	11	12	11
IJsselmeerkust	150	220	370	3	5	4
Deltagebied	180	220	400	4	5	5
Meren in Groningen, Friesland en Noordwest-Overijssel	90	210	300	2	5	3
Hollands-Utrechtse meren	10	40	50	0	1	1
Utrechtse Heuvelrug en 't Gooi	100	120	220	2	3	2
Veluwe en Veluwerand	600	550	1 150	14	12	13
Gelders rivierengebied	70	50	120	2	1	1
Achterhoek	180	180	360	4	4	4
Twente, Salland en Vechtstreek	320	340	660	7	7	7
Groningse, Friese en Drentse zandgronden	400	410	810	9	9	9
West- en Midden-Brabant	440	500	930	10	10	10
Oost-Brabant, Noord- en Midden- Limburg en Rijk van Nijmegen	460	420	880	10	8	10
Zuid-Limburg	300	230	530	7	5	6
Amsterdam, Rotterdam, 's-Gravenhage en Utrecht	150	130	280	3	3	3
Overig Nederland	290	300	590	7	6	6
Totaal	4 420	4 720	9 140	100	100	100

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

Inlichtingen: CBS (088) 570 70 70.

Voornaamste publicatie: Vakanties van Nederlanders 2007.

Frequentie: jaarlijks.

Tabel 2.1.4

Binnenlandse lange vakanties van Nederlanders per seizoen naar toeristengebied, 2007*Long domestic holiday trips of the Dutch by season and tourist area, 2007*

	Winter- periode	Zomer- periode	Totaal	Winter- periode	Zomer- periode	Totaal
	<i>x 1 000</i>			<i>%</i>		
Waddeneilanden	230	420	650	9	7	8
Noordzeebadplaatsen	290	780	1 070	11	13	13
IJsselmeerkust	100	230	330	4	4	4
Deltagebied	90	280	380	4	5	4
Meren in Groningen, Friesland en Noordwest-Overijssel	70	230	300	3	4	4
Hollands-Utrechtse meren	0	30	30	0	1	0
Utrechtse Heuvelrug en 't Gooi	50	130	170	2	2	2
Veluwe en Veluwerand	270	610	880	10	10	10
Gelders rivierengebied	20	50	60	1	1	1
Achterhoek	100	210	310	4	4	4
Twente, Salland en Vechtstreek	200	490	700	8	8	8
Groningse, Friese en Drentse zandgronden	260	660	930	10	11	11
West- en Midden-Brabant	210	550	760	8	9	9
Oost-Brabant, Noord- en Midden- Limburg en Rijk van Nijmegen	390	470	870	15	8	10
Zuid-Limburg	210	270	470	8	5	6
Amsterdam, Rotterdam, 's-Gravenhage en Utrecht	40	40	80	1	1	1
Overig Nederland	100	380	490	4	7	6
Totaal	2 630	5 830	8 460	100	100	100

Bron: Continu Vakantie Onderzoek.

Inlichtingen: CBS (088) 570 70 70.

Voornaamste publicatie: Vakanties van Nederlanders 2007.

Frequentie: jaarlijks.

Tabel 2.1.5

Overnachtingen van Nederlanders tijdens binnenlandse vakanties per seizoen naar toeristengebied, 2007

Overnight stays of the Dutch during domestic holiday trips in the Netherlands by season and tourist area, 2007

	Winter- periode	Zomer- periode	Totaal	Winter- periode	Zomer- periode	Totaal
	<i>x 1 000</i>			<i>%</i>		
Waddeneilanden	1 910	4 390	6 300	7	6	7
Noordzeebadplaatsen	3 040	9 520	12 560	11	14	13
IJsselmeerkust	1 050	2 890	3 940	4	4	4
Deltagebied	1 080	3 570	4 650	4	5	5
Meren in Groningen, Friesland en Noordwest-Overijssel	640	2 910	3 550	2	4	4
Hollands-Utrechtse meren	20	440	470	0	1	0
Utrechtse Heuvelrug en 't Gooi	570	2 000	2 570	2	3	3
Veluwe en Veluwerand	3 000	7 570	10 570	11	11	11
Gelders rivierengebied	280	660	940	1	1	1
Achterhoek	970	2 920	3 890	4	4	4
Twente, Salland en Vechtstreek	1 900	5 240	7 140	7	8	7
Groningse, Friese en Drentse zandgronden	2 680	7 060	9 740	10	10	10
West- en Midden-Brabant	2 570	6 410	8 980	9	9	9
Oost-Brabant, Noord- en Midden- Limburg en Rijk van Nijmegen	3 550	4 950	8 500	13	7	9
Zuid-Limburg	2 220	2 730	4 950	8	4	5
Amsterdam, Rotterdam, 's-Gravenhage en Utrecht	570	720	1 300	2	1	1
Overig Nederland	1 260	4 260	5 520	5	6	6
Totaal	27 320	68 250	95 570	100	100	100

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

Inlichtingen: CBS (088) 570 70 70.

Voornaamste publicatie: Vakanties van Nederlanders 2007.

Frequentie: jaarlijks.

Tabel 2.1.6

Binnenlandse vakanties van Nederlanders naar duur en soort verblijf, 2007

Domestic holiday trips of the Dutch by length of stay and type of accommodation, 2007

	2-4 dagen	5-8 dagen	9 dagen of meer	Totaal	
	<i>x 1 000</i>				<i>%</i>
Seizoenrecreatieve logiesvormen	2 200	860	860	3 920	22
w.v.					
zomerhuisje, vakantiebungalow, tweede woning	660	300	220	1 170	7
caravan, vouwwagen	1 350	390	470	2 210	13
boot	190	160	150	490	3
overige logiesvormen	10	10	20	50	0
Toeristische logiesvormen	6 930	4 910	1 840	13 670	78
w.v.					
woning van een particulier ¹⁾	540	330	190	1 060	6
hotel	2 480	490	100	3 070	17
pension, bed & breakfast	150	60	10	210	1
appartement	110	140	50	300	2
zomerhuisje, vakantiebungalow	2 160	2 770	550	5 480	31
tent, bungalowtent	390	270	200	860	5
caravan, vouwwagen, camper	550	640	690	1 870	11
boot	60	30	30	120	1
jeugdherberg of andere groepsaccommodatie	400	110	10	520	3
overige logiesvormen	100	70	20	190	1
Totaal	9 140	5 770	2 690	17 590	100

¹⁾ Exclusief vakanties bij familie, vrienden of kennissen, tenzij deze de hele tijd of de meeste dagen afwezig waren.

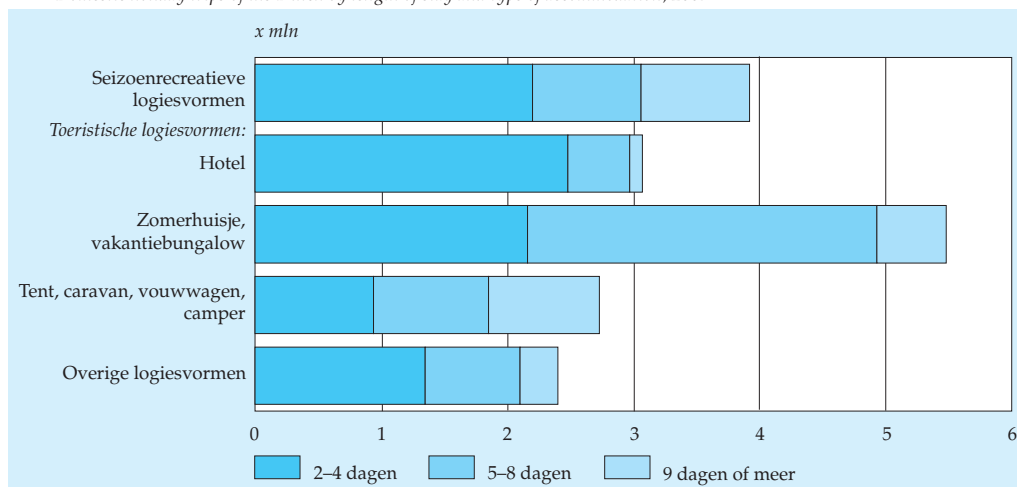
Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

Inlichtingen: CBS (088) 570 70 70.

Voornaamste publicatie: Vakanties van Nederlanders 2007.

Frequentie: jaarlijks.

2.1.7 Binnenlandse vakanties van Nederlanders naar duur en soort verblijf, 2007
Domestic holiday trips of the Dutch by length of stay and type of accommodation, 2007

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

Tabel 2.1.8
Overnachtingen van Nederlanders tijdens binnenlandse vakanties naar soort verblijf
Overnight stays of the Dutch during domestic holiday trips by type of accommodation

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
	<i>x 1 000</i>							
Seizoenrecreatieve logiesvormen	34 800	38 430	30 950	28 500	27 960	26 750	28 010	25 180
w.v.								
caravan, vouwwagen	23 840	24 200	17 480	15 780	16 220	15 230	15 140	14 010
overige logiesvormen	10 960	14 230	13 470	12 720	11 740	11 520	12 870	11 170
Toeristische logiesvormen	60 340	61 190	77 950	71 890	73 710	68 900	70 380	70 380
w.v.								
hotel ¹⁾	5 780	5 720	8 660	7 020	7 320	8 040	8 450	8 700
zomerhuisje, vakantiebungalow	23 960	24 810	28 840	28 310	28 910	26 770	27 270	28 990
tent, bungalowtent	7 570	6 540	6 410	7 260	6 600	5 390	4 690	5 330
caravan, vouwwagen, camper ²⁾	16 950	16 670	18 710	15 140	17 940	16 390	17 180	16 090
overige logiesvormen	6 080	7 450	15 330	14 150	12 940	12 300	12 790	11 280
Totaal	95 140	99 610	108 900	100 390	101 680	95 650	98 380	95 570

¹⁾ In 2001 en eerder inclusief vakanties in een pension.

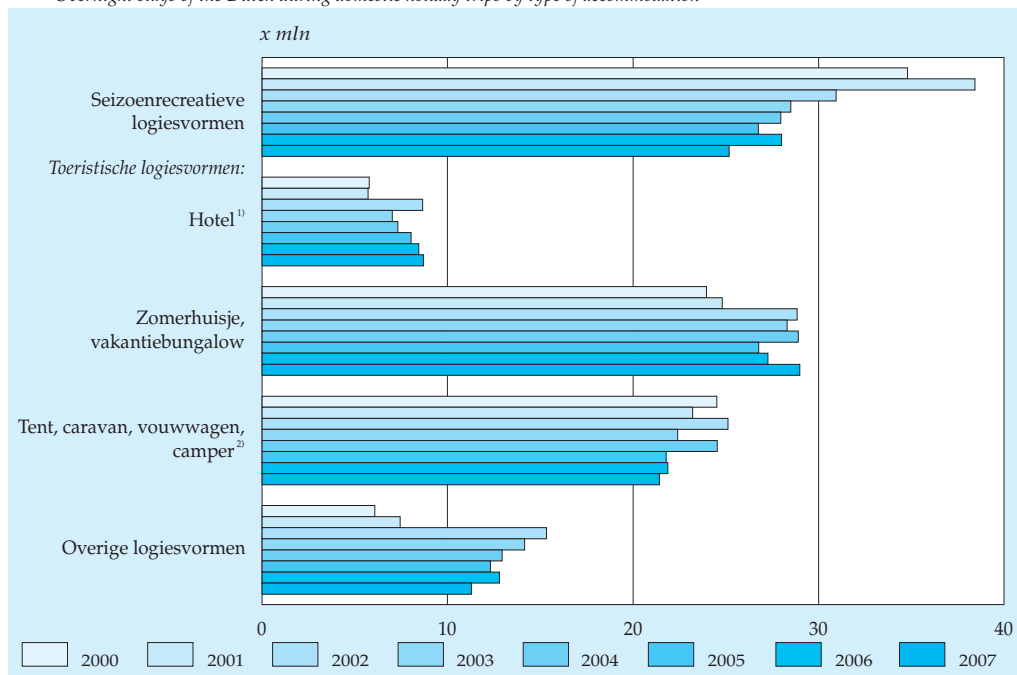
²⁾ In 2001 en eerder exclusief vakanties in een camper.

N.B. Trendbreuk in 2002.

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

Inlichtingen: CBS (088) 570 70 70.
 Voornaamste publicatie: Vakanties van Nederlanders 2007.
 Frequentie: jaarlijks.

2.1.9 Overnachtingen van Nederlanders tijdens binnenlandse vakanties naar soort verblijf
Overnight stays of the Dutch during domestic holiday trips by type of accommodation

¹⁾ In 2001 en eerder inclusief vakanties in een pension.

²⁾ In 2001 en eerder exclusief vakanties in een camper.

N.B. Trendbreuk in 2002.

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

Tabel 2.1.10
Binnenlandse vakanties van Nederlanders naar duur en vervoermiddel, 2007
Domestic holiday trips of the Dutch by length of stay and mode of transport, 2007

	2-4 dagen	5-8 dagen	9 dagen of meer	Totaal	
	x 1 000				%
Fiets	170	90	70	330	2
Auto	8 090	5 290	2 420	15 790	90
Trein	570	230	90	890	5
Touringcar	80	40	10	130	1
Boot	40	40	50	130	1
Overige vervoermiddelen	190	80	50	320	2
Totaal	9 140	5 770	2 690	17 590	100

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

Inlichtingen: CBS (088) 570 70 70.

Voornaamste publicatie: Vakanties van Nederlanders 2007.

Frequentie: jaarlijks.

Tabel 2.1.11
Binnenlandse vakanties van Nederlanders naar vervoermiddel
Domestic holiday trips of the Dutch by mode of transport

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
	<i>x 1 000</i>							
Fiets	170	250	330	430	400	360	310	330
Auto	15 350	16 070	16 650	16 210	16 260	15 570	16 120	15 790
Trein	690	830	860	850	810	840	890	890
Touringcar	140	150	150	110	150	140	120	130
Boot	150	190	110	90	80	70	80	130
Overige vervoermiddelen	150	240	600	390	280	330	290	320
Totaal	16 650	17 720	18 710	18 090	17 980	17 310	17 790	17 590

N.B. Trendbreuk in 2002.

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

Inlichtingen: CBS (088) 570 70 70.

Voornaamste publicatie: Vakanties van Nederlanders 2007.

Frequentie: jaarlijks.

Tabel 2.1.12
Binnenlandse vakanties van Nederlanders naar organisatievorm en duur, 2007
Domestic holiday trips of the Dutch by way of organizing and length of stay, 2007

	Georganiseerde reizen		Niet-georganiseerde reizen	Totaal
	per auto	met overige vervoermiddelen		
	<i>x 1 000</i>			
2-4 dagen	2 820	440	5 870	9 140
5-8 dagen	2 250	180	3 340	5 770
9 dagen of meer	580	60	2 050	2 690
Totaal	5 650	680	11 260	17 590

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

Inlichtingen: CBS (088) 570 70 70.

Voornaamste publicatie: Vakanties van Nederlanders 2007.

Frequentie: jaarlijks.

Financieel

Tabel 2.2

Uitgaven van Nederlanders aan binnenlandse vakanties naar soort verblijf en vervoermiddel, 2007

Expenditure of the Dutch on domestic holiday trips by type of accommodation and mode of transport, 2007

	Totale bestedingen	Gemiddelde uitgaven per persoon per vakantie	Gemiddelde vakantieduur	Gemiddelde uitgaven per persoon per dag
	<i>mln euro</i>	<i>euro</i>	<i>dagen</i>	<i>euro</i>
Soort verblijf				
Seizoenrecreatieve logiesvormen w.v.	300	76	7,4	10
caravan, vouwwagen	150	67	7,3	9
overige logiesvormen	150	89	7,5	12
Toeristische logiesvormen w.v.	2 400	176	6,1	29
hotel	650	211	3,8	56
zomerhuisje, vakantiebungalow	1 010	185	6,3	29
tent, bungalowtent	110	131	7,2	18
caravan, vouwwagen, camper	310	164	9,6	17
overige logiesvormen	320	135	5,7	24
Vervoermiddel				
Auto	2 410	153	6,5	24
Trein	160	175	5,2	34
Overige vervoermiddelen	140	151	7,0	22
Totaal	2 700	154	6,4	24

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

Inlichtingen: CBS (088) 570 70 70.

Voornaamste publicatie: Vakanties van Nederlanders 2007.

Frequentie: jaarlijks.

Regionaal

Tabel 2.3.1

Binnenlandse vakanties van Nederlanders naar duur en bestemmingsprovincie, 2007

Domestic holiday trips of the Dutch by length of stay and province of destination, 2007

	2-4 dagen	5-8 dagen	9 dagen of meer	Totaal	
	<i>x 1 000</i>				<i>%</i>
Groningen	190	90	60	350	2
Friesland	580	450	240	1 280	7
Drenthe	740	600	250	1 580	9
Overijssel	730	590	230	1 550	9
Flevoland	230	130	30	390	2
Gelderland	1 740	920	430	3 090	18
Utrecht	290	110	90	490	3
Noord-Holland	990	710	270	1 970	11
Zuid-Holland	740	300	210	1 250	7
Zeeland	620	400	300	1 320	8
Noord-Brabant	1 170	620	290	2 090	12
Limburg	1 110	860	280	2 240	13
Totaal	9 140	5 770	2 690	17 590	100

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

Inlichtingen: CBS (088) 570 70 70.

Voornaamste publicatie: Vakanties van Nederlanders 2007.

Frequentie: jaarlijks.

Tabel 2.3.2

Overnachtingen van Nederlanders tijdens binnenlandse vakanties per seizoen naar bestemmingsprovincie, 2007

Overnight stays of the Dutch during domestic holiday trips by season and province of destination, 2007

	Winter- periode	Zomer- periode	Totaal	Winter- periode	Zomer- periode	Totaal
	<i>x 1 000</i>			<i>%</i>		
Groningen	450	1 600	2 060	2	2	2
Friesland	1 640	6 090	7 720	6	9	8
Drenthe	2 460	6 370	8 830	9	9	9
Overijssel	2 190	6 390	8 580	8	9	9
Flevoland	640	1 220	1 860	2	2	2
Gelderland	4 500	11 830	16 330	16	17	17
Utrecht	670	2 170	2 840	2	3	3
Noord-Holland	3 000	7 090	10 100	11	10	11
Zuid-Holland	1 680	5 420	7 100	6	8	7
Zeeland	1 880	6 180	8 060	7	9	8
Noord-Brabant	3 110	7 700	10 800	11	11	11
Limburg	5 110	6 200	11 300	19	9	12
Totaal	27 320	68 250	95 570	100	100	100

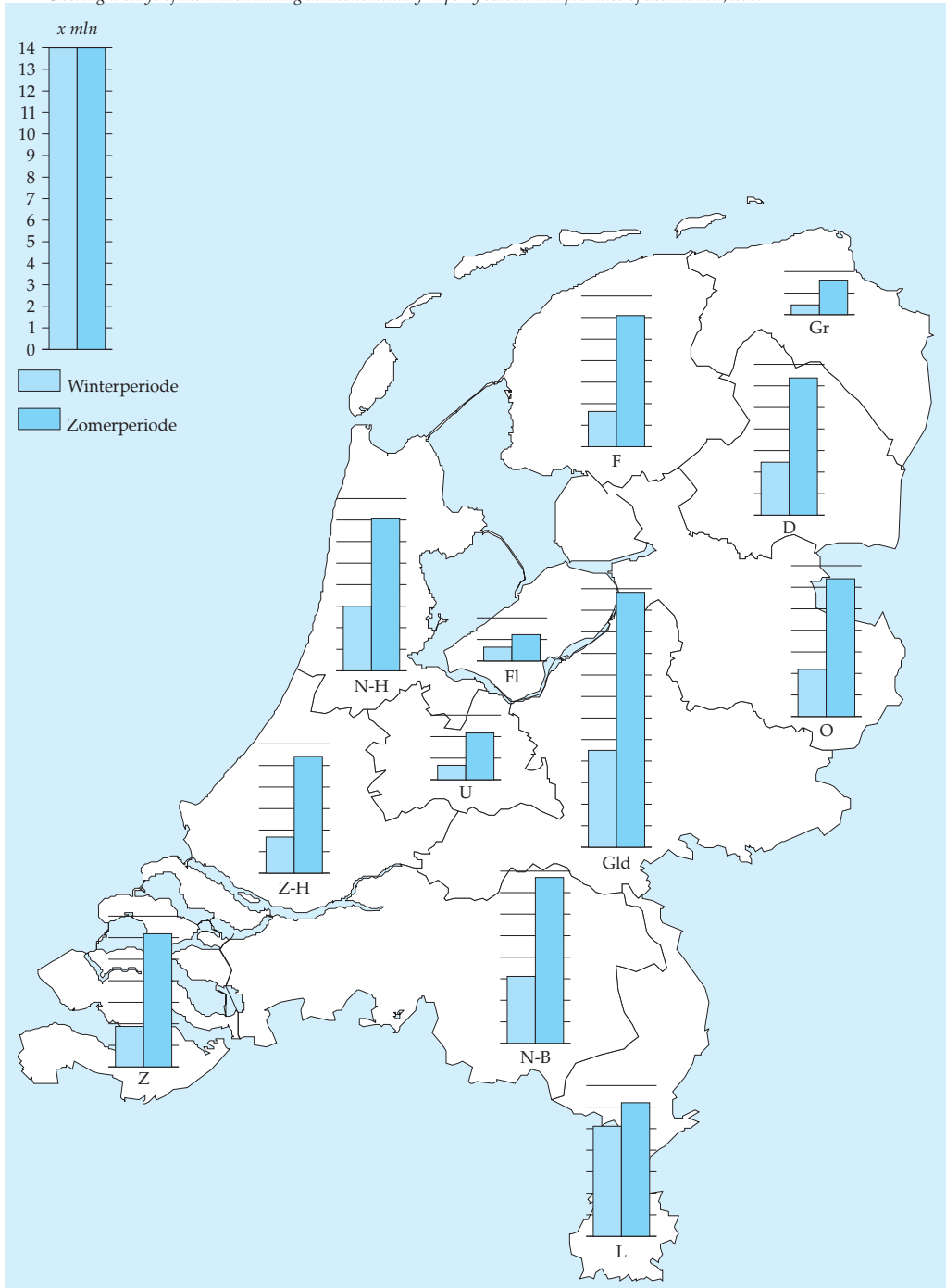
Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

Inlichtingen: CBS (088) 570 70 70.

Voornaamste publicatie: Vakanties van Nederlanders 2007.

Frequentie: jaarlijks.

2.3.3 Overnachtingen van Nederlanders tijdens binnenlandse vakanties per seizoen naar bestemmingsprovincie, 2007
Overnight stays of the Dutch during domestic holiday trips by season and province of destination, 2007

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

Tabel 2.3.4

Vakanties van Nederlanders in Groningen naar duur en totaal aantal overnachtingen

Holiday trips of the Dutch in Groningen by length of stay and total number of overnight stays

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
	<i>x 1 000</i>							
2-4 dagen	120	90	230	190	200	190	190	200
5-8 dagen	40	60	90	100	90	100	110	90
9 dagen of meer	60	30	60	50	50	60	80	60
Totaal vakanties	220	190	380	350	340	340	380	350
Totaal overnachtingen	1 380	1 070	1 990	1 930	1 550	2 090	2 260	2 060

N.B. Trendbreuk in 2002.

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

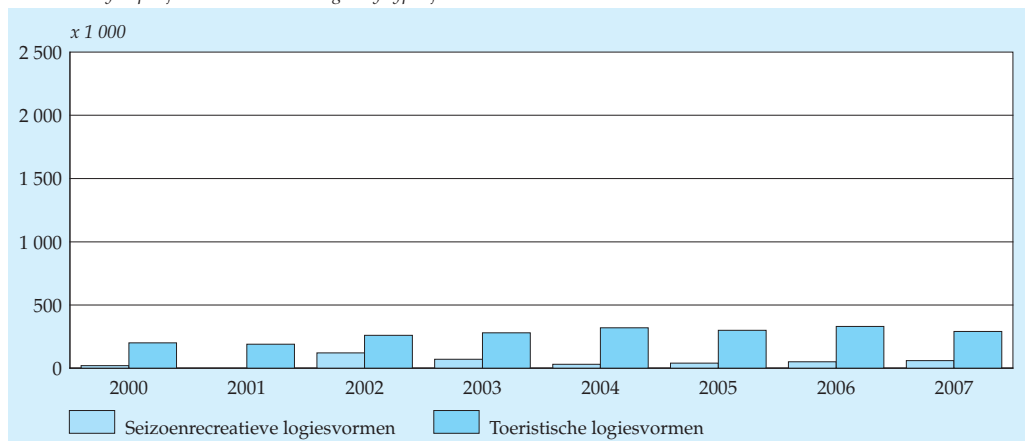
Inlichtingen: CBS (088) 570 70 70.

Voornaamste publicatie: Vakanties van Nederlanders 2007.

Frequentie: jaarlijks.

2.3.5 Vakanties van Nederlanders in Groningen naar soort verblijf

Holiday trips of the Dutch in Groningen by type of accommodation

N.B. Trendbreuk in 2002.

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

Tabel 2.3.6

Vakanties van Nederlanders in Friesland naar duur en totaal aantal overnachtingen

Holiday trips of the Dutch in Friesland by length of stay and total number of overnight stays

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
	<i>x 1 000</i>							
2-4 dagen	700	740	650	670	640	630	600	580
5-8 dagen	390	400	480	510	440	410	460	450
9 dagen of meer	290	370	300	270	270	330	290	240
Totaal vakanties	1 380	1 510	1 430	1 460	1 350	1 370	1 340	1 280
Totaal overnachtingen	8 450	10 470	9 040	8 660	7 790	9 060	8 950	7 720

N.B. Trendbreuk in 2002.

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

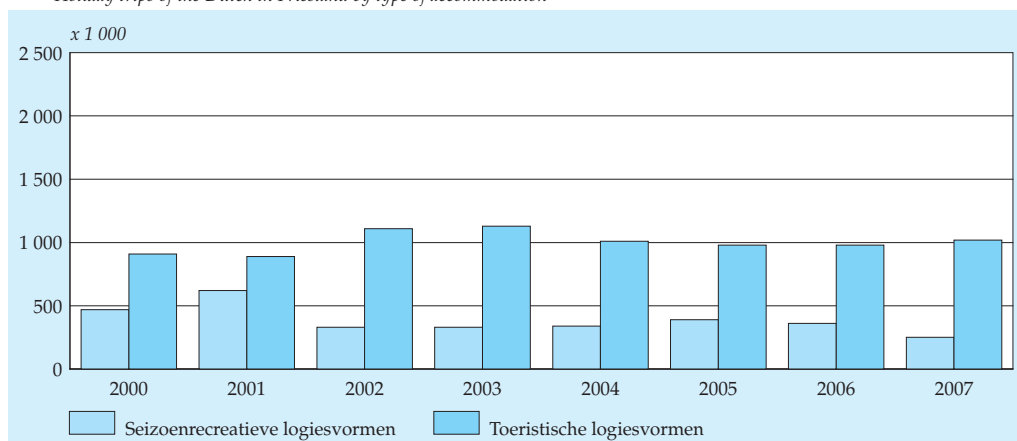
Inlichtingen: CBS (088) 570 70 70.

Voornaamste publicatie: Vakanties van Nederlanders 2007.

Frequentie: jaarlijks.

2.3.7 Vakanties van Nederlanders in Friesland naar soort verblijf

Holiday trips of the Dutch in Friesland by type of accommodation

N.B. Trendbreuk in 2002.

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

Tabel 2.3.8**Vakanties van Nederlanders in Drenthe naar duur en totaal aantal overnachtingen***Holiday trips of the Dutch in Drenthe by length of stay and total number of overnight stays*

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
	<i>x 1 000</i>							
2-4 dagen	580	810	710	730	620	760	690	740
5-8 dagen	460	530	570	590	590	620	650	600
9 dagen of meer	290	300	280	220	330	240	230	250
Totaal vakanties	1 330	1 640	1 560	1 530	1 540	1 620	1 570	1 580
Totaal overnachtingen	8 960	9 950	9 420	8 250	9 720	8 840	8 460	8 830

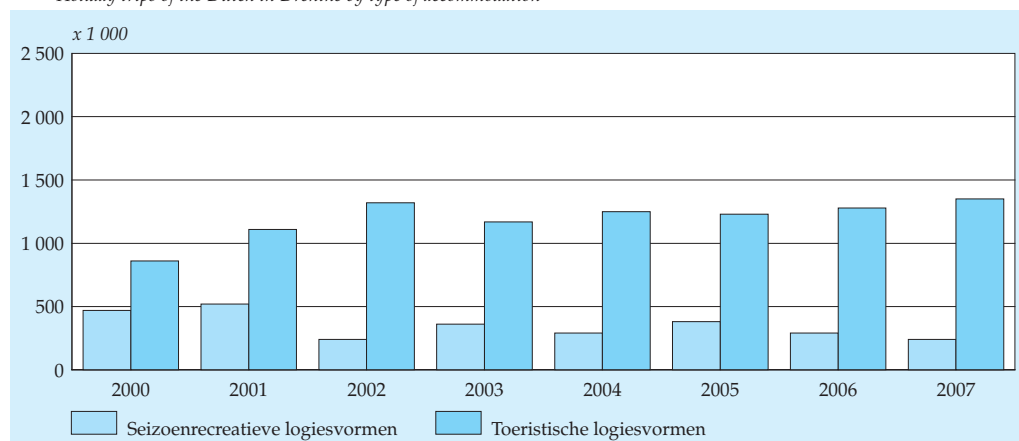
N.B. Trendbreuk in 2002.

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

Inlichtingen: CBS (088) 570 70 70.

Voornaamste publicatie: Vakanties van Nederlanders 2007.

Frequentie: jaarlijks.

2.3.9 Vakanties van Nederlanders in Drenthe naar soort verblijf*Holiday trips of the Dutch in Drenthe by type of accommodation*

N.B. Trendbreuk in 2002.

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

Tabel 2.3.10

Vakanties van Nederlanders in Overijssel naar duur en totaal aantal overnachtingen

Holiday trips of the Dutch in Overijssel by length of stay and total number of overnight stays

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
	<i>x 1 000</i>							
2-4 dagen	700	970	760	790	850	760	760	730
5-8 dagen	400	490	500	570	500	520	540	590
9 dagen of meer	250	310	310	290	290	280	270	230
Totaal vakanties	1 350	1 760	1 580	1 650	1 650	1 560	1 570	1 550
Totaal overnachtingen	8 430	9 870	10 100	9 570	9 620	8 820	8 780	8 580

N.B. Trendbreuk in 2002.

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

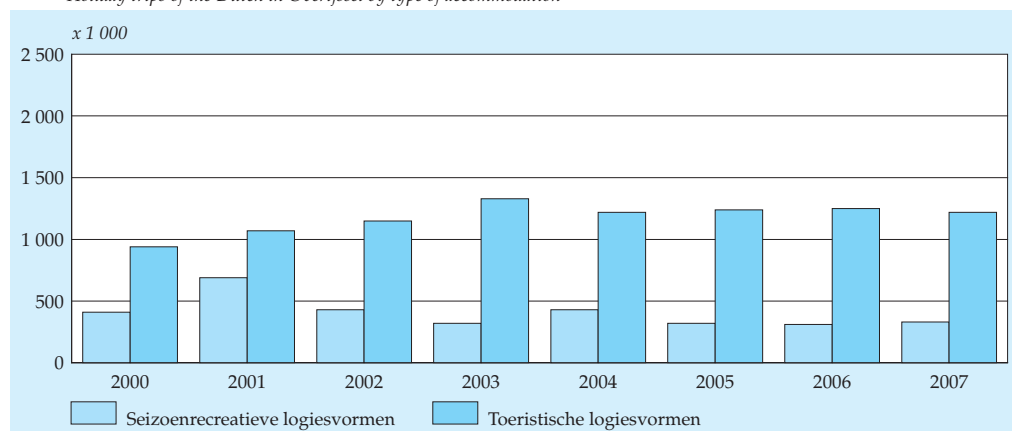
Inlichtingen: CBS (088) 570 70 70.

Voornaamste publicatie: Vakanties van Nederlanders 2007.

Frequentie: jaarlijks.

2.3.11 Vakanties van Nederlanders in Overijssel naar soort verblijf

Holiday trips of the Dutch in Overijssel by type of accommodation

N.B. Trendbreuk in 2002.

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

Tabel 2.3.12

Vakanties van Nederlanders in Flevoland naar duur en totaal aantal overnachtingen

Holiday trips of the Dutch in Flevoland by length of stay and total number of overnight stays

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
	<i>x 1 000</i>							
2-4 dagen	290	130	130	220	220	230	190	230
5-8 dagen	50	20	70	140	130	110	120	130
9 dagen of meer	70	30	40	40	30	30	40	30
Totaal vakanties	410	180	250	400	380	370	340	390
Totaal overnachtingen	1 940	1 030	1 370	1 960	1 700	1 550	1 670	1 860

N.B. Trendbreuk in 2002.

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

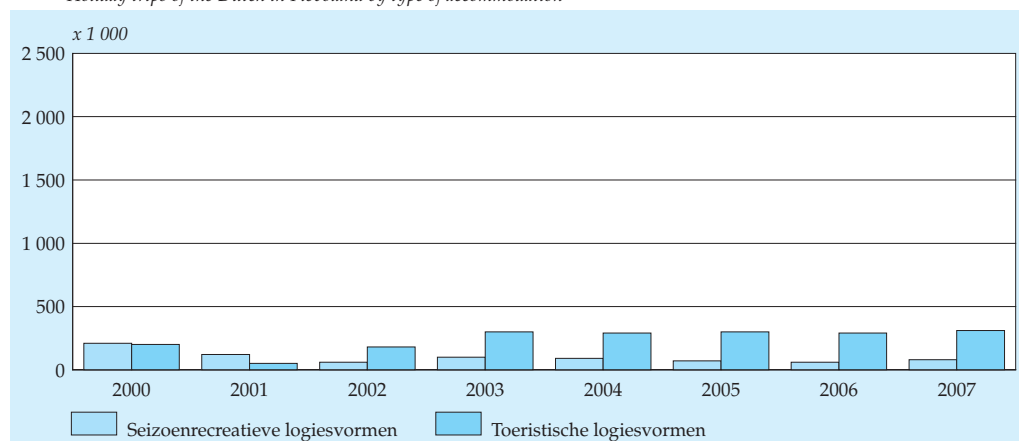
Inlichtingen: CBS (088) 570 70 70.

Voornaamste publicatie: Vakanties van Nederlanders 2007.

Frequentie: jaarlijks.

2.3.13 Vakanties van Nederlanders in Flevoland naar soort verblijf

Holiday trips of the Dutch in Flevoland by type of accommodation

N.B. Trendbreuk in 2002.

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

Tabel 2.3.14

Vakanties van Nederlanders in Gelderland naar duur en totaal aantal overnachtingen

Holiday trips of the Dutch in Gelderland by length of stay and total number of overnight stays

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
	<i>x 1 000</i>							
2-4 dagen	1 480	1 680	1 450	1 480	1 540	1 520	1 820	1 740
5-8 dagen	840	890	1 070	1 070	1 110	990	960	920
9 dagen of meer	580	460	470	550	490	490	540	430
Totaal vakanties	2 900	3 040	2 990	3 100	3 140	2 990	3 310	3 090
Totaal overnachtingen	17 890	16 250	16 560	17 340	17 230	16 450	17 530	16 330

N.B. Trendbreuk in 2002.

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

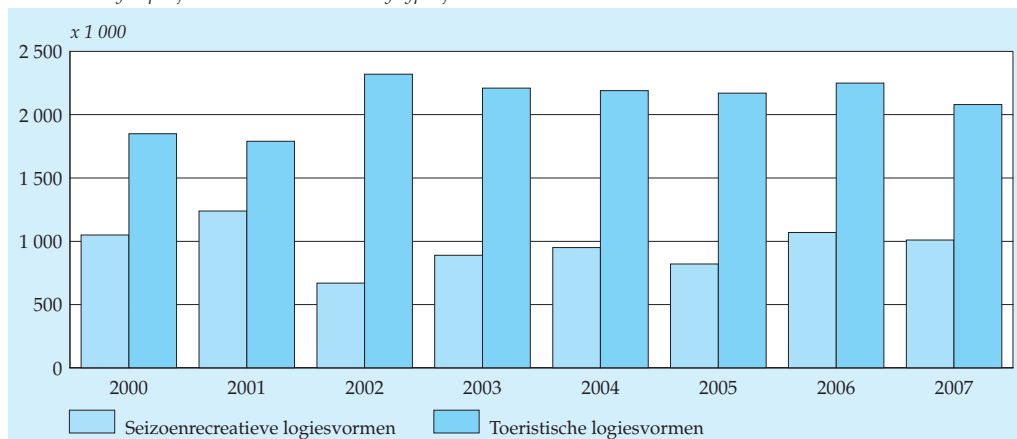
Inlichtingen: CBS (088) 570 70 70.

Voornaamste publicatie: Vakanties van Nederlanders 2007.

Frequentie: jaarlijks.

2.3.15 Vakanties van Nederlanders in Gelderland naar soort verblijf

Holiday trips of the Dutch in Gelderland by type of accommodation

N.B. Trendbreuk in 2002.

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

Tabel 2.3.16

Vakanties van Nederlanders in Utrecht naar duur en totaal aantal overnachtingen

Holiday trips of the Dutch in Utrecht by length of stay and total number of overnight stays

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
<i>x 1 000</i>								
2-4 dagen	350	250	420	450	300	350	320	290
5-8 dagen	130	180	210	140	150	150	160	110
9 dagen of meer	190	140	170	120	130	90	110	90
Totaal vakanties	670	570	790	710	580	580	580	490
Totaal overnachtingen	4 890	4 260	5 250	3 580	3 550	2 980	3 400	2 840

N.B. Trendbreuk in 2002.

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

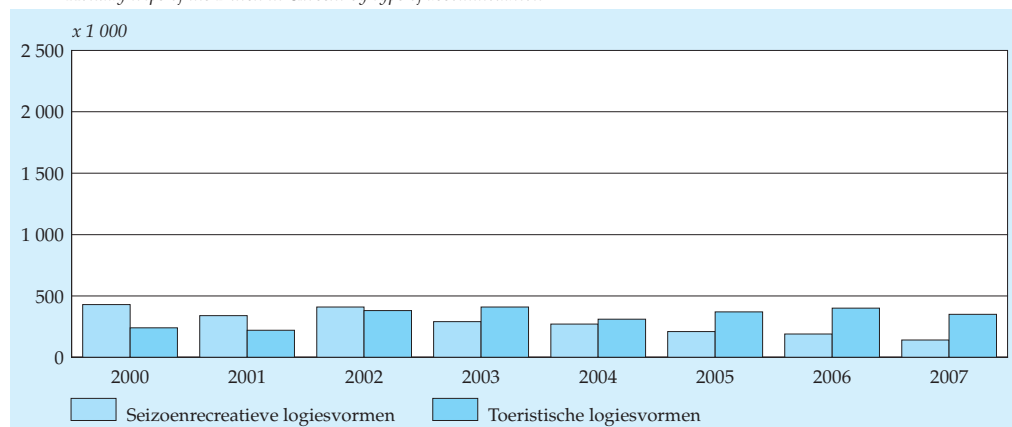
Inlichtingen: CBS (088) 570 70 70.

Voornaamste publicatie: Vakanties van Nederlanders 2007.

Frequentie: jaarlijks.

2.3.17 Vakanties van Nederlanders in Utrecht naar soort verblijf

Holiday trips of the Dutch in Utrecht by type of accommodation

N.B. Trendbreuk in 2002.

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

Tabel 2.3.18

Vakanties van Nederlanders in Noord-Holland naar duur en totaal aantal overnachtingen

Holiday trips of the Dutch in Noord-Holland by length of stay and total number of overnight stays

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
	<i>x 1 000</i>							
2-4 dagen	730	790	1 080	900	940	1 000	960	990
5-8 dagen	490	450	500	580	530	570	660	710
9 dagen of meer	250	240	360	280	340	260	290	270
Totaal vakanties	1 470	1 470	1 930	1 760	1 810	1 830	1 910	1 970
Totaal overnachtingen	8 140	7 720	10 710	9 720	10 120	9 540	10 430	10 100

N.B. Trendbreuk in 2002.

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

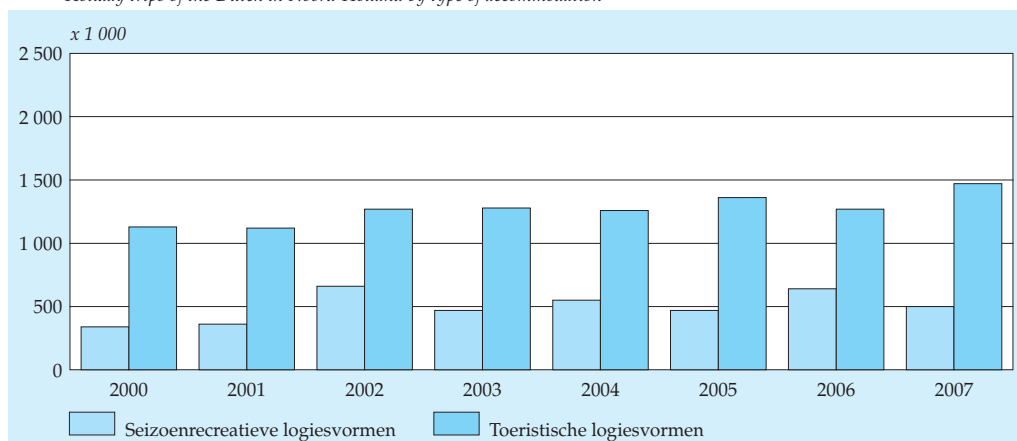
Inlichtingen: CBS (088) 570 70 70.

Voornaamste publicatie: Vakanties van Nederlanders 2007.

Frequentie: jaarlijks.

2.3.19 Vakanties van Nederlanders in Noord-Holland naar soort verblijf

Holiday trips of the Dutch in Noord-Holland by type of accommodation

N.B. Trendbreuk in 2002.

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

Tabel 2.3.20

Vakanties van Nederlanders in Zuid-Holland naar duur en totaal aantal overnachtingen

Holiday trips of the Dutch in Zuid-Holland by length of stay and total number of overnight stays

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
	<i>x 1 000</i>							
2-4 dagen	900	850	1 000	890	750	780	780	740
5-8 dagen	250	270	410	390	360	320	350	300
9 dagen of meer	160	180	210	220	210	210	180	210
Totaal vakanties	1 300	1 300	1 620	1 500	1 320	1 310	1 300	1 250
Totaal overnachtingen	6 490	6 950	8 310	7 400	7 060	7 000	6 660	7 100

N.B. Trendbreuk in 2002.

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

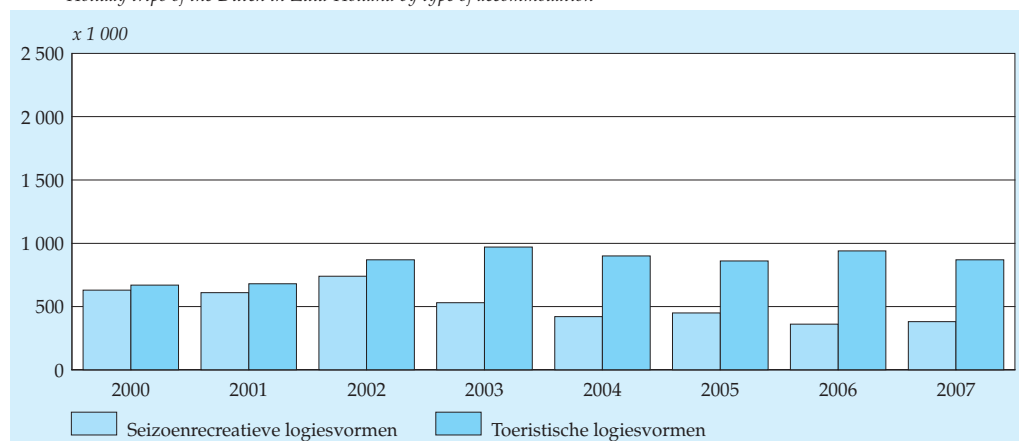
Inlichtingen: CBS (088) 570 70 70.

Voornaamste publicatie: Vakanties van Nederlanders 2007.

Frequentie: jaarlijks.

2.3.21 Vakanties van Nederlanders in Zuid-Holland naar soort verblijf

Holiday trips of the Dutch in Zuid-Holland by type of accommodation

N.B. Trendbreuk in 2002.

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

Tabel 2.3.22

Vakanties van Nederlanders in Zeeland naar duur en totaal aantal overnachtingen

Holiday trips of the Dutch in Zeeland by length of stay and total number of overnight stays

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
	<i>x 1 000</i>							
2-4 dagen	850	1 010	710	720	640	560	540	620
5-8 dagen	370	520	590	600	540	460	490	400
9 dagen of meer	310	340	380	440	370	280	320	300
Totaal vakanties	1 540	1 880	1 680	1 750	1 560	1 300	1 350	1 320
Totaal overnachtingen	8 740	10 220	11 280	12 100	10 650	8 080	8 830	8 060

N.B. Trendbreuk in 2002.

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

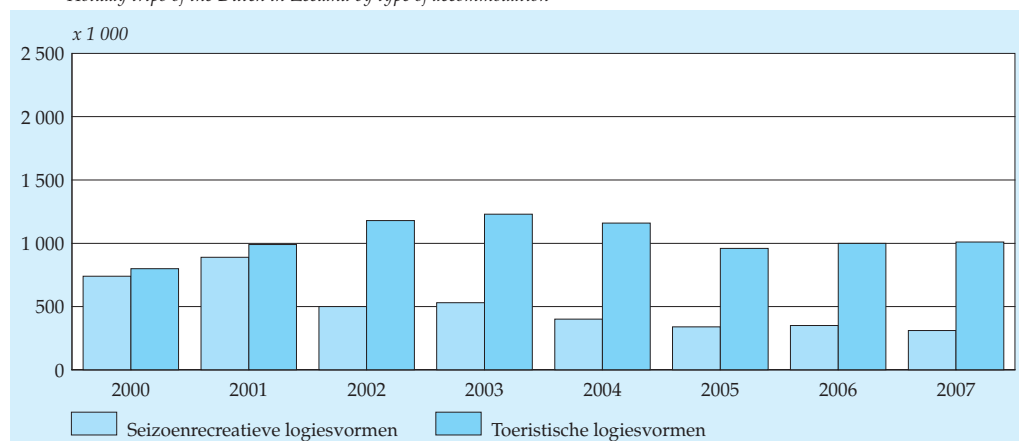
Inlichtingen: CBS (088) 570 70 70.

Voornaamste publicatie: Vakanties van Nederlanders 2007.

Frequentie: jaarlijks.

2.3.23 Vakanties van Nederlanders in Zeeland naar soort verblijf

Holiday trips of the Dutch in Zeeland by type of accommodation

N.B. Trendbreuk in 2002.

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

Tabel 2.3.24

Vakanties van Nederlanders in Noord-Brabant naar duur en totaal aantal overnachtingen

Holiday trips of the Dutch in Noord-Brabant by length of stay and total number of overnight stays

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
	<i>x 1 000</i>							
2-4 dagen	1 460	1 330	1 210	1 030	1 200	1 150	1 050	1 170
5-8 dagen	480	560	680	600	630	590	660	620
9 dagen of meer	310	350	390	290	310	290	280	290
Totaal vakanties	2 250	2 240	2 280	1 920	2 140	2 030	1 980	2 090
Totaal overnachtingen	11 020	12 100	13 110	10 070	11 330	10 770	10 560	10 800

N.B. Trendbreuk in 2002.

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

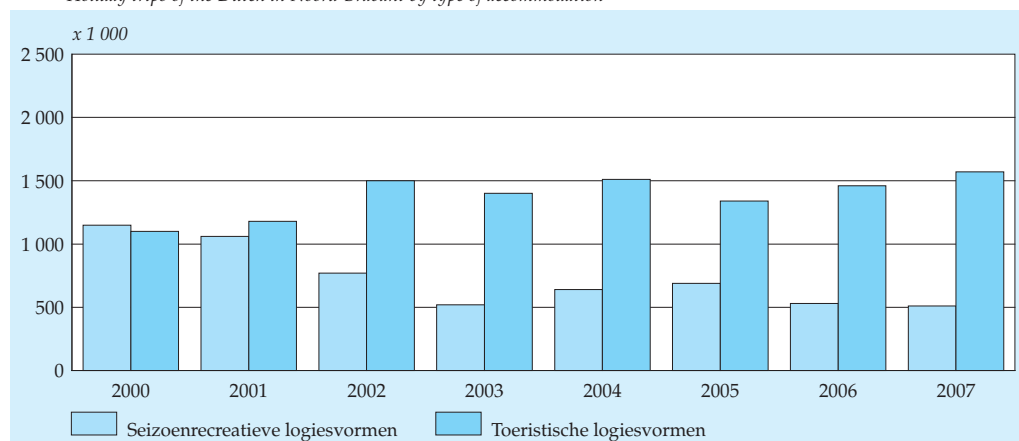
Inlichtingen: CBS (088) 570 70 70.

Voornaamste publicatie: Vakanties van Nederlanders 2007.

Frequentie: jaarlijks.

2.3.25 Vakanties van Nederlanders in Noord-Brabant naar soort verblijf

Holiday trips of the Dutch in Noord-Brabant by type of accommodation

N.B. Trendbreuk in 2002.

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

Tabel 2.3.26

Vakanties van Nederlanders in Limburg naar duur en totaal aantal overnachtingen

Holiday trips of the Dutch in Limburg by length of stay and total number of overnight stays

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
	<i>x 1 000</i>							
2-4 dagen	1 000	1 020	1 170	1 000	1 010	940	1 080	1 110
5-8 dagen	600	680	790	760	850	810	810	860
9 dagen of meer	230	250	290	220	310	280	270	280
Totaal vakanties	1 830	1 960	2 250	1 970	2 170	2 020	2 160	2 240
Totaal overnachtingen	8 830	9 750	11 770	9 820	11 360	10 470	10 860	11 300

N.B. Trendbreuk in 2002.

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

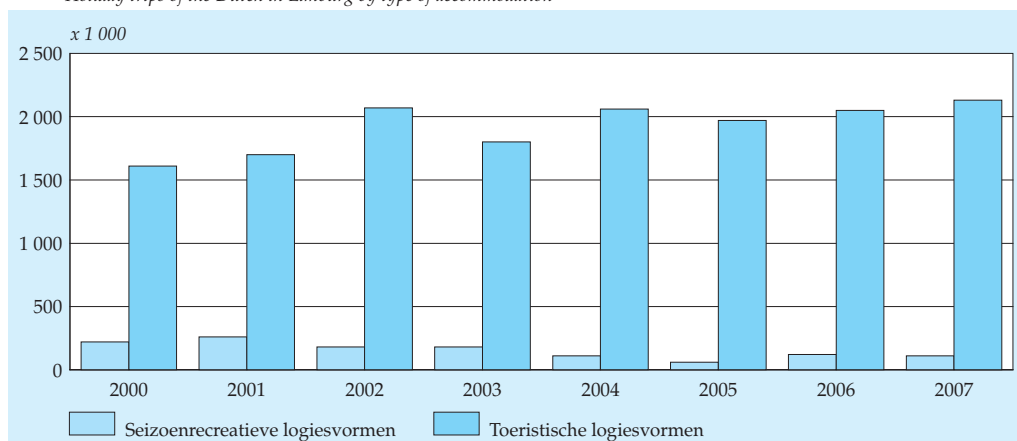
Inlichtingen: CBS (088) 570 70 70.

Voornaamste publicatie: Vakanties van Nederlanders 2007.

Frequentie: jaarlijks.

2.3.27 Vakanties van Nederlanders in Limburg naar soort verblijf

Holiday trips of the Dutch in Limburg by type of accommodation

N.B. Trendbreuk in 2002.

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

3. *Buitenlandse vakanties van Nederlanders*

Algemeen

Tabel 3.1.1
Buitenlandse vakanties van Nederlanders naar duur
Outbound holiday trips of the Dutch by length of stay

	Eenheid	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
2-4 dagen	%	17	17	21	21	21	19	19	21
5-8 dagen	%	28	27	30	29	30	30	31	29
9 dagen of meer	%	55	56	49	50	49	51	50	50
Totaal (absoluut=100%)	<i>x mln</i>	13,9	14,2	16,8	16,5	17,2	17,1	16,8	17,6
Gemiddelde vakantie ­ duur	<i>dagen</i>	11,8	11,7	10,9	10,9	11,0	11,1	11,0	10,9

N.B. Trendbreuk in 2002.

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

Inlichtingen: CBS (088) 570 70 70.

Voornaamste publicatie: Vakanties van Nederlanders 2007.

Frequentie: jaarlijks.

Tabel 3.1.2
Buitenlandse korte vakanties van Nederlanders per seizoen naar land van bestemming, 2007
Short outbound holiday trips of the Dutch by season and country of destination, 2007

	Winter- periode	Zomer- periode	Totaal	Winter- periode	Zomer- periode	Totaal
	<i>x 1 000</i>			%		
België	630	540	1 170	31	33	32
Luxemburg	20	30	50	1	2	1
Frankrijk	330	230	550	16	14	15
Groot-Brittannië	190	130	320	9	8	9
Duitsland	660	550	1 210	33	34	33
Overige landen	200	160	350	10	9	10
Totaal	2 030	1 630	3 660	100	100	100

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

Inlichtingen: CBS (088) 570 70 70.

Voornaamste publicatie: Vakanties van Nederlanders 2007.

Frequentie: jaarlijks.

Tabel 3.1.3**Buitenlandse lange vakanties van Nederlanders per seizoen naar land van bestemming, 2007***Long outbound holidays trips of the Dutch by season and country of destination, 2007*

	Winter- periode	Zomer- periode	Totaal	Winter- periode	Zomer- periode	Totaal
	<i>x 1 000</i>			<i>%</i>		
België	310	610	920	6	7	7
Luxemburg	30	100	130	1	1	1
Frankrijk	480	1 620	2 090	10	18	15
Spanje	570	940	1 510	12	10	11
Portugal	80	170	250	2	2	2
Oostenrijk	690	440	1 130	14	5	8
Zwitserland	140	220	360	3	2	3
Groot-Brittannië	160	200	360	3	2	3
Noorwegen, Zweden, Finland	70	260	330	1	3	2
Denemarken	30	160	190	1	2	1
Duitsland	680	1 060	1 740	14	12	13
Italië	170	710	880	4	8	6
Griekenland	110	620	730	2	7	5
Hongarije	30	80	110	1	1	1
Tsjechië	140	180	310	3	2	2
Turkije	190	450	640	4	5	5
Egypte	110	90	200	2	1	1
Verre Oosten	150	130	290	3	1	2
Verenigde Staten	150	160	310	3	2	2
Caribisch gebied	140	60	200	3	1	1
Overige landen	500	710	1 210	10	8	9
Totaal	4 900	9 000	13 890	100	100	100

Bron: ContinuuVakantieOnderzoek.

Inlichtingen: CBS (088) 570 70 70.

Voornaamste publicatie: Vakanties van Nederlanders 2007.

Frequentie: jaarlijks.

Tabel 3.1.4**Overnachtingen van Nederlanders tijdens buitenlandse vakanties per seizoen naar land van bestemming, 2007***Overnight stays of the Dutch during outbound holiday trips by season and country of destination, 2007*

	Winter- periode	Zomer- periode	Totaal	Winter- periode	Zomer- periode	Totaal
	<i>x 1 000</i>			<i>%</i>		
België	3 410	7 280	10 690	7	6	6
Luxemburg	220	1 150	1 370	0	1	1
Frankrijk	4 650	25 850	30 500	9	21	18
Spanje	5 870	11 620	17 490	11	10	10
Portugal	940	2 140	3 080	2	2	2
Oostenrijk	5 320	5 620	10 940	10	5	6
Zwitserland	1 190	3 230	4 420	2	3	3
Groot-Brittannië	1 380	2 180	3 560	3	2	2
Noorwegen						
Zweden, Finland	580	3 650	4 230	1	3	2
Denemarken	210	2 180	2 390	0	2	1
Duitsland	6 330	12 470	18 800	12	10	11
Italië	1 420	9 530	10 950	3	8	6
Griekenland	1 480	7 140	8 620	3	6	5
Hongarije	200	1 130	1 330	0	1	1
Tsjechië	1 030	2 550	3 580	2	2	2
Turkije	1 810	5 240	7 050	3	4	4
Egypte	1 180	940	2 120	2	1	1
Verre Oosten	3 160	2 650	5 810	6	2	3
Verenigde Staten	1 870	2 850	4 720	4	2	3
Caribisch gebied	1 790	830	2 620	3	1	2
Overige landen	8 390	11 300	19 690	16	9	11
Totaal	52 430	121 530	173 960	100	100	100

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

Inlichtingen: CBS (088) 570 70 70.

Voornaamste publicatie: Vakanties van Nederlanders 2007.

Frequentie: jaarlijks.

Tabel 3.1.5

Buitenlandse vakanties van Nederlanders naar duur en soort verblijf, 2007*Outbound holiday trips of the Dutch by length of stay and type of accommodation, 2007*

	2-4 dagen	5-8 dagen	9 dagen of meer	Totaal	
	<i>x 1 000</i>				<i>%</i>
Seizoenrecreatieve logiesvormen	240	190	410	840	5
Toeristische logiesvormen	3 420	4 950	8 340	16 720	95
w.v.					
woning van familie, vrienden of kennissen	370	450	710	1 540	9
woning van een andere particulier	80	230	410	720	4
hotel	2 060	2 060	2 790	6 910	39
pension, bed & breakfast	150	150	190	480	3
appartement	90	660	1 150	1 900	11
zomerhuisje, vakantiebungalow	290	890	760	1 930	11
tent, bungalowtent	70	140	800	1 000	6
caravan, vouwwagen, camper	140	210	1 330	1 680	10
boot	50	20	70	140	1
jeugdherberg of andere groepsaccommodatie	110	90	60	260	1
overige logiesvormen	30	70	80	180	1
Totaal	3 660	5 140	8 750	17 560	100

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

Inlichtingen: CBS (088) 570 70 70.

Voornaamste publicatie: Vakanties van Nederlanders 2007.

Frequentie: jaarlijks.

Tabel 3.1.6**Overnachtingen van Nederlanders tijdens buitenlandse vakanties naar soort verblijf***Overnight stays of the Dutch during outbound holiday trips by type of accommodation*

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
	<i>x 1 000</i>							
Seizoenrecreatieve logiesvormen	7 430	7 810	8 580	7 000	5 910	6 440	7 770	8 630
Toeristische logiesvormen	141 940	143 800	158 370	156 340	166 740	165 380	158 700	165 420
w.v.								
woning van familie, vrienden of kennissen	.	.	15 860	13 730	14 960	14 580	14 040	14 670
woning van een andere particulier	.	.	6 730	7 080	6 280	6 760	7 270	7 740
hotel ¹⁾	42 910	45 230	39 910	43 390	50 490	55 290	52 030	55 320
appartement ²⁾	24 590	24 460	21 790	23 700	23 270	20 770	20 220	20 090
zomerhuisje, vakantiebungalow	16 730	19 410	18 690	17 330	18 420	17 880	16 990	17 250
tent, bungalowtent	18 340	16 270	20 980	16 450	17 410	13 990	13 860	14 840
caravan, vouwwagen, camper ³⁾	26 970	25 160	26 880	26 690	26 740	28 270	27 090	26 960
overige logiesvormen	6 120	5 880	7 520	7 960	9 100	7 850	7 200	8 560
Totaal	149 370	151 610	166 960	163 340	172 650	171 820	166 470	174 060

¹⁾ In 2001 en eerder inclusief vakanties in een pension.²⁾ In 2001 en eerder inclusief vakanties in een kamer zonder pension.³⁾ In 2001 en eerder exclusief vakanties in een camper.

N.B. Trendbreuk in 2002.

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

Inlichtingen: CBS (088) 570 70 70.

Voornaamste publicatie: Vakanties van Nederlanders 2007.

Frequentie: jaarlijks.

Tabel 3.1.7**Buitenlandse vakanties van Nederlanders naar duur en vervoermiddel, 2007***Outbound holiday trips of the Dutch by length of stay and mode of transport, 2007*

	2-4 dagen	5-8 dagen	9 dagen of meer	Totaal
	<i>x 1 000</i>			<i>%</i>
Auto	2 460	2 820	4 420	55
Trein	340	200	130	4
Touringcar	200	290	490	6
Vliegtuig	500	1 730	3 520	33
Overige vervoermiddelen	160	100	190	3
Totaal	3 660	5 140	8 750	100

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

Inlichtingen: CBS (088) 570 70 70.

Voornaamste publicatie: Vakanties van Nederlanders 2007.

Frequentie: jaarlijks.

Tabel 3.1.8**Buitenlandse vakanties van Nederlanders naar vervoermiddel***Outbound holiday trips of the Dutch by mode of transport*

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
	<i>x 1 000</i>							
Auto	7 590	7 770	10 100	9 650	9 890	9 550	9 450	9 710
Trein	480	490	630	570	660	610	570	660
Touringcar	1 370	1 410	1 030	1 090	940	980	910	980
Vliegtuig	4 110	4 200	4 290	4 640	5 220	5 490	5 390	5 750
Overige vervoermiddelen	340	350	710	520	470	470	430	460
Totaal	13 900	14 210	16 760	16 460	17 170	17 090	16 750	17 560

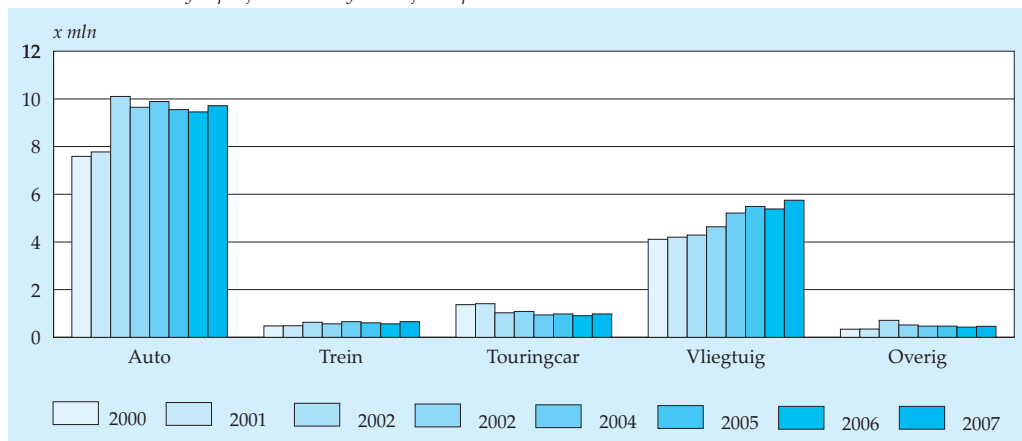
N.B. Trendbreuk in 2002.

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

Inlichtingen: CBS (088) 570 70 70.

Voornaamste publicatie: Vakanties van Nederlanders 2007.

Frequentie: jaarlijks.

3.1.9 Buitenlandse vakanties van Nederlanders naar vervoermiddel*Outbound holiday trips of the Dutch by mode of transport*

N.B. Trendbreuk in 2002.

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

Tabel 3.1.10

Buitenlandse lange vakanties van Nederlanders per land van bestemming naar organisatievorm, 2007*Long outbound holiday trips of the Dutch by country of destination and way of organizing, 2007*

	Georganiseerde reizen				Nietgeorganiseerde reizen	Totaal
	per auto	per touring-car	per vliegtuig	met overige vervoermiddelen		
	<i>x 1 000</i>					
België	410	20	0	30	470	920
Luxemburg	50	0	0	10	70	130
Frankrijk	680	80	60	80	1 200	2 090
Spanje	100	160	1 100	20	140	1 510
Portugal	0	0	240	0	10	250
Oostenrijk	380	140	40	70	500	1 130
Zwitserland	80	20	30	30	210	360
Groot-Brittannië	30	30	130	100	60	360
Noorwegen, Zweden, Finland	70	10	80	30	130	330
Denemarken	90	0	0	0	90	190
Duitsland	650	130	20	80	850	1 740
Italië	290	80	230	10	280	880
Griekenland	0	0	710	10	10	730
Hongarije	20	10	40	0	40	110
Tsjechië	130	40	30	0	110	310
Turkije	0	0	620	0	20	640
Egypte	0	0	200	0	0	200
Verre Oosten	0	0	290	0	0	290
Verenigde Staten	10	0	280	0	10	310
Caribisch gebied	0	0	190	0	0	200
Overige landen	90	50	910	30	120	1 210
Totaal	3 080	780	5 200	490	4 350	13 890

Bron: Continu Vakantie Onderzoek.

Inlichtingen: CBS (088) 570 70 70.

Voornaamste publicatie: Vakanties van Nederlanders 2007.

Frequentie: jaarlijks.

Tabel 3.1.11**Buitenlandse korte vakanties van Nederlanders per land van bestemming naar organisatievorm, 2007***Short outbound holiday trips of the Dutch by country of destination and way of organizing, 2007*

	Georganiseerde reizen				Niet-georganiseerde reizen	Totaal
	per auto	per touring-car	per vliegtuig	met overige vervoermiddelen		
	<i>x 1 000</i>					
België	410	30	0	90	650	1 170
Frankrijk	250	60	10	100	140	550
Groot-Brittannië	20	30	170	80	20	320
Duitsland	290	80	30	110	710	1 210
Overige landen	40	10	300	10	60	400
Totaal	1 000	200	500	390	1 570	3 660

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

Inlichtingen: CBS (088) 570 70 70.

Voornaamste publicatie: Vakanties van Nederlanders 2007.

Frequentie: jaarlijks.

Tabel 3.1.12**Buitenlandse korte wintersportvakanties van Nederlanders naar land van bestemming***Short winter sports holidays of the Dutch by country of destination*

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
	<i>x 1 000</i>							
België	0	10	0	0	0	10	0	0
Duitsland	60	20	30	30	50	70	50	60
Overige landen	40	50	20	20	20	20	20	40
Totaal	100	80	50	50	70	90	70	70

N.B. Trendbreuk in 2002.

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

Inlichtingen: CBS (088) 570 70 70.

Voornaamste publicatie: Nederlanders op wintersport 1978–1992.

Meest recente tabellen: Nederlanders op wintersport 2007.

Frequentie: jaarlijks.

Tabel 3.1.13**Buitenlandse lange wintersportvakanties van Nederlanders naar land van bestemming***Long winter sports holidays of the Dutch by country of destination*

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
	<i>x 1 000</i>							
België	0	10	10	0	10	0	0	0
Frankrijk	200	220	230	220	230	200	190	170
Oostenrijk	540	570	610	610	570	580	590	620
Zwitserland	130	140	100	100	70	110	80	60
Noorwegen, Zweden, Finland	20	20	10	20	30	20	20	30
Duitsland	80	90	50	50	80	120	100	70
Italië	30	40	40	30	40	50	40	30
Tsjechië	30	40	40	50	60	80	70	70
Overige landen	10	30	30	10	10	20	20	10
Totaal	1 030	1 140	1 120	1 100	1 100	1 180	1 120	1 060

N.B. Trendbreuk in 2002.

Bron: Continu Vakantie Onderzoek.

Inlichtingen: CBS (088) 570 70 70.

Voornaamste publicatie: Nederlanders op wintersport 1978–1992.

Meest recente tabellenset: Nederlanders op wintersport 2007.

Frequentie: jaarlijks.

Financieel

Tabel 3.2.1

Uitgaven van Nederlanders aan buitenlandse vakanties naar land van bestemming, 2007

Expenditure of the Dutch on outbound holiday trips by country of destination, 2007

	Totale bestedingen			Gemiddelde uitgaven per persoon per vakantie			Gemiddelde uitgaven per persoon per dag
	Korte vakanties	Lange vakanties	Totaal	Korte vakanties	Lange vakanties	Totaal	
	<i>mln euro</i>			<i>euro</i>			
België	170	220	390	143	239	185	31
Frankrijk	140	1 100	1 240	249	527	469	38
Spanje	40	1 200	1 240	¹⁾	789	763	64
Oostenrijk	10	730	740	¹⁾	649	644	60
Groot-Brittannië	100	200	300	324	573	454	72
Duitsland	210	610	820	174	353	279	40
Italië	20	670	690	¹⁾	757	739	54
Griekenland	0	670	670	¹⁾	913	910	71
Turkije	0	520	520	¹⁾	809	802	67
Overige landen	90	4 390	4 480	¹⁾	1 131	1 096	75
Totaal	790	10 320	11 110	215	743	633	58

¹⁾ Vanwege een te gering aantal waarnemingen zijn de uitkomsten niet vermeld.

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

Inlichtingen: CBS (088) 570 70 70.

Voornaamste publicatie: Vakanties van Nederlanders 2007.

Frequentie: jaarlijks.

Tabel 3.2.2

Uitgaven van Nederlanders aan buitenlandse vakanties naar soort verblijf en vervoermiddel, 2007*Expenditure of the Dutch on outbound holiday trips by type of accommodation and mode of transport, 2007*

	Totale bestedingen	Gemiddelde uitgaven per persoon per vakantie	Gemiddelde vakantieduur	Gemiddelde uitgaven per persoon per dag
	<i>mln euro</i>	<i>euro</i>	<i>dagen</i>	<i>euro</i>
Soort verblijf				
Seizoenrecreatieve logiesvormen	210	255	11,3	23
Toeristische logiesvormen	10 890	652	10,9	60
w.v.				
woning van familie, vrienden of kennissen	710	461	10,6	43
woning van een andere particulier	380	524	11,8	44
hotel	5 470	793	9,0	88
appartement	1 320	694	11,6	60
zomerhuisje, vakantiebungalow	820	423	9,9	43
tent, bungalowtent	520	516	15,9	32
caravan, vouwwagen, camper	950	567	17,1	33
overige logiesvormen	740	699	9,1	77
Vervoermiddel				
Auto	3 930	405	10,6	38
Trein	280	430	6,4	67
Touringcar	570	577	8,5	68
Vliegtuig	6 050	1 052	12,4	85
Overige vervoermiddelen	270	591	10,2	58
Totaal	11 110	633	10,9	58

Bron: Continu Vakantie Onderzoek.

Inlichtingen: CBS (088) 570 70 70.

Voornaamste publicatie: Vakanties van Nederlanders 2007.

Frequentie: jaarlijks.

Land van bestemming

Tabel 3.3.1

Buitenlandse vakanties van Nederlanders naar duur en land van bestemming, 2007

Outbound holiday trips of the Dutch by length of stay and country of destination, 2007

	2-4 dagen	5-8 dagen	9 dagen of meer	Totaal	
	<i>x 1 000</i>				<i>%</i>
België	1 170	680	240	2 100	12
Luxemburg	50	80	50	190	1
Frankrijk	550	590	1 510	2 650	15
Spanje	110	490	1 020	1 620	9
Portugal	10	90	170	260	1
Oostenrijk	20	430	700	1 150	7
Zwitserland	30	110	250	390	2
Groot-Brittannië	320	230	130	680	4
Noorwegen, Zweden, Finland	20	60	270	340	2
Denemarken	20	100	100	220	1
Duitsland	1 210	1 140	600	2 950	17
Italië	50	220	670	930	5
Griekenland	10	240	490	740	4
Hongarije	0	40	70	110	1
Tsjechië	30	130	180	340	2
Turkije	10	210	430	650	4
Egypte	0	50	150	200	1
Verre Oosten	0	10	280	290	2
Verenigde Staten	10	40	270	310	2
Caribisch gebied	0	10	190	200	1
Overige landen	40	200	1 010	1 250	7
Totaal	3 660	5 140	8 750	17 560	100

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

Inlichtingen: CBS (088) 570 70 70.

Voornaamste publicatie: Vakanties van Nederlanders 2007.

Frequentie: jaarlijks.

Tabel 3.3.2**Vakanties van Nederlanders in België naar duur en totaal aantal overnachtingen***Holiday trips of the Dutch in Belgium by length of stay and total number of overnight stays*

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
	<i>x 1 000</i>							
2-4 dagen	710	800	1 210	1 240	1 190	1 060	1 030	1 170
5-8 dagen	470	480	700	700	720	650	600	680
9 dagen of meer	250	270	270	340	340	330	290	240
Totaal vakanties	1 430	1 550	2 170	2 280	2 240	2 040	1 930	2 100
Totaal aantal overnachtingen	7 950	8 650	11 090	12 080	11 720	10 900	10 010	10 690

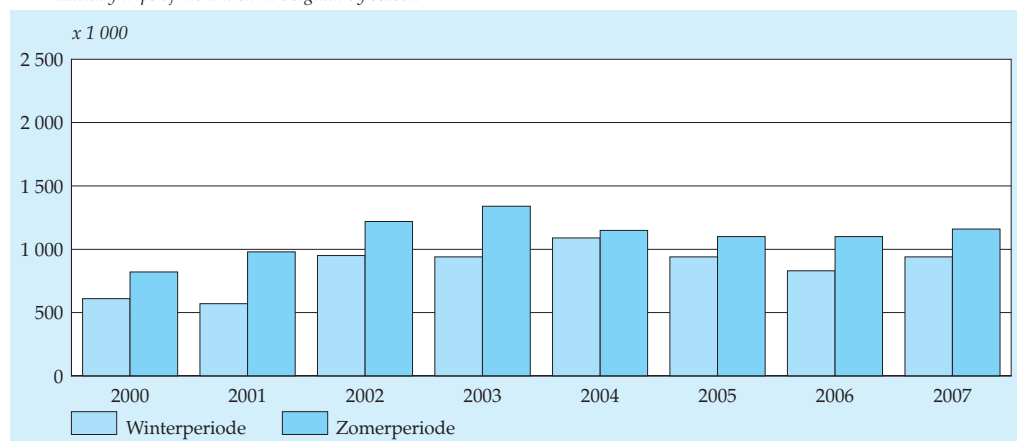
N.B. Trendbreuk in 2002.

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

Inlichtingen: CBS (088) 570 70 70.

Voornaamste publicatie: Vakanties van Nederlanders 2007.

Frequentie: jaarlijks.

3.3.3 Vakanties van Nederlanders in België naar seizoen*Holiday trips of the Dutch in Belgium by season*

N.B. Trendbreuk in 2002.

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

Tabel 3.3.4**Vakanties van Nederlanders in Frankrijk naar duur en totaal aantal overnachtingen***Holiday trips of the Dutch in France by length of stay and total number of overnight stays*

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
	<i>x 1 000</i>							
2-4 dagen	530	620	670	560	610	590	530	550
5-8 dagen	390	400	690	670	650	650	620	590
9 dagen of meer	1 830	1 770	1 960	1 640	1 640	1 520	1 570	1 510
Totaal vakanties	2 750	2 790	3 320	2 880	2 890	2 760	2 720	2 650
Totaal aantal overnachtingen	35 370	32 990	39 140	33 020	32 100	31 000	31 810	30 500

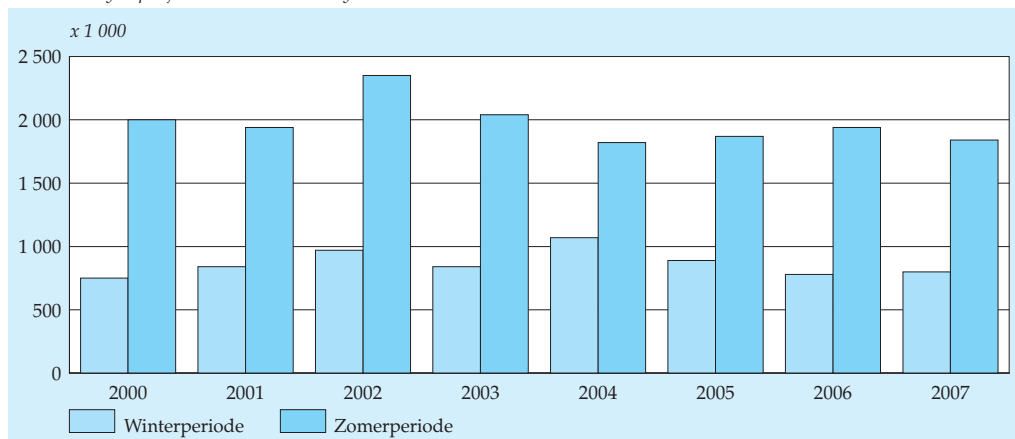
N.B. Trendbreuk in 2002.

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

Inlichtingen: CBS (088) 570 70 70.

Voornaamste publicatie: Vakanties van Nederlanders 2007.

Frequentie: jaarlijks.

3.3.5 Vakanties van Nederlanders in Frankrijk naar seizoen*Holiday trips of the Dutch in France by season*

N.B. Trendbreuk in 2002.

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

Tabel 3.3.6**Vakanties van Nederlanders in Spanje naar duur en totaal aantal overnachtingen***Holiday trips of the Dutch in Spain by length of stay and total number of overnight stays*

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
	<i>x 1 000</i>							
2-4 dagen	40	0	80	50	100	70	100	110
5-8 dagen	410	430	530	430	460	460	490	490
9 dagen of meer	1 010	1 180	1 110	1 170	1 020	1 120	970	1 020
Totaal vakanties	1 460	1 610	1 720	1 650	1 580	1 650	1 550	1 620
Totaal aantal overnachtingen	17 730	19 750	19 890	19 180	19 020	19 690	17 120	17 490

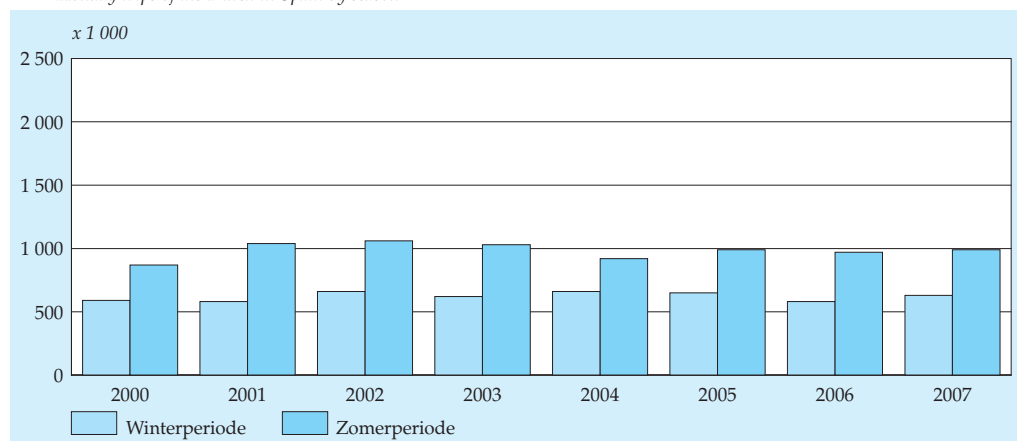
N.B. Trendbreuk in 2002.

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

Inlichtingen: CBS (088) 570 70 70.

Voornaamste publicatie: Vakanties van Nederlanders 2007.

Frequentie: jaarlijks.

3.3.7 Vakanties van Nederlanders in Spanje naar seizoen*Holiday trips of the Dutch in Spain by season*

N.B. Trendbreuk in 2002.

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

Tabel 3.3.8**Vakanties van Nederlanders in Oostenrijk naar duur en totaal aantal overnachtingen***Holiday trips of the Dutch in Austria by length of stay and total number of overnight stays*

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
<i>x 1 000</i>								
2-4 dagen	70	20	20	30	20	30	40	20
5-8 dagen	360	410	390	430	360	410	440	430
9 dagen of meer	540	580	640	650	700	590	690	700
Totaal vakanties	960	1 020	1 050	1 110	1 080	1 020	1 160	1 150
Totaal aantal overnachtingen	8 590	9 610	10 280	10 590	11 010	9 780	11 120	10 940

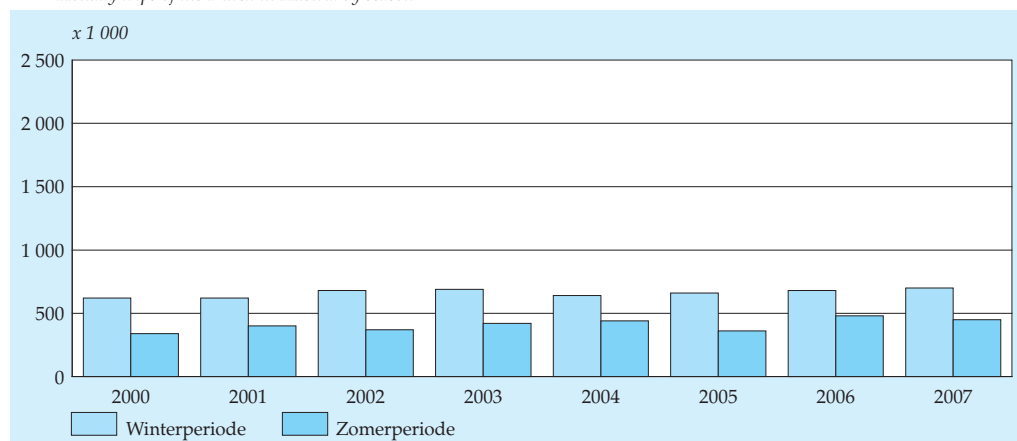
N.B. Trendbreuk in 2002.

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

Inlichtingen: CBS (088) 570 70 70.

Voornaamste publicatie: Vakanties van Nederlanders 2007.

Frequentie: jaarlijks.

3.3.9 Vakanties van Nederlanders in Oostenrijk naar seizoen*Holiday trips of the Dutch in Austria by season*

N.B. Trendbreuk in 2002.

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

Tabel 3.3.10**Vakanties van Nederlanders in Zwitserland naar duur en totaal aantal overnachtingen***Holiday trips of the Dutch in Switzerland by length of stay and total number of overnight stays*

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
<i>x 1 000</i>								
2-4 dagen	10	20	40	30	40	10	20	30
5-8 dagen	140	120	140	130	140	160	140	110
9 dagen of meer	180	210	250	230	230	190	190	250
Totaal vakanties	330	350	430	390	410	360	350	390
Totaal aantal overnachtingen	3 350	3 760	4 530	3 890	4 340	3 340	3 550	4 420

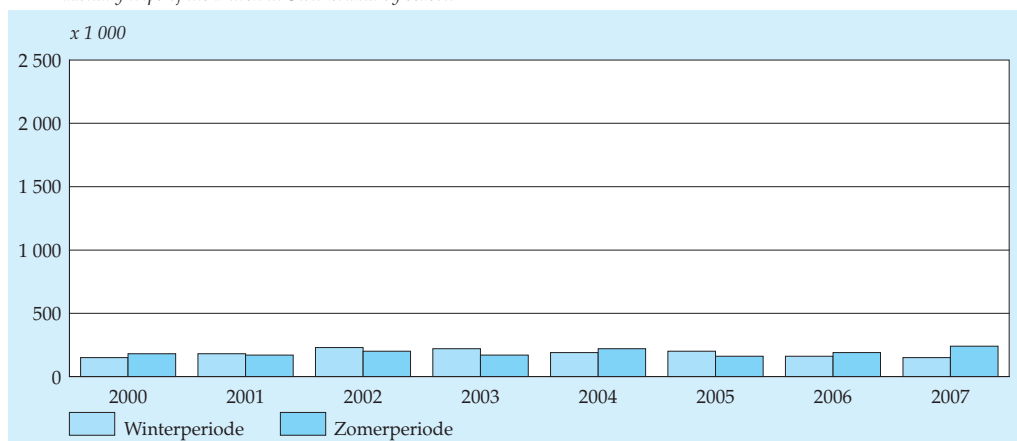
N.B. Trendbreuk in 2002.

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

Inlichtingen: CBS (088) 570 70 70.

Voornaamste publicatie: Vakanties van Nederlanders 2007.

Frequentie: jaarlijks.

3.3.11 Vakanties van Nederlanders in Zwitserland naar seizoen*Holiday trips of the Dutch in Switzerland by season*

N.B. Trendbreuk in 2002.

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

Tabel 3.3.12**Vakanties van Nederlanders in Groot-Brittannië naar duur en totaal aantal overnachtingen***Holiday trips of the Dutch in Great-Britain by length of stay and total number of overnight stays*

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
<i>x 1 000</i>								
2-4 dagen	270	220	350	370	270	240	270	320
5-8 dagen	190	150	310	220	270	260	230	230
9 dagen of meer	150	80	150	180	160	130	140	130
Totaal vakanties	610	450	800	770	700	630	640	680
Totaal aantal overnachtingen	3 800	2 510	4 390	4 560	4 440	3 600	3 610	3 560

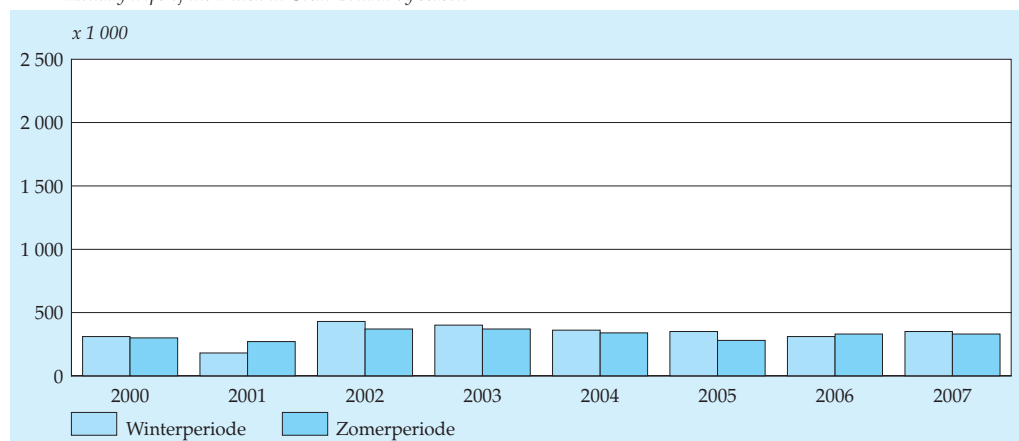
N.B. Trendbreuk in 2002.

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

Inlichtingen: CBS (088) 570 70 70.

Voornaamste publicatie: Vakanties van Nederlanders 2007.

Frequentie: jaarlijks.

3.3.13 Vakanties van Nederlanders in Groot-Brittannië naar seizoen*Holiday trips of the Dutch in Great-Britain by season*

N.B. Trendbreuk in 2002.

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

Tabel 3.3.14**Vakanties van Nederlanders in Duitsland naar duur en totaal aantal overnachtingen***Holiday trips of the Dutch in Germany by length of stay and total number of overnight stays*

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
	<i>x 1 000</i>							
2-4 dagen	640	550	980	930	1 030	990	940	1 210
5-8 dagen	810	740	970	990	1 100	1 060	1 070	1 140
9 dagen of meer	450	490	540	500	560	550	570	600
Totaal vakanties	1 900	1 780	2 490	2 420	2 690	2 600	2 570	2 950
Totaal aantal overnachtingen	13 540	13 970	16 320	15 590	17 810	17 380	17 110	18 800

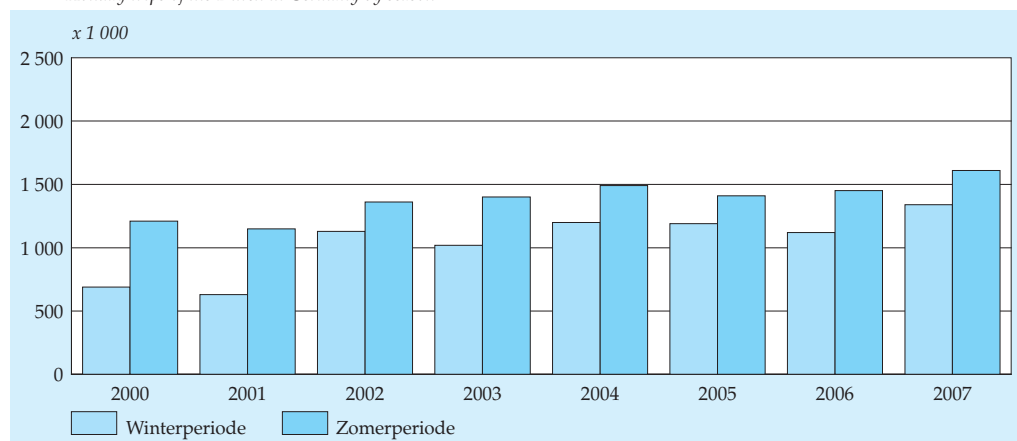
N.B. Trendbreuk in 2002.

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

Inlichtingen: CBS (088) 570 70 70.

Voornaamste publicatie: Vakanties van Nederlanders 2007.

Frequentie: jaarlijks.

3.3.15 Vakanties van Nederlanders in Duitsland naar seizoen*Holiday trips of the Dutch in Germany by season*

N.B. Trendbreuk in 2002.

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

Tabel 3.3.16**Vakanties van Nederlanders in Italië naar duur en totaal aantal overnachtingen***Holiday trips of the Dutch in Italy by length of stay and total number of overnight stays*

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
	<i>x 1 000</i>							
2-4 dagen	30	30	40	50	40	50	40	50
5-8 dagen	120	110	160	140	150	160	180	220
9 dagen of meer	480	530	600	580	550	530	640	670
Totaal vakanties	640	680	810	770	740	740	870	930
Totaal aantal overnachtingen	7 940	8 290	10 540	9 310	9 700	9 140	11 040	10 950

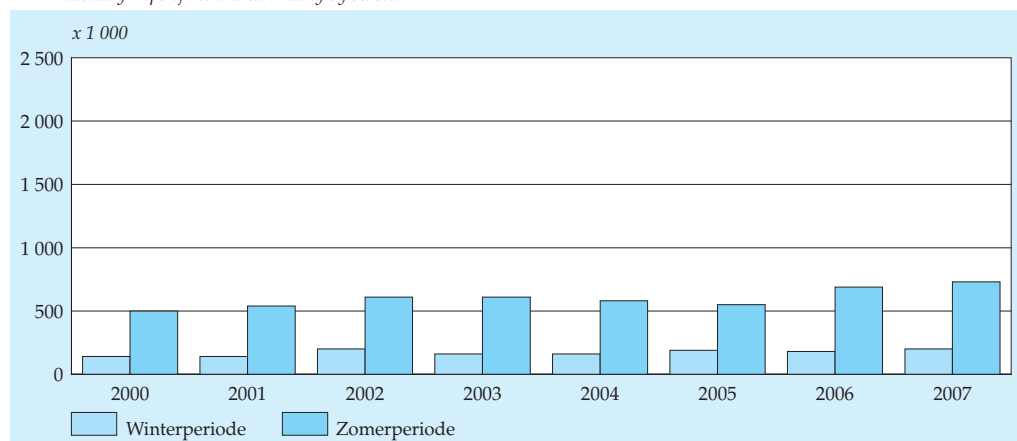
N.B. Trendbreuk in 2002.

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

Inlichtingen: CBS (088) 570 70 70.

Voornaamste publicatie: Vakanties van Nederlanders 2007.

Frequentie: jaarlijks.

3.3.17 Vakanties van Nederlanders in Italië naar seizoen*Holiday trips of the Dutch in Italy by season*

N.B. Trendbreuk in 2002.

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

Tabel 3.3.18

Vakanties van Nederlanders in Griekenland naar duur en totaal aantal overnachtingen

Holiday trips of the Dutch in Greece by length of stay and total number of overnight stays

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
<i>x 1 000</i>								
2-4 dagen	10	10	0	0	10	10	0	10
5-8 dagen	190	140	170	130	170	140	220	240
9 dagen of meer	400	430	390	400	350	400	420	490
Totaal vakanties	590	580	560	530	530	550	650	740
Totaal aantal overnachtingen	6 690	6 910	6 920	6 270	6 170	6 640	7 100	8 620

N.B. Trendbreuk in 2002.

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

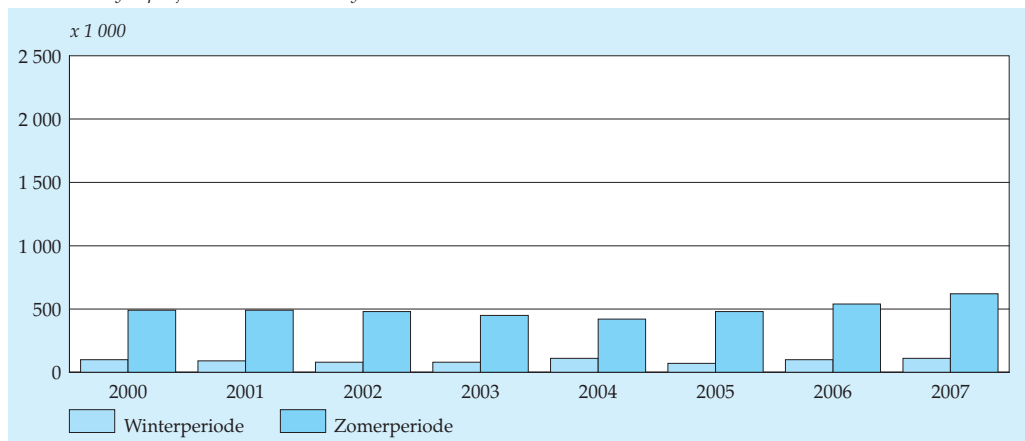
Inlichtingen: CBS (088) 570 70 70.

Voornaamste publicatie: Vakanties van Nederlanders 2007.

Frequentie: jaarlijks.

3.3.19 Vakanties van Nederlanders in Griekenland naar seizoen

Holiday trips of the Dutch in Greece by season

N.B. Trendbreuk in 2002.

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

Tabel 3.3.20

Vakanties van Nederlanders in Turkije naar duur en totaal aantal overnachtingen

Holiday trips of the Dutch in Turkey by length of stay and total number of overnight stays

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
<i>x 1 000</i>								
2-4 dagen	0	0	10	0	10	20	10	10
5-8 dagen	140	200	230	270	350	370	270	210
9 dagen of meer	230	330	390	440	470	600	360	430
Totaal vakanties	370	520	620	710	830	990	640	650
Totaal aantal overnachtingen	4 140	5 610	7 010	7 680	8 320	10 420	6 760	7 050

N.B. Trendbreuk in 2002.

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

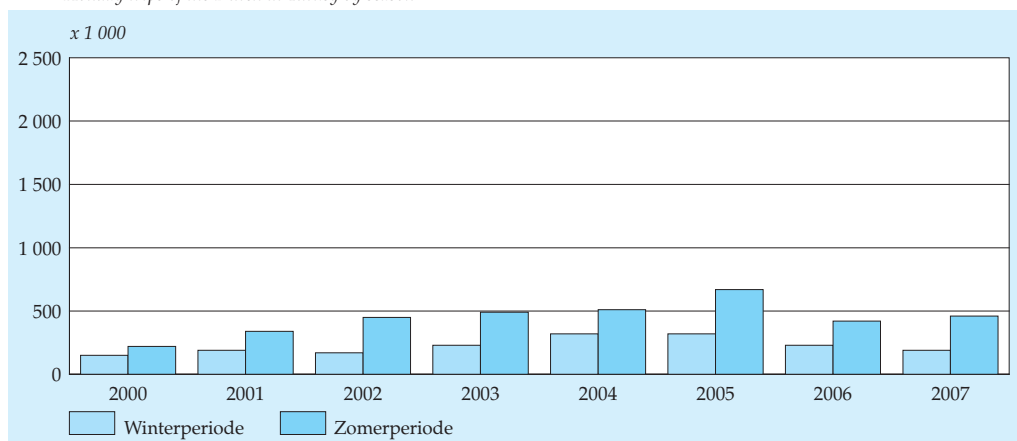
Inlichtingen: CBS (088) 570 70 70.

Voornaamste publicatie: Vakanties van Nederlanders 2007.

Frequentie: jaarlijks.

3.3.21 Vakanties van Nederlanders in Turkije naar seizoen

Holiday trips of the Dutch in Turkey by season

N.B. Trendbreuk in 2002.

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

4. Buitenlandse toeristen in Nederland

Algemeen

Tabel 4.1.1
Buitenlandse gasten in Nederlandse logiesaccommodaties naar type logiesaccommodatie
Foreign tourists in Dutch tourist accommodations by type of accommodation

	2003	2004	2005	2006	2007
	<i>x mln</i>				
Hotels en pensions ¹⁾	6,9	7,6	8,1	8,6	8,7
Overige logiesaccommodaties	2,3	2,0	1,9	2,2	2,4
Totaal	9,2	9,6	10,0	10,7	11,0

¹⁾ Incl. jeugdaccommodaties.

Bron: Statistiek logiesaccommodaties.

Inlichtingen: CBS (088) 570 70 70.

Voornaamste publicatie: Toerisme in Nederland. Het gebruik van logiesaccommodaties 2007.

Frequentie: jaarlijks.

Tabel 4.1.2
Overnachtingen van buitenlandse gasten in Nederlandse logiesaccommodaties naar type logiesaccommodatie
Overnight stays of foreign tourists in Dutch tourist accommodations by type of accommodation

	2003	2004	2005	2006	2007
	<i>x mln</i>				
Hotels en pensions ¹⁾	13,8	14,6	15,1	16,0	16,3
Overige logiesaccommodaties	11,5	10,8	10,1	10,9	11,7
Totaal	25,3	25,4	25,2	26,9	28,0

¹⁾ Incl. jeugdaccommodaties.

Bron: Statistiek logiesaccommodaties.

Inlichtingen: CBS (088) 570 70 70.

Voornaamste publicatie: Toerisme in Nederland. Het gebruik van logiesaccommodaties 2007.

Frequentie: jaarlijks.

Tabel 4.1.3

Gemiddelde verblijfsduur¹⁾ van buitenlandse gasten in Nederlandse logiesaccommodaties naar type logiesaccommodatie
Average length of stay of foreign tourists in Dutch tourist accommodations by type of accommodation

	2003	2004	2005	2006	2007
	<i>x mln</i>				
Hotels en pensions ²⁾	1,9	1,9	1,9	1,9	1,9
Overige logiesaccommodaties	5,1	5,3	5,2	5,0	5,1
Totaal	2,8	2,6	2,5	2,5	2,5

¹⁾ Betreft het gemiddelde aantal overnachtingen per gast in één accommodatie.

²⁾ Incl. jeugdaccommodaties.

Bron: Statistiek logiesaccommodaties.

Inlichtingen: CBS (088) 570 70 70.

Voornaamste publicatie: Toerisme in Nederland. Het gebruik van logiesaccommodaties 2007.

Frequentie: jaarlijks.

Tabel 4.1.4

Buitenlandse gasten in Nederlandse logiesaccommodaties per maand van vertrek
Foreign tourists in Dutch tourist accommodations per month of departure

	2003	2004	2005	2006	2007
	<i>x 1 000</i>				
Januari	480	480	540	570	640
Februari	500	520	580	580	640
Maart	630	610	730	730	780
April	950	1 020	900	1 120	1 140
Mei	860	940	970	1 010	1 040
Juni	940	910	910	1 080	1 010
Juli	930	960	1 080	1 190	1 200
Augustus	1 210	1 190	1 170	1 200	1 180
September	830	920	920	990	1 010
Oktober	780	840	900	940	930
November	610	730	740	750	800
December	460	530	580	590	640
Totaal	9 180	9 650	10 010	10 740	11 010

Bron: Statistiek logiesaccommodaties.

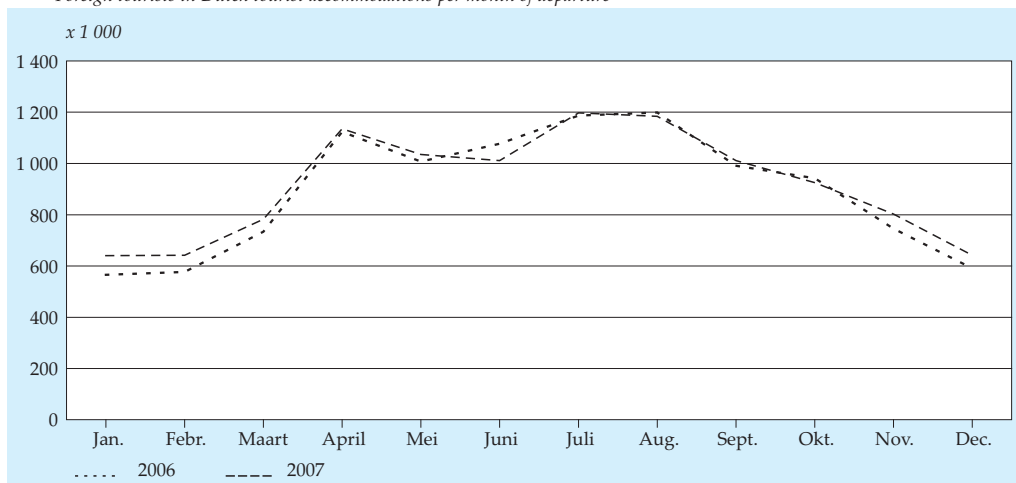
Inlichtingen: CBS (088) 570 70 70.

Voornaamste publicatie: Toerisme in Nederland. Het gebruik van logiesaccommodaties 2007.

Frequentie: jaarlijks.

4.1.5 Buitenlandse gasten in Nederlandse logiesaccommodaties naar maand van vertrek

Foreign tourists in Dutch tourist accommodations per month of departure

Bron: Statistiek logiesaccommodaties.

Tabel 4.1.6

Overnachtingen van buitenlandse gasten in Nederlandse logiesaccommodaties per maand van vertrek

Overnight stays of foreign tourists in Dutch tourist accommodations per month of departure

	2003	2004	2005	2006	2007
	<i>x 1 000</i>				
Januari	1 120	1 110	1 100	1 170	1 320
Februari	1 050	1 130	1 150	1 130	1 300
Maart	1 410	1 310	1 650	1 460	1 630
April	2 710	2 810	2 110	2 920	2 990
Mei	2 140	2 280	2 340	2 290	2 510
Juni	2 770	2 470	2 210	2 870	2 670
Juli	2 820	2 970	3 430	3 730	3 920
Augustus	4 480	4 110	3 880	3 660	3 640
September	2 470	2 450	2 310	2 480	2 600
Oktober	2 070	2 120	2 350	2 400	2 270
November	1 300	1 540	1 530	1 540	1 680
December	990	1 080	1 170	1 220	1 420
Totaal	25 340	25 380	25 210	26 890	27 950

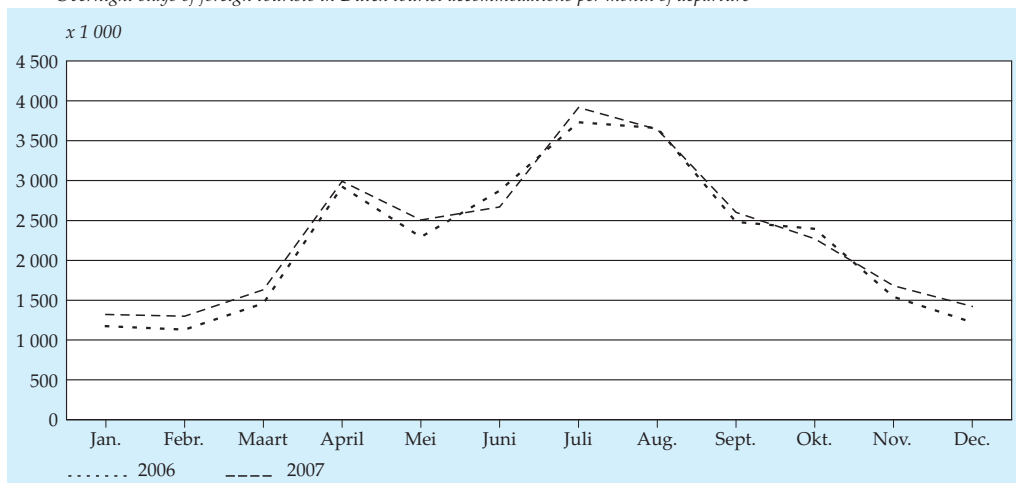
Bron: Statistiek logiesaccommodaties.

Inlichtingen: CBS (088) 570 70 70.

Voornaamste publicatie: Toerisme in Nederland. Het gebruik van logiesaccommodaties 2007.

Frequentie: jaarlijks.

4.1.7 Overnachtingen van buitenlandse gasten in Nederlandse logiesaccommodaties per maand van vertrek
Overnight stays of foreign tourists in Dutch tourist accommodations per month of departure

Bron: Statistiek logiesaccommodaties.

Tabel 4.1.8
Buitenlandse gasten in Nederlandse logiesaccommodaties per provincie
Foreign tourists in Dutch tourist accommodations per province

	2003	2004	2005	2006	2007
<i>x 1 000</i>					
Groningen	110	100	110	110	110
Friesland	260	240	250	290	240
Drenthe	110	140	120	160	130
Overijssel	320	270	230	240	230
Flevoland		90	90	90	110
Gelderland	350	310	360	360	370
Utrecht	230	250	310	360	330
Noord-Holland	4 720	5 030	5 340	5 570	5 770
Zuid-Holland	1 260	1 380	1 410	1 450	1 490
Zeeland	630	570	520	640	700
Noord-Brabant	520	610	620	700	760
Limburg	670	650	660	770	770
Nederland	9 180	9 650	10 010	10 740	11 010

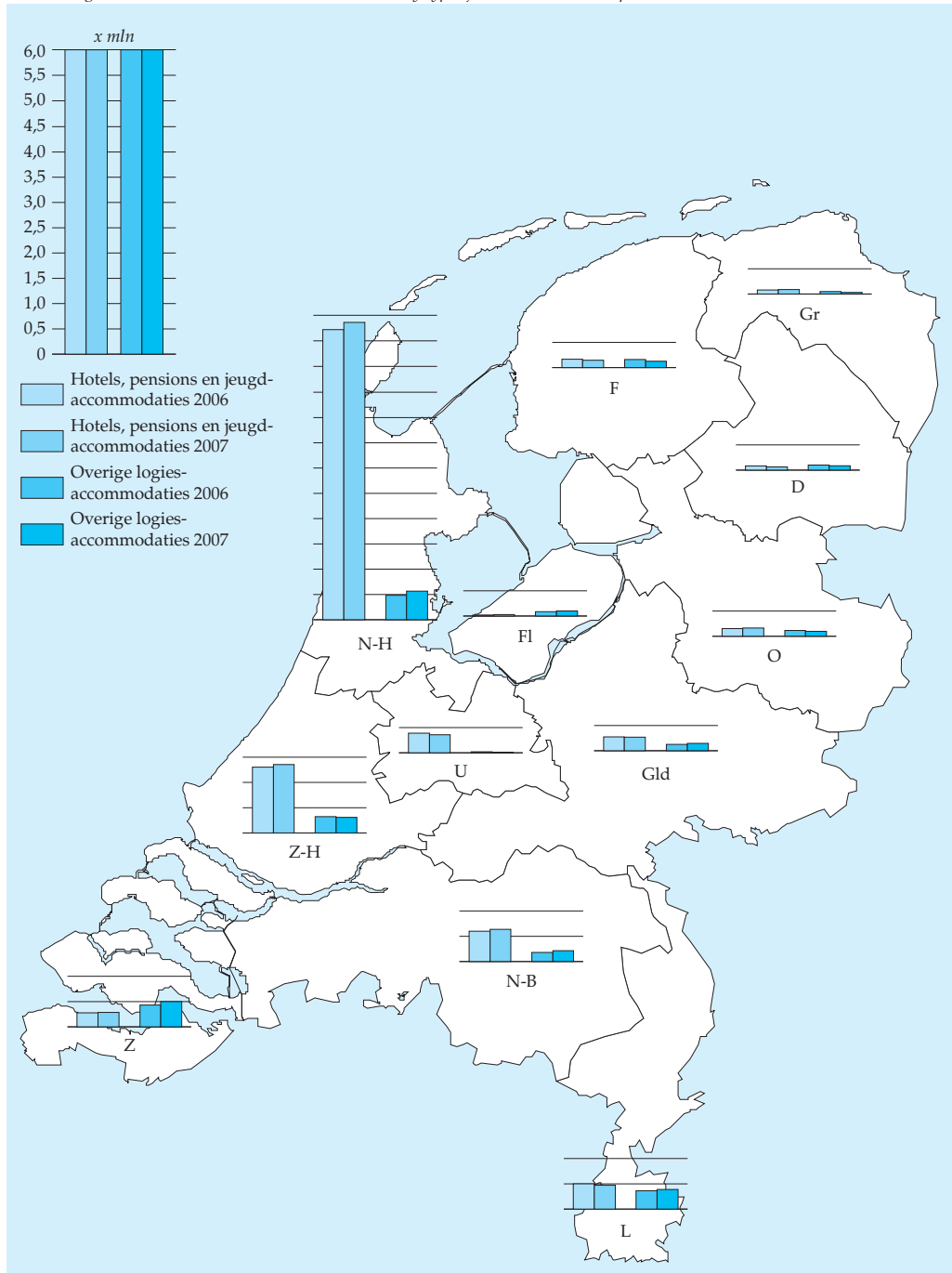
Bron: Statistiek logiesaccommodaties.

Inlichtingen: CBS (088) 570 70 70.

Voornaamste publicatie: Toerisme in Nederland. Het gebruik van logiesaccommodaties 2007.

Frequentie: jaarlijks.

4.1.9 Buitenlandse gasten in Nederlandse logiesaccommodaties per type logiesaccommodatie naar provincie
Foreign tourists in Dutch tourist accommodations by type of accommodation and province

Bron: Statistiek logiesaccommodaties.

Tabel 4.1.10**Overnachtingen van buitenlandse gasten in Nederlandse logiesaccommodaties per provincie***Overnight stays of foreign tourists in Dutch tourist accommodations per province*

	2003	2004	2005	2006	2007
	<i>x 1 000</i>				
Groningen	300	290	270	310	270
Friesland	1 180	1 110	1 070	1 090	950
Drenthe	380	500	370	520	460
Overijssel	980	620	500	490	520
Flevoland	1 000	370	380	390	450
Gelderland		850	1 040	1 010	1 050
Utrecht	470	470	590	620	600
Noord-Holland	10 700	11 130	11 180	11 830	12 110
Zuid-Holland	3 510	3 500	3 550	3 700	3 850
Zeeland	3 470	3 160	2 730	3 220	3 530
Noord-Brabant	1 390	1 510	1 590	1 660	1 890
Limburg	1 970	1 870	1 950	2 050	2 260
Nederland	25 340	25 380	25 210	26 890	27 950

Bron: Statistiek logiesaccommodaties.

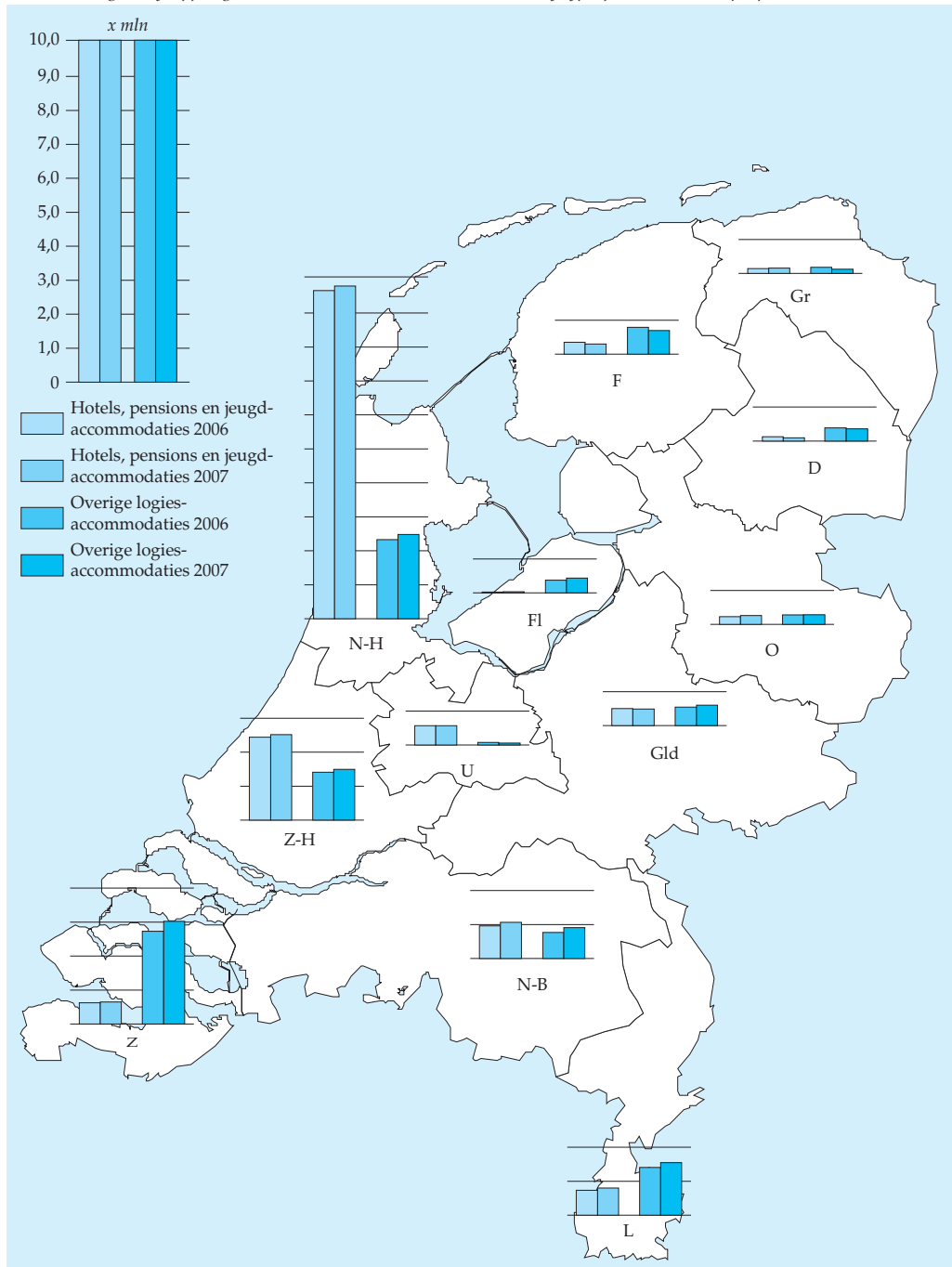
Inlichtingen: CBS (088) 570 70 70.

Voornaamste publicatie: Toerisme in Nederland. Het gebruik van logiesaccommodaties 2007.

Frequentie: jaarlijks.

4.1.11 Overnachtingen van buitenlandse gasten in Nederlandse logiesaccommodaties naar type accommodatie per provincie

Overnight stays of foreign tourists in Dutch tourist accommodations by type of accommodation, per province

Bron: Statistiek logiesaccommodaties.

Tabel 4.1.12**Buitenlandse gasten in Nederlandse logiesaccommodaties per toeristengebied***Foreign tourists in Dutch tourist accommodations per tourist area*

	2003	2004	2005	2006	2007
	<i>x 1 000</i>				
Waddeneilanden	190	200	180	230	200
Noordzeebadplaatsen	1 410	1 330	1 220	1 350	1 430
IJsselmeerkust	320	290	260	290	310
Deltagebied	240	240	230	240	280
Meren in Groningen, Friesland en Noordwest-Overijssel	100	90	100	90	90
Hollands-Utrechtse meren	40	60	60	70	70
Utrechtse Heuvelrug en 't Gooi	90	100	140	140	150
Veluwe en Veluwerand	230	220	240	230	230
Gelders rivierengebied	30	10	20	20	40
Achterhoek	40	40	60	60	50
Twente, Salland en Vechtstreek	200	250	210	220	210
Groningse, Friese en Drentse zandgronden ¹⁾	140	160	130	200	150
West- en Midden-Brabant	460	540	550	640	660
Oost-Brabant, Noord- en Midden-Limburg en Rijk van Nijmegen	450	440	460	490	530
Zuid-Limburg	280	280	300	360	340
Amsterdam, Rotterdam, 's-Gravenhage en Utrecht	3 850	4 150	4 550	4 730	4 790
Overig Nederland	1 100	1 230	1 320	1 380	1 500
Totaal	9 180	9 650	10 010	10 740	11 010

Bron: Statistiek logiesaccommodaties.

Inlichtingen: CBS (088) 570 70 70.

Voornaamste publicatie: Toerisme in Nederland. Het gebruik van logiesaccommodaties 2007.

Frequentie: jaarlijks.

Tabel 4.1.13**Overnachtingen van buitenlandse gasten in Nederlandse logiesaccommodaties per toeristengebied***Overnight stays of foreign tourists in Dutch tourist accommodations per tourist area*

	2003	2004	2005	2006	2007
	<i>x 1 000</i>				
Waddeneilanden	1 340	1 420	1 220	1 350	1 280
Noordzeebadplaatsen	5 920	5 450	4 970	5 510	5 880
IJsselmeerkust	1 140	1 010	950	940	980
Deltagebied	1 150	1 000	980	1 040	1 170
Meren in Groningen, Friesland en Noordwest-Overijssel	290	260	290	290	210
Hollands-Utrechtse meren	90	110	110	130	120
Utrechtse Heuvelrug en 't Gooi	220	220	300	290	300
Veluwe en Veluwerand	710	610	690	620	710
Gelders rivierengebied	70	50	50	60	100
Achterhoek	130	150	190	210	120
Twente, Salland en Vechtstreek	500	590	460	450	470
Groningse, Friese en Drentse zandgronden ¹⁾	490	590	420	650	540
West- en Midden-Brabant	1 250	1 340	1 420	1 530	1 670
Oost-Brabant, Noord- en Midden-Limburg en Rijk van Nijmegen	1 500	1 450	1 590	1 620	1 830
Zuid-Limburg	620	580	580	630	670
Amsterdam, Rotterdam, 's-Gravenhage en Utrecht	7 850	8 300	8 690	9 130	9 300
Overig Nederland	2 070	2 250	2 320	2 450	2 630
Totaal	25 340	25 380	25 210	26 890	27 950

Bron: Statistiek logiesaccommodaties.

Inlichtingen: CBS (088) 570 70 70.

Voornaamste publicatie: Toerisme in Nederland. Het gebruik van logiesaccommodaties 2007.

Frequentie: jaarlijks.

Tabel 4.1.14**Buitenlandse gasten in Nederlandse logiesaccommodaties naar land van herkomst***Foreign tourists in Dutch tourist accommodations by country of residence*

	2003	2004	2005	2006	2007
	<i>x 1 000</i>				
Duitsland	2 800	2 650	2 570	2 810	2 830
Groot-Brittannië	1 650	1 760	1 850	1 910	1 900
België	780	810	920	990	1 100
Frankrijk	470	510	530	610	610
Italië	340	370	370	400	400
Spanje	270	300	320	390	440
Zwitserland	110	140	140	170	180
Denemarken	120	130	150	170	160
Zweden					120
Overig Europa	890	980	1 090	1 140	1 170
Amerika	1 000	1 130	1 220	1 330	1 270
Azië	530	640	640	600	620
Australië en Oceanië	90	120	110	120	120
Afrika	130	120	100	90	90
Totaal buitenland	9 180	9 650	10 010	10 740	11 010

Bron: Statistiek logiesaccommodaties.

Inlichtingen: CBS (088) 570 70 70.

Voornaamste publicatie: Toerisme in Nederland. Het gebruik van logiesaccommodaties 2007.

Frequentie: jaarlijks.

Tabel 4.1.15**Overnachtingen van buitenlandse gasten in Nederlandse logiesaccommodaties naar land van herkomst***Overnight stays of foreign tourists in Dutch tourist accommodations by country of residence*

	2003	2004	2005	2006	2007
	<i>x 1 000</i>				
Duitsland	11 350	10 610	10 040	10 630	10 980
Groot-Brittannië	3 480	3 560	3 660	3 750	3 800
België	2 140	2 190	2 390	2 540	2 860
Frankrijk	950	1 020	1 020	1 230	1 250
Italië	790	850	840	860	850
Spanje	630	680	710	840	970
Zwitserland	260	330	300	390	380
Denemarken	270	290	310	370	340
Zweden					220
Overig Europa	2 050	2 130	2 230	2 390	2 460
Amerika	1 940	2 120	2 150	2 380	2 300
Azië	1 020	1 150	1 130	1 090	1 120
Australië en Oceanië	190	230	210	240	250
Afrika	270	240	230	180	180
Totaal buitenland	25 340	25 380	25 210	26 890	27 950

Bron: Statistiek logiesaccommodaties.

Inlichtingen: CBS (088) 570 70 70.

Voornaamste publicatie: Toerisme in Nederland. Het gebruik van logiesaccommodaties 2007.

Frequentie: jaarlijks.

Tabel 4.1.16

Buitenlandse gasten in Nederlandse hotels en pensions¹⁾ naar land van herkomst*Foreign tourists in Dutch hotels and boarding houses by country of residence*

	2003	2004	2005	2006	2007
	<i>x 1 000</i>				
Groot-Brittannië	1 550	1 680	1 760	1 820	1 780
Duitsland	1 260	1 270	1 310	1 400	1 420
België	470	490	570	600	680
Frankrijk	390	440	470	520	500
Italië	280	320	330	350	350
Spanje	240	270	300	370	400
Denemarken	90	110	130	150	140
Zwitserland	100	120	120	150	160
Zweden	90	110	100	100	110
Ierland	90	90	100	110	110
Noorwegen	60	80	80	90	90
Rusland	50	60	70	80	90
Oostenrijk	50	50	60	60	70
Polen	40	50	60	70	80
Finland	40	40	50	50	50
Portugal	30	40	50	50	50
Griekenland	30	40	40	40	40
Luxemburg	30	30	30	30	40
Tsjechië	20	30	30	30	30
Turkije	20	30	30	40	40
Hongarije			20	30	30
Roemenië					20
Overig Europa	270	290	340	310	370
Verenigde Staten	820	900	970	1 040	980
Canada	90	120	130	130	130
Overig Amerika	80	110	100	100	100
Brazilië			30	40	60
Japan	140	160	160	140	130
China			100	100	110
Israël			60	60	50
Indonesië			20	10	10
India			30	40	40
Zuid Korea			20	20	30
Taiwan			10	20	20
Hongkong				10	10
Overig Azië	390	470	240	200	210
Australië	60	80	80	90	90
Nieuw-Zeeland en overig Oceanië	30	30	30	20	30
Zuid Afrika			30	30	30
Overig Afrika	130	120	70	70	60
Totaal buitenland	6 930	7 600	8 080	8 570	8 710

¹⁾ Incl. jeugdaccommodaties.

Bron: Statistiek logiesaccommodaties.

Inlichtingen: CBS (088) 570 70 70.

Voornaamste publicatie: Toerisme in Nederland. Het gebruik van logiesaccommodaties 2007.

Frequentie: jaarlijks.

Tabel 4.1.17

Overnachtingen van buitenlandse gasten in Nederlandse hotels en pensions¹⁾ naar land van herkomst*Overnight stays of foreign tourists in Dutch hotels and boarding houses by country of residence*

	2003	2004	2005	2006	2007
	<i>x 1 000</i>				
Groot-Brittannië	3 000	3 160	3 190	3 280	3 210
Duitsland	2 840	2 710	2 840	2 880	2 980
België	820	820	960	1 010	1 130
Frankrijk	700	770	810	890	870
Italië	590	670	680	710	710
Spanje	510	560	610	760	830
Denemarken	180	220	240	280	260
Zwitserland	200	220	230	270	290
Zweden	180	190	180	190	200
Ierland	170	180	200	200	210
Noorwegen	120	140	150	160	160
Rusland	100	110	130	160	170
Oostenrijk	100	110	120	120	150
Polen	90	110	130	130	150
Finland	70	90	90	90	90
Portugal	70	80	90	90	90
Griekenland	60	80	70	80	80
Luxemburg	70	60	50	60	80
Tsjechië	40	60	50	60	60
Turkije	50	60	60	70	70
Hongarije				50	60
Roemenië					50
Overig Europa	540	560	650	630	720
Verenigde Staten	1 540	1 650	1 670	1 810	1 710
Canada	170	210	230	260	240
Overig Amerika	180	220	170	200	190
Brazilië			50	80	120
Japan	260	280	270	250	220
China			150	150	180
Israël			120	120	100
Indonesië			30	20	20
India			70	80	90
Zuid Korea			40	50	50
Taiwan			30	30	30
Hongkong				20	30
Overig Azië	730	850	390	340	360
Australië	110	160	150	180	170
Nieuw Zeeland en overig Oceanië	50	30	50	50	50
Zuid Afrika			50	50	50
Overig Afrika	270	230	130	120	120
Totaal buitenland	13 800	14 620	15 140	15 980	16 330

¹⁾ Incl. jeugdaccommodaties.

Bron: Statistiek logiesaccommodaties.

Inlichtingen: CBS (088) 570 70 70.

Voornaamste publicatie: Toerisme in Nederland. Het gebruik van logiesaccommodaties 2007.

Frequentie: jaarlijks.

Tabel 4.1.18**Buitenlandse gasten in Nederlandse overige logiesaccommodaties naar land van herkomst***Foreign tourists in Dutch other types of accommodation by country of residence*

	2003	2004	2005	2006	2007
	<i>x 1 000</i>				
Duitsland	1 540	1 380	1 260	1 410	1 420
België	310	320	340	380	430
Groot-Brittannië	90	80	90	90	120
Italië	80	50	50	50	50
Frankrijk	60	70	60	90	110
Spanje	40	30	20	20	30
Zwitserland	20	20	10	20	20
Denemarken	10	20	20	20	20
Overig Europa	70	50	60	60	80
Amerika	10	10	10	10	10
Azië	10	0	0	10	10
Australië en Oceanië	10	10	0	0	10
Afrika	0	0	10	0	0
Totaal buitenland	2 250	2 050	1 930	2 170	2 300

Onder overige logiesaccommodaties vallen campings, bungalowparken en groepsaccommodaties.

Bron: Statistiek logiesaccommodaties.

Inlichtingen: CBS (088) 570 70 70.

Voornaamste publicatie: Toerisme in Nederland. Het gebruik van logiesaccommodaties 2007.

Frequentie: jaarlijks.

Tabel 4.1.19**Overnachtingen van buitenlandse gasten in Nederlandse overige logiesaccommodaties naar land van herkomst¹⁾***Overnight stays of foreign tourists in Dutch other types of accommodation by country of residence*

	2003	2004	2005	2006	2007
	<i>x 1 000</i>				
Duitsland	8 510	7 910	7 210	7 750	8 000
België	1 320	1 370	1 440	1 530	1 740
Groot-Brittannië	490	400	470	460	590
Frankrijk	260	240	210	340	140
Italië	200	180	160	150	380
Spanje	120	110	100	80	140
Denemarken	90	70	60	90	90
Zwitserland	70	110	60	110	80
Overig Europa	390	310	260	310	350
Amerika	40	40	20	40	50
Azië	30	20	20	30	40
Australië en Oceanië	30	20	10	10	20
Afrika	10	10	50	10	10
Totaal buitenland	11 540	10 770	10 070	10 910	11 620

¹⁾ Onder overige logiesaccommodaties vallen campings, bungalowparken en groepsaccommodaties.

Bron: Statistiek logiesaccommodaties.

Inlichtingen: CBS (088) 570 70 70.

Voornaamste publicatie: Toerisme in Nederland. Het gebruik van logiesaccommodaties 2007.

Frequentie: jaarlijks.

Tabel 4.1.20**Buitenlandse gasten en overnachtingen per type logiesaccommodatie naar land van herkomst, 2005/2006***Foreign tourists and overnight stays by type of accommodation and country of residence, 2005/2006*

	Totaal		Hotels		Overige accommodaties	
	gasten	overnachtingen	gasten	overnachtingen	gasten	overnachtingen
	%					
Duitsland	26	38	16	15	68	72
België	9	9	7	6	17	14
Groot-Brittannië	19	16	22	23	6	7
Frankrijk	5	4	6	5	3	2
Italië en Spanje	7	6	8	8	3	2
Oost Europa ¹⁾	1	1	1	1	0	0
Overige landen in Europa	12	11	15	16	3	3
Verenigde Staten	9	6	11	10	0	0
Overige landen	12	10	15	17	0	0
	<i>x 1 000</i>					
Totaal=100% ²⁾	10 010	25 210	8 080	15 140	1 930	10 070

¹⁾ Polen, Rusland/GOS, Slowakije, Tsjechië.²⁾ Door afronding kan de optelling van de onderliggende categorieën afwijken van 100%.

Bron: Statistiek Inkomend Toerisme.

Inlichtingen: CBS (088) 570 70 70.

Voornaamste publicatie: Buitenlandse toeristen in Nederland 2005/2006.

Frequentie: vijfjaarlijks.

Tabel 4.1.21**Buitenlandse gasten en overnachtingen per type logiesaccommodatie naar motief van verblijf, 2005/2006***Foreign tourists and overnight stays by type of accommodation and reason for stay, 2005/2006*

	Totaal		Hotels		Overige accommodaties	
	gasten	overnachtingen	gasten	overnachtingen	gasten	overnachtingen
	%					
Vakantie	59	73	51	58	94	95
Zakenreis	30	19	37	30	3	3
Familie- en vriendenbezoek	3	2	3	3	1	1
Overig	8	6	9	9	2	2
	<i>x 1 000</i>					
Totaal=100% ¹⁾	10 010	25 210	8 080	15 140	1 930	10 070

¹⁾ Door afronding kan de optelling van de onderliggende categorieën afwijken van 100%.

Bron: Statistiek Inkomend Toerisme.

Inlichtingen: CBS (088) 570 70 70.

Voornaamste publicatie: Buitenlandse toeristen in Nederland 2005/2006.

Frequentie: vijfjaarlijks.

Tabel 4.1.22

Buitenlandse gasten en overnachtingen per type logiesaccommodatie naar vervoermiddel, 2005/2006

Foreign tourists and overnight stays by type of accommodation and means of transport, 2005/2006

	Totaal		Hotels		Overige accommodaties	
	gasten	overnachtingen	gasten	overnachtingen	gasten	overnachtingen
	%					
Auto, motor en camper	42	54	30	27	93	94
Vliegtuig	44	35	54	57	2	2
Bus en touringcar	4	4	5	6	1	0
Trein	7	5	8	7	2	1
Overig	3	3	3	3	3	3
	<i>x 1 000</i>					
Totaal=100% ¹⁾	10 010	25 210	8 080	15 140	1 930	10 070

¹⁾ Door afronding kan de optelling van de onderliggende categorieën afwijken van 100%.

Bron: Statistiek Inkomend Toerisme.

Inlichtingen: CBS (088) 570 70 70.

Voornaamste publicatie: Buitenlandse toeristen in Nederland 2005/2006.

Frequentie: vijfjaarlijks.

Tabel 4.1.23

Buitenlandse gasten en overnachtingen per type logiesaccommodatie naar wijze van reserveren, 2005/2006

Foreign tourists and overnight stays by type of accommodation, by way of reservation, 2005/2006

	Totaal		Hotels		Overige accommodaties	
	gasten	overnachtingen	gasten	overnachtingen	gasten	overnachtingen
	%					
Bij de accommodatie	34	39	31	31	48	51
Via een instantie	28	29	28	29	26	28
Niet gereserveerd	19	18	18	20	22	17
Op andere wijze	4	3	5	5	1	1
Onbekend	15	11	18	16	4	2
	<i>x 1 000</i>					
Totaal=100% ¹⁾	10 010	25 210	8 080	15 140	1 930	10 070

¹⁾ Door afronding kan de optelling van de onderliggende categorieën afwijken van 100%.

Bron: Statistiek Inkomend Toerisme.

Inlichtingen: CBS (088) 570 70 70.

Voornaamste publicatie: Buitenlandse toeristen in Nederland 2005/2006.

Frequentie: vijfjaarlijks.

5. Gebruik van Nederlandse logiesaccommodaties

Algemeen

Tabel 5.1
Overnachtingen in Nederlandse logiesaccommodaties
Overnight stays in Dutch tourist accommodations

	2003	2004	2005	2006	2007
	<i>x mln</i>				
Hotels en pensions	27,2	28,4	29,5	31,8	34,2
Jeugdaccommodaties					
Groepsaccommodaties	4,1	4,1	4,1	4,1	4,0
Huisjescomplexen	26,8	25,9	24,5	26,8	29,3
Kampeerterreinen	23,1	22,5	22,1	21,3	20,8
Totaal	81,2	80,9	80,2	83,9	88,3

Bron: Statistiek logiesaccommodaties.

Inlichtingen: CBS (088) 570 70 70.

Voornaamste publicatie: Toerisme in Nederland. Het gebruik van logiesaccommodaties 2007.

Frequentie: jaarlijks.

Tabel 5.2
Slaapplaats-bezettingsgraad in Nederlandse logiesaccommodaties
Bedplace occupancy rate for Dutch tourist accommodations

	2003	2004	2005	2006	2007
	%				
Hotels en pensions	42,8	42,1	43,3	46,6	47,8
Jeugdaccommodaties					
Groepsaccommodaties	23,5	22,8	22,6	23,1	22,6
Huisjescomplexen	39,9	37,0	33,2	35,8	38,6
Kampeerterreinen	13,7	13,2	12,8	12,5	11,9

Bron: Statistiek logiesaccommodaties.

Inlichtingen: CBS (088) 570 70 70.

Voornaamste publicatie: Toerisme in Nederland. Het gebruik van logiesaccommodaties 2007.

Frequentie: jaarlijks.

Tabel 5.3
Gemiddelde verblijfsduur in Nederlandse logiesaccommodaties¹⁾
Average length of stay (in nights) in Dutch tourist accommodations

	2003	2004	2005	2006	2007
<i>nachten</i>					
Hotels en pensions	1,9	1,8	1,8	1,8	1,8
Jeugdaccommodaties					
Groepsaccommodaties	3,0	2,8	2,9	2,9	2,8
Huisjescomplexen	5,1	5,0	5,0	4,9	4,9
Kampeerterreinen	5,8	6,4	6,4	6,0	5,8

¹⁾ Betreft het gemiddelde aantal overnachtingen per gast in één accommodatie.

Bron: Statistiek logiesaccommodaties.

Inlichtingen: CBS (088) 570 70 70.

Voornaamste publicatie: Toerisme in Nederland. Het gebruik van logiesaccommodaties 2007.

Frequentie: jaarlijks.

Tabel 5.4
Overnachtingen in Nederlandse logiesaccommodaties per maand van vertrek
Overnight stays in Dutch tourist accommodations per month of departure

	2003	2004	2005	2006	2007
<i>x mln</i>					
Januari	3,0	3,0	3,1	3,3	3,7
Februari	3,1	3,4	3,4	3,4	4,0
Maart	3,9	3,8	4,0	3,9	4,5
April	6,5	6,2	5,1	6,4	7,0
Mei	7,5	8,7	8,7	8,2	9,6
Juni	9,8	8,3	7,9	9,8	8,8
Juli	11,9	11,7	12,1	11,9	11,9
Augustus	15,3	14,9	14,6	13,8	14,5
September	6,9	7,2	7,2	8,1	7,9
Oktober	6,0	6,3	6,6	6,9	7,2
November	3,7	4,0	3,9	4,3	4,8
December	3,5	3,3	3,6	4,1	4,4
Totaal	81,2	80,9	80,2	83,9	88,3

Bron: Statistiek logiesaccommodaties.

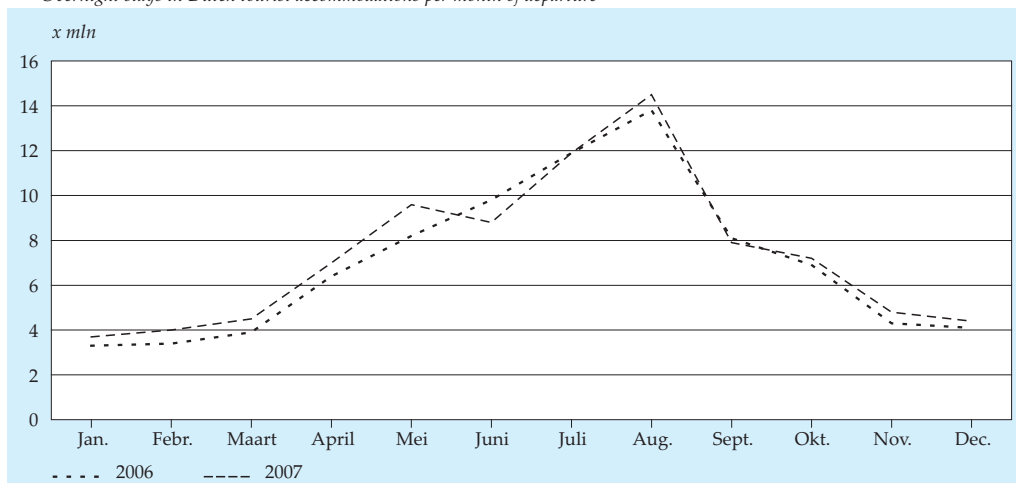
Inlichtingen: CBS (088) 570 70 70.

Voornaamste publicatie: Toerisme in Nederland. Het gebruik van logiesaccommodaties 2007.

Frequentie: jaarlijks.

5.5 Overnachtingen in Nederlandse logiesaccommodaties per maand van vertrek

Overnight stays in Dutch tourist accommodations per month of departure

Bron: Statistiek logiesaccommodaties.

Tabel 5.6

Overnachtingen in Nederlandse logiesaccommodaties per provincie

Overnight stays in Dutch tourist accommodations per province

	2003	2004	2005	2006	2007
	<i>x mln</i>				
Groningen	1,3	1,2	1,1	1,4	1,3
Friesland	5,4	4,9	4,6	4,6	4,7
Drenthe	5,2	5,0	4,8	5,7	5,7
Overijssel	6,9	5,5	5,4	5,1	5,2
Flevoland		1,5	1,6	1,7	1,6
Gelderland	10,3	9,1	9,7	9,4	10,2
Utrecht	1,7	1,9	2,3	2,4	2,4
Noord-Holland	16,6	17,3	17,7	19,2	19,8
Zuid-Holland	7,6	7,6	7,4	7,9	8,6
Zeeland	8,5	8,3	7,6	8,2	9,1
Noord-Brabant	7,8	8,9	8,2	8,2	9,0
Limburg	10,0	9,8	9,8	10,1	10,5
Nederland	81,2	80,9	80,2	83,9	88,3

Bron: Statistiek logiesaccommodaties.

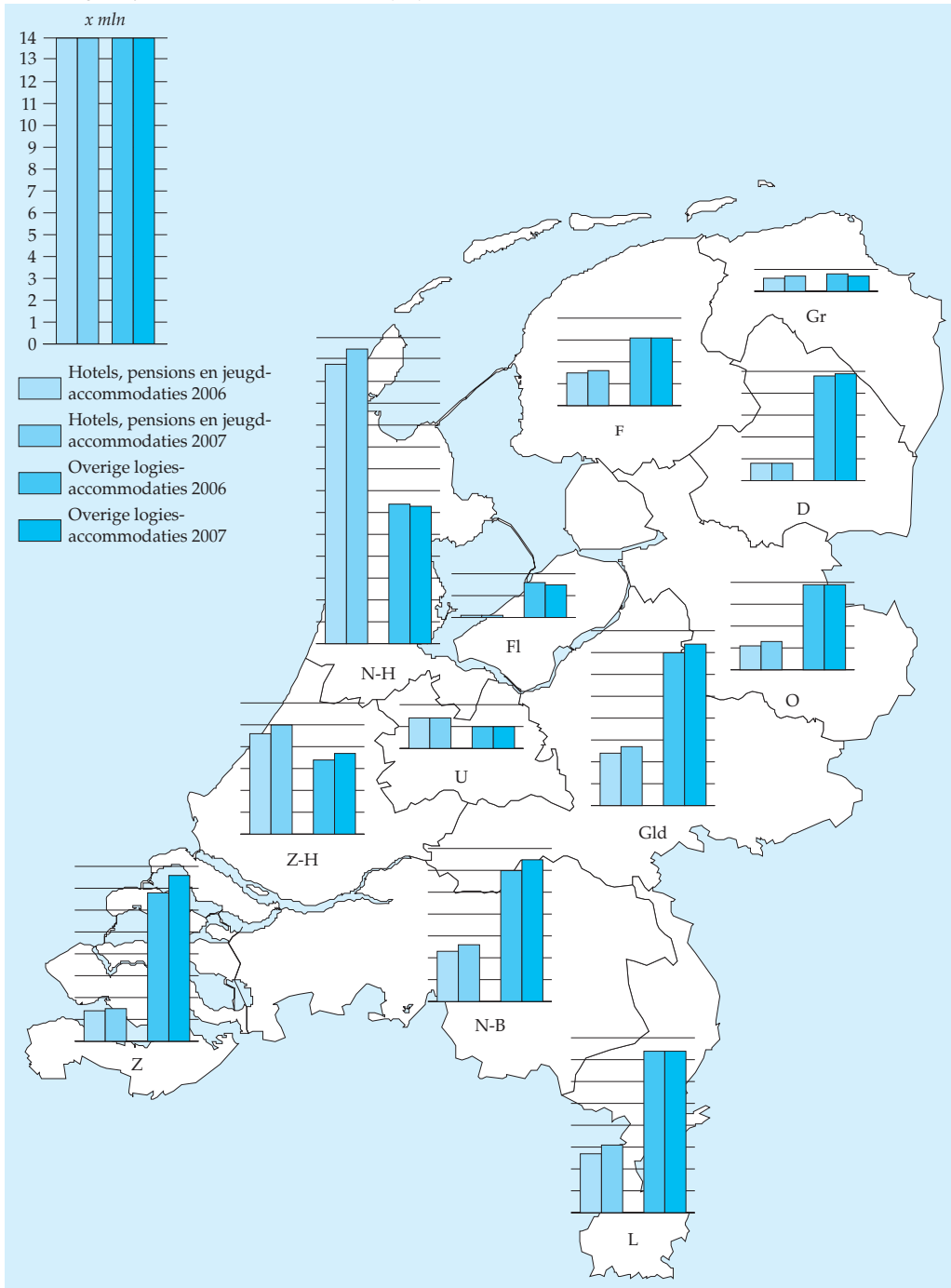
Inlichtingen: CBS (088) 570 70 70.

Voornaamste publicatie: Toerisme in Nederland. Het gebruik van logiesaccommodaties 2007.

Frequentie: jaarlijks.

5.7 Overnachtingen in Nederlandse logiesaccommodaties per provincie

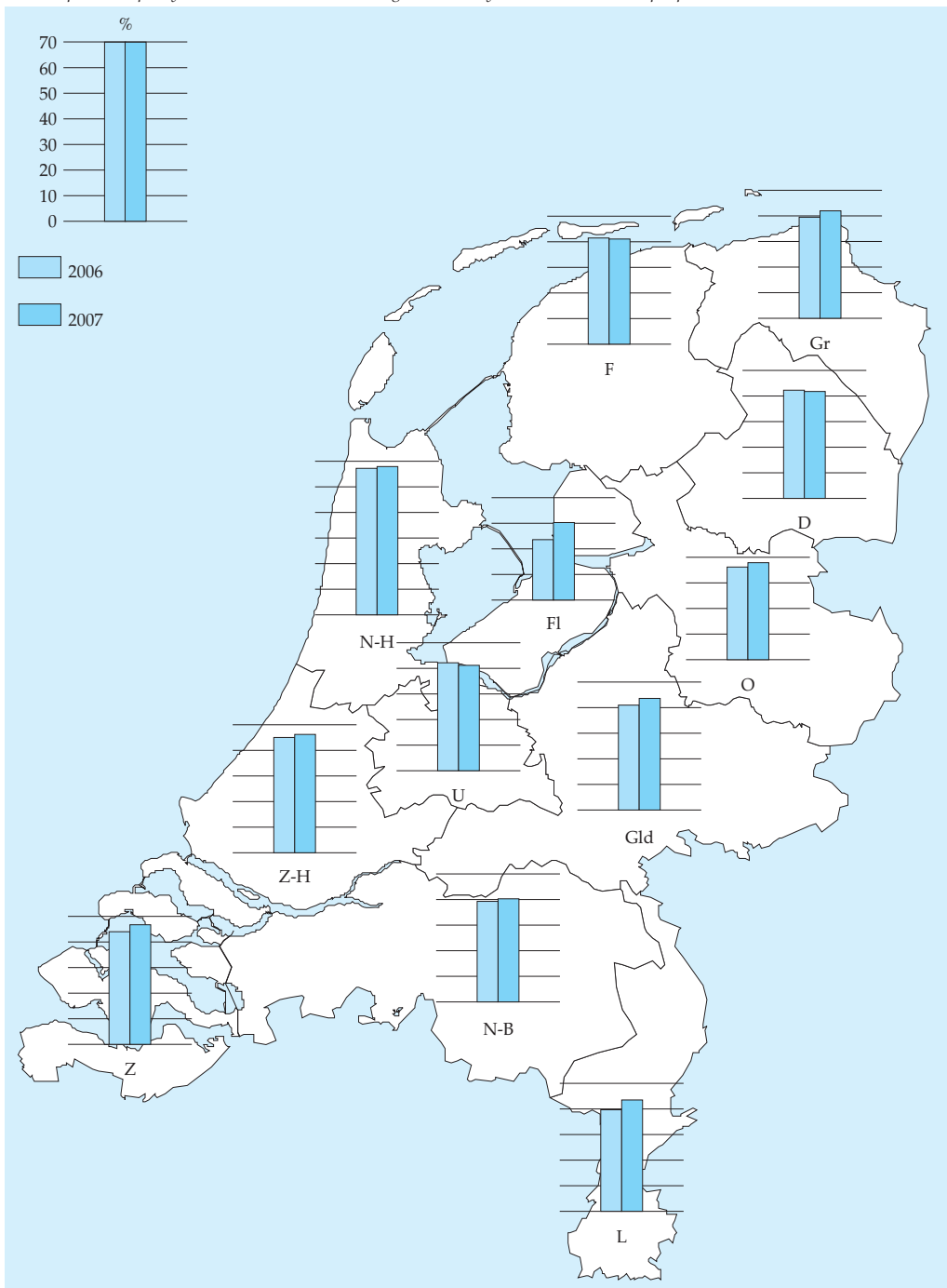
Overnight stays in Dutch tourist accommodations per province

Bron: Statistiek logiesaccommodaties.

5.8 Bedbezettingsgraden in Nederlandse hotels, pensions en jeugdaccommodaties per provincie

Bed-place occupancy rates in Dutch hotels, boarding houses and youth accommodations per province

Bron: Statistiek logiesaccommodaties.

Tabel 5.9**Overnachtingen in Nederlandse logiesaccommodaties naar land van herkomst***Overnight stays in Dutch tourist accommodations by country of residence*

	2002	2003	2004	2005	2006	2007
	<i>x mln</i>					
Nederland	56,0	55,9	55,5	55,0	57,1	60,3
Buitenland	26,4	25,3	25,4	25,2	26,9	28,0
Totaal	82,4	81,2	80,9	80,2	83,9	88,3

Bron: Statistiek logiesaccommodaties.

Inlichtingen: CBS (088) 570 70 70.

Voornaamste publicatie: Toerisme in Nederland. Het gebruik van logiesaccommodaties 2006.

Frequentie: jaarlijks.

Tabel 5.10**Overnachtingen in Nederlandse logiesaccommodaties naar land van herkomst en type accommodatie***Overnight stays in Dutch tourist accommodations by country of residence and type of accommodation*

	2002	2003	2004	2005	2006	2007
	<i>x mln</i>					
Nederland						
Hotels en pensions ¹⁾	13,6	13,4	13,8	14,4	15,8	17,8
Groepsaccommodaties	3,5	3,6	3,5	3,5	3,5	3,5
Huisjescomplexen	21,6	20,5	19,7	18,7	20,4	22,1
Kampeertreinen	17,4	18,4	18,5	18,4	17,4	16,8
Totaal	56,0	55,9	55,5	55,0	57,1	60,3
Buitenland						
Hotels en pensions ¹⁾	14,9	13,8	14,6	15,1	16,0	16,3
Groepsaccommodaties	0,7	0,5	0,6	0,6	0,6	0,5
Huisjescomplexen	6,6	6,3	6,2	5,8	6,4	7,2
Kampeertreinen	4,1	4,8	4,0	3,7	3,9	4,0
Totaal	26,4	25,3	25,4	25,2	26,9	28,0
Totaal Nederland + buitenland	82,4	81,2	80,9	80,2	83,9	88,3

¹⁾ Incl. jeugdaccommodaties.

Bron: Statistiek logiesaccommodaties.

Inlichtingen: CBS (088) 570 70 70.

Voornaamste publicatie: Toerisme in Nederland. Het gebruik van logiesaccommodaties 2006.

Frequentie: jaarlijks.

6. Vrijtijdsbesteding van Nederlanders

Algemeen

Tabel 6.1
Vrijtijdsbesteding door de bevolking naar leeftijd, 2007
Leisure activities of the population by age, 2007

	Totaal	0-14	15-19	20-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65-74	75-84	85 jaar en ouder
	jaar	jaar	jaar	jaar	jaar	jaar	jaar	jaar	jaar	jaar	en ouder
<i>% van de bevolking dat doet aan</i>											
<i>Sport</i>											
Lichamelijke sport ¹⁾											
1-4 uur per week	42	62	42	42	46	42	40	34	31	25	18
5 uur of meer per week	18	28	33	24	15	13	14	19	16	8	4
<i>Cultuur</i>											
Bezoek aan museum ¹⁾											
12 maal per jaar	1	1	0	0	0	1	1	3	2	2	1
3-11 maal per jaar	15	20	11	8	12	12	17	18	19	8	3
<i>Uitgaan</i>											
Cafébezoek ²⁾											
minstens 1 maal per week	10	0	22	36	13	8	6	6	6	3	1
1-3 maal per maand	16	3	30	35	29	17	13	9	4	2	3
<i>Frequentie vakantie</i>											
1 maal per jaar	32	36	39	39	35	34	31	26	25	24	16
meer dan 1 maal per jaar	44	46	42	38	43	48	47	51	40	21	8
<i>Mediagebruik</i>											
TV kijken											
20 uur of meer per week	29	13	19	24	24	26	30	38	54	63	51
10-19 uur per week	37	36	36	37	40	41	41	37	27	24	32
5- 9 uur per week	20	26	28	22	20	22	18	16	13	9	12
1- 4 uur per week	11	17	14	15	13	11	9	7	5	2	4
minder dan 1 uur per week	3	8	2	3	3	1	1	2	1	1	1

¹⁾ Cijfers hebben betrekking op personen vanaf 4 jaar oud.

²⁾ Cijfers hebben betrekking op personen van 12 jaar e.o.

CBS: Permanent Onderzoek LeefSituatie.

Inlichtingen: CBS (088) 570 70 70.

Tabel 6.2**Bestedingen van huishoudens aan ontspanning als percentage van hun totale bestedingen***Expenditure of households on leisure as a percentage of their total expenditure*

	2000A ²⁾	2000B ²⁾	2003	2004	2005	2006*
	%					
Ontspanning	11,0	11,1	11,2	11,2	10,8	.
Sport, spel en vakantie	6,8	6,9	6,8	6,9	6,7	7,2
Sport en spel	1,0	1,0	1,2	1,3	1,2	.
Vakanties, kamperen en weekendbesteding	5,8	5,9	5,5	5,6	5,5	.
w.o.						
Vakantie binnenland	0,6	0,6	0,5	0,5	0,5	.
Vakantie buitenland	4,0	4,1	3,9	3,8	3,7	.
Overige ontspanning ¹⁾	4,2	4,2	4,4	4,3	4,1	4,0
	euro					
Totale bestedingen per huishouden ²⁾	24 743	24 424	28 015	28 214	29 017	29 296

¹⁾ Muziek, zang, toneel, film, fotografie, radio, tv, cd-spelers en speelgoed.²⁾ Twee versies voor 2000 wegens verschil in definitie van 'totale bestedingen'. Zie voor meer informatie in de Toelichting op gebruikte begrippen.

* Voorlopige resultaten van het Budgetonderzoek 2005.

Vanaf 2006 nieuwe herziene statistiek.

Inlichtingen: CBS (088) 570 70 70.

Tabel 6.3**Consumentenprijsindices van enkele artikelgroepen op het terrein van vrijetijdsbesteding***Consumer price indices of some leisure commodities*

	2000 = 100	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007 ¹⁾
	<i>aandeel (%)</i>							
Diensten recreatie en cultuur	2,3	104,9	109,9	115,3	120,1	124,1	127,3	104,1
Kranten, boeken en schrijfwaren	1,9	105,1	109,5	113,4	117,2	119,5	120,8	101,1
Hotels, cafés en restaurants	4,6	105,8	112,8	115,5	117,7	120,0	122,3	103,5
Pakketreizen	1,5	106,4	110,7	113,2	112,6	113,1	116,2	102,3
Totale bestedingen per huishouden	100,0	104,2	107,6	109,9	111,2	113,1	114,4	101,6

Bron: Statistiek van de consumentenprijzen.

¹⁾ Indexcijfer van 2007 met 2006=100.

Inlichtingen: CBS (088) 570 70 70.

Voornaamste publicatie: Maandstatistiek van de prijzen.

Frequentie: maandelijks.

Tabel 6.4

Percentage van de bevolking dat een sport beoefent per leeftijd en geslacht, 2003

Percentage of the population active in sports by age and sex, 2003

Beoefende sporten de laatste 12 maanden	Totaal	Mannen	Vrouwen	6-15 jaar	16-34 jaar	35-49 jaar	50-64 jaar	65 jaar en ouder
	%							
Geen enkele	29	28	30	7	20	25	36	37
Enige tak van sport	71	72	70	93	80	75	64	63
<i>Buitensporten, team</i>								
Veldvoetbal	11	19	3	33	16	7	2	1
Hockey	2	3	2	9	3	1	1	0
Korfbal	1	1	1	5	1	1	0	0
Softbal, honkbal	1	2	1	5	2	0	0	0
<i>Buitensporten, individueel</i>								
Skeelers, skaten	10	9	11	31	13	7	1	0
Toerfietsen, wielrennen	19	23	16	13	18	22	26	12
Trimmen, joggen	12	14	10	9	19	16	7	1
Tennis	11	13	9	16	12	12	10	4
Wandelsport	14	13	16	7	11	17	23	11
Zeilen, roeien, kanoën, surfen	8	9	6	13	10	8	5	2
Schaatsen	9	9	8	20	9	9	5	1
Paardrijden	4	2	6	12	5	2	1	1
Auto-, motorsport	2	3	1	1	3	2	1	0
Golf	3	4	2	2	3	3	3	2
Atletiek	1	2	1	5	1	1	0	0
<i>Binnensporten, team</i>								
Zaalvoetbal	5	9	1	12	9	3	1	0
Volleybal	4	5	4	8	6	4	2	1
Basketbal	3	4	2	10	5	1	0	0
Handbal	1	1	1	5	1	0	0	0
<i>Binnensporten, individueel</i>								
Zwemmen	37	33	41	67	41	38	25	14
Fitness, aerobics	17	13	20	5	30	19	13	3
Squash	3	5	2	1	8	3	0	0
Badminton	7	7	7	18	8	6	3	1
Tafeltennis	5	8	3	16	7	3	1	1
Vecht- of verdedigingsport	3	4	2	9	4	1	1	0
Gymnastiek/turnen	6	3	8	22	2	1	4	6
Overige	9	8	10	14	10	7	8	6

Bron: Sociaal en Cultureel Planbureau, Aanvullend Voorzieningsgebruik Onderzoek.

De cijfers in deze tabel zijn niet zonder meer vergelijkbaar met eerder gepubliceerde cijfers over 1999. Ten eerste zijn nu ook jeugdigen van 6 t/m 15 jaar in het onderzoek betrokken, waardoor de kolommen Totaal, Mannen en Vrouwen betrekking hebben op de bevolking van 6 jaar en ouder, in plaats van 16 jaar en ouder. Ten tweede zijn er in de vragenlijst van 2003 veranderingen aangebracht, waarbij mensen meer dan voorheen werden uitgenodigd om ook sporten aan te kruisen die ze incidenteel beoefenen; dit heeft vooral effect op de cijfers over specifieke sporten.

Inlichtingen: SCP (070) 340 78 35.

Voornaamste publicatie: Rapportage Sport 2003, 2006. Zie www.rapportage-sport.nl.

Frequentie: vierjaarlijks.

Tabel 6.5
Bezit duurzame recreatiegoederen, 1996–2004
Ownership of durable recreational items, 1996–2004

	Percentage huishoudens dat bepaalde goederen bezit				
	2000	2001	2002	2003	2004
	%				
Tweede woning, vakantiehuisje of -bungalow	3	2	3	3	3
Stacaravan	2	2	2	2	2
Tourcaravan, vouwwagen	11	12	11	10	10
Bromfiets	6	6	6	.	3
Motor, scooter	8	9	9	.	9
Auto	72	73	74	76	78
Surfplank	5	5	4	.	3
Zeilboot of motorboot	3	3	3	.	4
Solarium, zonnebank	17	18	18	.	16

Bron: Sociaal-Economisch Panelonderzoek.

Inlichtingen: CBS (088) 570 70 70.
 Frequentie: jaarlijks.

7. Dagtochten van Nederlanders

Algemeen

Tabel 7.1.1
Dagtochten naar belangrijkste activiteit
Day trips by most important activity

	1995/'96	2001/'02	2006/'07	Ontwikkeling 2006/'07 ten opzichte van 2001/'02
	<i>x mln</i>			%
Zonnen, zwemmen, picknicken, dagkamperen e.d.	53,2	58,0	41,4	-29
<i>Sport en sportieve recreatie</i>				
Wandelen	59,4	65,9	48,1	-27
Fietsen	43,0	47,9	34,8	-27
Golfen	3,8	6,2	6,8	9
Trimmen, hardlopen, fitness, e.d.	31,2	33,4	28,4	-15
Overig	160,4	150,7	130,4	-13
Onbekend	0,0	0,3	2,2	
Toeschouwer/begeleider bij sport	33,1	36,3	38,0	5
Toeren	17,4	21,5	10,9	-49
Bezoek attractiepunt, beziens- waardigheid, evenement	89,8	109,8	119,0	8
Recreatief winkelen	129,1	112,8	134,3	19
<i>Uitgaan</i>				
Film, toneel, concert e.d.	41,3	58,0	56,7	-2
Uit eten, café, disco e.d.	144,9	165,6	159,6	-4
Overig (verenigingen, hobby's)	129,3	115,0	96,0	-17
Totaal	935,8	981,6	906,6	-8

Bron: Onderzoek dagrecreatie 1995/'96, 2001/'02, 2006/'07.

Inlichtingen: CBS (088) 570 70 70.
 Frequentie: vijfjaarlijks.

Tabel 7.1.2

Dagtochten naar jaargetijde en belangrijkste activiteit, 2006/07*Day trips by season and main activity, 2006/07*

	Winter	Voorjaar	Zomer	Herfst	Totaal
	<i>x mln</i>				
Zonnen, zwemmen, picknicken, dagkamperen e.d.	7,2	11,7	14,7	7,7	41,4
<i>Sport en sportieve recreatie</i>					
Wandelen	11,9	14,1	9,0	13,0	48,1
Fietsen	2,8	13,6	12,3	6,1	34,8
Golfen	0,7	1,9	2,3	1,8	6,8
Trimmen, hardlopen, fitness, e.d.	9,1	7,2	3,2	9,0	28,4
Overig	32,7	35,8	20,9	41,0	130,4
Onbekend	0,4	0,3	0,4	1,2	2,2
Toeschouwer/begeleider bij sport	8,5	11,8	5,2	12,5	38,0
Toeren	1,1	3,0	4,1	2,7	10,9
Bezoek attractiepunt, bezienswaardigheid, evenement	22,4	31,9	35,6	29,1	119,0
Recreatief winkelen	38,7	30,3	26,0	39,3	134,3
<i>Uitgaan</i>					
Film, toneel, concert e.d.	15,6	13,4	13,2	14,4	56,7
Uit eten, café, disco e.d.	44,4	37,4	36,3	41,5	159,6
Overig (verenigingen, hobby's)	27,1	26,9	12,3	29,7	96,0
Totaal	222,8	239,5	195,4	248,9	906,6

Bron: Onderzoek dagrecreatie 2006/'07.

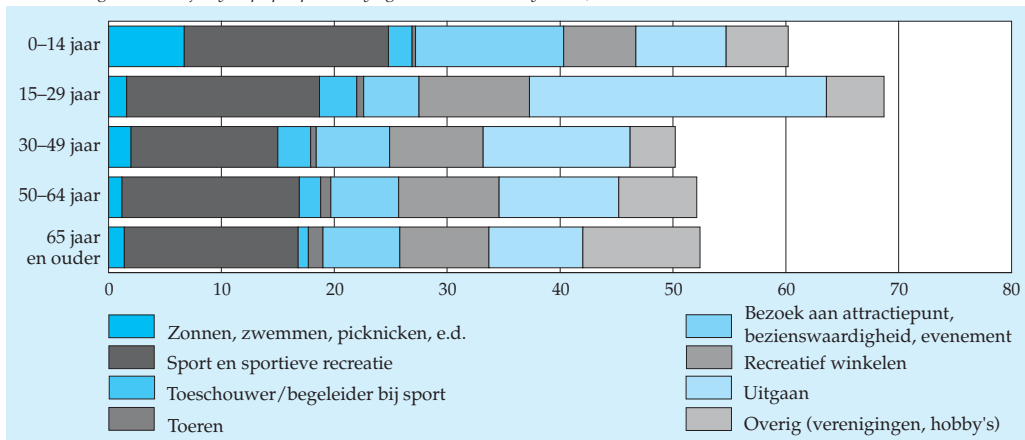
N.B. Exclusief dagtochten vanaf een vakantieadres.

Inlichtingen: CBS (088) 570 70 70.

Frequentie: vijfjaarlijks.

7.1.3 Gemiddeld aantal dagtochten per persoon per leeftijd naar belangrijkste activiteit, 2006/'07

Average number of day trips per person by age and main activity, 2006/'07

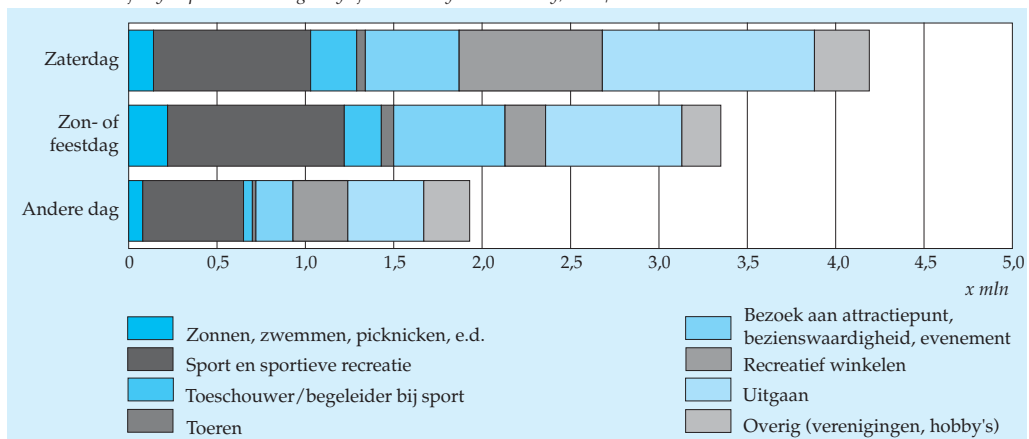

N.B. Exclusief dagtochten vanaf een vakantieadres.

Bron: Onderzoek dagrecreatie 2006/'07.

7.1.4 Aantal dagtochten op een gemiddelde dag van de week naar belangrijkste activiteit, 2006/'07

Number of day trips on an average day of the week by main activity, 2006/'07

N.B. Exclusief dagtochten vanaf een vakantieadres.

Bron: Onderzoek dagrecreatie 2006/'07.

Tabel 7.1.5

Dagtochten naar provincie van bestemming en belangrijkste activiteit, 2006/07*Day trips by main activity and province of destination, 2006/07*

	Nederland						
	Groning- en	Fries- land	Drenthe	Over- ijssel	Flevo- land	Gelder- land	Utrecht
	<i>x mln</i>						
Zonnen, zwemmen, picknicken, dagkamperen e.d.	1,5	1,0	1,6	2,8	0,7	3,9	2,3
Sport en sportieve recreatie	7,6	10,7	6,9	16,0	3,2	30,9	18,8
Toeschouwer/begeleider bij sport	1,6	1,5	1,5	2,8	0,5	3,8	2,6
Toeren	0,7	0,5	0,5	0,7	0,2	1,4	0,5
Bezoek attractiepunt, beziens- waardigheid, evenement	3,6	3,6	4,0	6,4	2,2	13,3	10,6
Recreatief winkelen	5,5	3,9	3,9	8,5	3,0	14,4	10,2
Uitgaan	6,4	7,0	4,2	13,5	2,7	21,4	17,4
Overig (verenigingen, hobby's)	4,8	3,2	2,8	4,6	1,7	11,2	7,3
Totaal	31,7	31,4	25,3	55,3	14,2	100,2	69,7
	Nederland					Buiten- land	Totaal
	Noord- Holland	Zuid- Holland	Zeeland	Noord- Brabant	Limburg		
	<i>x mln</i>						
Zonnen, zwemmen, picknicken, dagkamperen e.d.	7,6	10,3	1,9	4,6	2,4	0,8	41,4
Sport en sportieve recreatie	42,1	50,5	5,0	36,8	18,1	4,3	250,8
Toeschouwer/begeleider bij sport	6,4	7,1	0,3	6,7	2,9	0,4	38,0
Toeren	1,8	1,7	0,3	1,3	0,8	0,6	10,9
Bezoek attractiepunt, beziens- waardigheid, evenement	21,2	22,2	2,5	17,3	7,5	4,6	119,0
Recreatief winkelen	22,0	27,2	2,8	18,9	9,3	4,8	134,3
Uitgaan	40,2	46,7	3,8	34,7	15,0	3,4	216,3
Overig (verenigingen, hobby's)	14,0	19,6	2,2	13,7	10,2	0,6	96,0
Totaal	155,3	185,2	18,9	134,0	66,2	19,4	906,6

N.B. Exclusief dagtochten vanaf een vakantieadres.

Bron: Onderzoek dagrecreatie 2006/07.

Inlichtingen: CBS (088) 570 70 70.

Frequentie: vijfjaarlijks.

Tabel 7.1.6

Dagtochten naar vervoermiddel en belangrijkste activiteit, 2006/07

Day trips by means of transport and main activity, 2006/07

	Fiets	Auto	Openbaar vervoer	Overige vervoermiddelen	Geen vervoermiddel	Totaal (abs.= 100%)
	%					<i>x mln</i>
Zonnen, zwemmen, picknicken, dagkamperen e.d.	22	70	2	0	5	41,4
<i>Sport en sportieve recreatie</i>						
Wandelen	7	62	4	0	26	48,1
Fietsen	89	11	1	0	0	34,8
Golfen	4	95	0	0	1	6,8
Trimmen, hardlopen, fitness, e.d.	31	56	1	1	11	28,4
Overig	35	54	2	1	7	130,4
Onbekend	29	64	3	0	4	2,2
Toeschouwer/begeleider bij sport	25	63	6	0	6	38,0
Toeren	5	59	16	15	6	10,9
Bezoek attractiepunt, bezienswaardigheid, evenement	14	63	12	0	10	119,0
Recreatief winkelen	13	67	15	0	5	134,3
<i>Uitgaan</i>						
Film, toneel, concert e.d.	17	62	14	0	7	56,7
Uit eten, café, disco e.d.	24	53	9	0	13	159,6
Overig (verenigingen, hobby's)	24	57	4	1	15	96,0
Totaal	24	58	8	1	10	906,6

Bron: Onderzoek dagrecreatie 2006/'07.

Frequentie: vijfjaarlijks.

Inlichtingen: CBS (088) 570 70 70.

N.B. Exclusief dagtochten vanaf een vakantieadres. Als tijdens de dagtocht meer dan één vervoermiddel is gebruikt, is het vervoermiddel genomen waarmee de langste afstand is afgelegd.

Tabel 7.1.7.**Dagtochten naar duur van de dagtocht en belangrijkste activiteit, 2006/07***Day trips by duration of the trip and main activity, 2006/07*

	2-3 uur	4-5 uur	6-7 uur	8 uur of meer	Totaal (abs.= 100%)
	%				x mln
Zonnen, zwemmen, picknicken, dagkamperen e.d.	54	27	10	9	41,4
<i>Sport en sportieve recreatie</i>					
Wandelen	66	20	6	8	48,1
Fietsen	60	22	9	9	34,8
Golfen	23	36	23	18	6,8
Trimmen, hardlopen, fitness, e.d.	81	8	4	6	28,4
Overig	66	22	5	6	130,4
Onbekend	63	16	8	13	2,2
Toeschouwer/begeleider bij sport	52	28	10	9	38,0
Toeren	31	27	15	28	10,9
Bezoek attractiepunt, bezienswaardigheid, evenement	36	25	17	23	119,0
Recreatief winkelen	51	28	11	10	134,3
<i>Uitgaan</i>					
Film, toneel, concert e.d.	40	35	14	11	56,7
Uit eten, café, disco e.d.	38	35	16	11	159,6
Overig (verenigingen, hobby's)	55	28	9	8	96,0
Totaal	50	27	11	11	906,6

Bron: Onderzoek dagrecreatie 2006/'07.

Frequentie: vijfjaarlijks.

Inlichtingen: CBS (088) 570 70 70.

N.B. Exclusief dagtochten vanaf een vakantieadres.

Tabel 7.1.8

Dagtochten naar bestemmingsprovincie en woonprovincie, 2006/07

Day trips: province of residence and of destination, 2006/07

Woonprovincie	Bestemming	Provincie					
	Totaal Nederland	Groningen	Friesland	Drenthe	Overijssel	Flevoland	Gelderland
<i>x 1 000</i>							
Groningen	31 090	24 010	1 420	3 570	520	90	620
Friesland	33 710	1 690	27 510	1 140	860	300	850
Drenthe	25 130	3 450	510	17 690	1 570	110	320
Overijssel	55 680	270	290	1 390	45 070	600	3 570
Flevoland	16 200	90	320	180	620	10 150	1 170
Gelderland	103 950	280	250	370	3 830	540	79 240
Utrecht	67 990	90	110	250	600	610	4 040
Noord-Holland	148 210	790	640	260	690	1 230	1 710
Zuid-Holland	190 460	750	280	200	860	330	2 510
Zeeland	18 630	40	40	30	60	60	100
Noord-Brabant	140 010	180	30	140	470	70	4 230
Limburg	75 580	50	0	60	130	100	1 800
Totaal	906 640	31 690	31 390	25 290	55 300	14 200	100 160
	Utrecht	Noord- Holland	Zuid- Holland	Zeeland	Noord- Brabant	Limburg	Buitenland, onbekend
<i>x 1 000</i>							
Groningen	170	230	70	0	100	0	300
Friesland	250	700	180	30	140	0	60
Drenthe	190	360	100	0	180	30	610
Overijssel	700	890	930	100	500	160	1 200
Flevoland	1 210	1 740	420	0	120	130	70
Gelderland	6 480	3 570	2 480	250	3 700	690	2 260
Utrecht	49 380	6 550	3 670	70	1 610	600	410
Noord-Holland	4 340	130 370	6 150	310	1 120	230	350
Zuid-Holland	5 160	7 380	164 700	1 370	5 500	590	810
Zeeland	130	240	930	14 610	1 430	0	950
Noord-Brabant	1 340	2 490	4 960	1 880	115 960	3 310	4 960
Limburg	360	810	610	230	3 610	60 420	7 390
Totaal	69 730	155 330	185 200	18 860	133 980	66 160	19 370

N.B. Exclusief dagtochten vanaf een vakantieadres.

Bron: Onderzoek dagrecreatie 2006/'07.

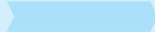
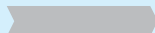
Inlichtingen: CBS (088) 570 70 70.

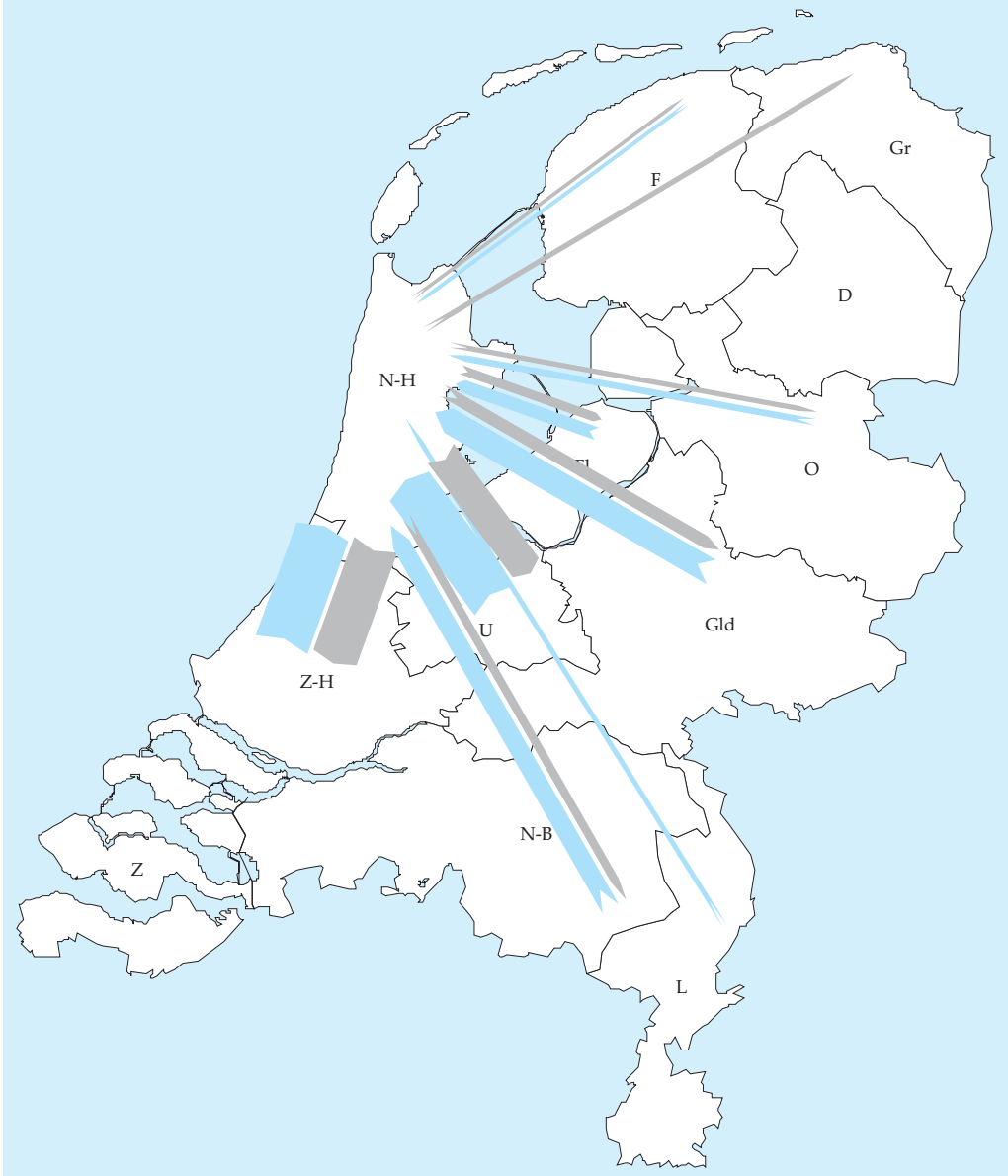
Frequentie: vijfjaarlijks.

7.1.9 Provinciegrens overschrijdende dagtochten naar en vanuit Noord-Holland, 2006/'07
Day trips in which provincial limits were crossed, to and from Noord-Holland, 2006/'07

Legenda: < 500 000 niet weergegeven

Iedere mm dikte van de pijl stelt 1 mln dagtochten voor.

- stroom naar Noord-Holland
- stroom vanuit Noord-Holland

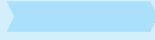

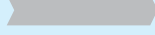
Bron: Onderzoek Dagrecreatie 2006/'07.

7.1.10 Provinciegrens overschrijdende dagtochten naar en vanuit Drenthe, 2006/'07
Day trips in which provincial limits were crossed, to and from Drenthe, 2006/'07

Legenda: < 500 000 niet weergegeven

Iedere mm dikte van de pijl stelt 1 mln dagtochten voor.

 stroom naar Drenthe

 stroom vanuit Drenthe

Bron: Onderzoek Dagrecreatie 2006/'07.

Tabel 7.1.11
De 20 meest bezochte attractiepunten
Top-twenty of most visited attractions

	2003	2004	2005	2006	2007
	<i>x 1 000 bezoekers</i>				
1. De Efteling	3 235	3 250	3 200	3 050	3 240
2. Rondvaarten Amsterdam	2 750	2 500	2 850	3 145	3 205
3. Diergaarde Blijdorp	1 550	1 500	1 480	1 430	1 560
4. Van Goghmuseum	1 340	1 340	1 420	1 675	1 550
5. Burgers' Zoo (excl. Safaripark)	1 500	1 520	1 505	1 465	1 505
6. Attractiepark Slagharen	1 300	1 330	1 400	1 400	1 424
7. Duinrell	1 300	1 310	1 350	1 340	1 354
8. Artis, Aquarium, Planetarium	890	1 080	1 175	1 200	1 230
9. Dierenpark Emmen	1 500	1 410	1 260	1 140	1 203
10. Anne Frank Huis	915	750	965	985	1 003
11. Rijksmuseum	840	810	845	1 140	966
12. Openluchtmuseum De Zaanse Schans	950	880	900	880	900
13. Ouwehands Dierenpark	825	830	860	880	895
14. De Keukenhof	655	740	695	760	837
15. Walibi World	.	.	900	765	834
16. Dierenpark Amersfoort	680	690	655	690	748
17. Safaripark Beekse Bergen	500	530	595	660	730
18. Dolfinarium	.	720	755	810	720
19. Madurodam	660	630	700	690	675
20. Sexmuseum 'Venustempel'	520	530	525	530	552

Bron: NBTC.

Inlichtingen: NBTC (070) 370 57 05.

Voornaamste publicatie: Het bezoek aan toeristische attracties en evenementen, analyse 1997-2004.

In deze lijst zijn nationaal bekende permanente attractieparken, dierentuinen en musea opgenomen, waar via entreebetalingen cijfers over aantallen bezoekers kunnen worden verkregen. De cijfers zijn opgegeven door de bedrijven zelf.

Frequentie: jaarlijks.

Financieel

Tabel 7.2
Uitgaven voor dagtochten, 2006/07
Expenditure on day trips, 2006/07

	Totaal van alle dagtochten				Gemiddeld per persoon per dagtocht			
	entree- en deel- name- kosten	con- sump- tie- kosten	reis- kosten	totaal	entree- en deel- name- kosten	con- sump- tie- kosten	reis- kosten	totaal
	<i>mln euro</i>				<i>euro</i>			
Zonnen, zwemmen, picknicken, dagkamperen e.d.	137	156	64	357	3,30	3,78	1,54	8,62
Sport en sportieve recreatie	719	969	350	2 038	2,87	3,86	1,39	8,12
w.o. wandelen	31	183	114	328	0,64	3,80	2,38	6,82
Fietsen	20	171	24	215	0,58	4,91	0,69	6,18
Golfen	105	57	17	180	15,55	8,41	2,58	26,53
Trimmen, hardlopen, fitness, e.d.	193	73	29	296	6,81	2,58	1,02	10,41
Overig	355	477	160	992	2,72	3,65	1,23	7,61
Onbekend	14	8	4	27	6,42	3,57	1,97	11,96
Toeschouwer/begeleider bij sport	140	194	81	416	3,69	5,12	2,14	10,95
Toeren	77	106	80	262	7,02	9,68	7,32	24,02
Bezoek attractiepoint, bezienswaardigheid, evenement	540	914	420	1 874	4,54	7,68	3,53	15,75
Recreatief winkelen	45	991	423	1 459	0,34	7,38	3,15	10,87
Uitgaan	1 111	3 875	500	5 486	5,13	17,92	2,31	25,36
Film, toneel, concert e.d.	752	441	138	1 331	13,26	7,78	2,44	23,48
Uit eten, café, disco e.d.	359	3 434	362	4 155	2,25	21,51	2,27	26,03
Overig (verenigingen, hobby's)	347	321	155	823	3,62	3,34	1,62	8,58
Totaal	3 116	7 526	2 073	12 715	3,44	8,30	2,29	14,02

Bron: Onderzoek dagrecreatie 2006/07.

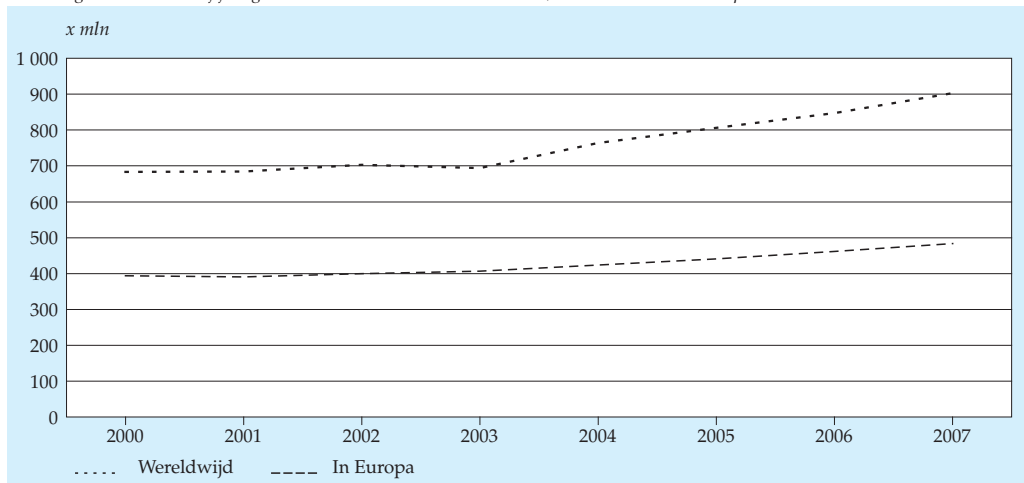
Inlichtingen: CBS (088) 570 70 70.
 Frequentie: vijfjaarlijks.

N.B. Exclusief dagtochten vanaf een vakantieadres.

8. Internationaal toerisme

Algemeen

8.1.1 Geregisteerde aankomsten van buitenlandse reizigers in logiesaccommodaties, wereldwijd en in Europa *Registered arrivals of foreign travelers in tourist accommodations, world wide and in Europe*

Bron: World Tourism Organization.

Tabel 8.1.2

Deelname van de bevolking aan (lange) vakanties in enkele landen

Participation of the population in (long) holidays in some countries

	Jaar van onderzoek	Onderzochte bevolking	Minimum aantal nachten	Deelname aan vakanties (%)
België	2006	0– 74 jaar	1	72
Denemarken	1999			60
Duitsland	2006	>14 jaar	1	81
Finland	1999	15– 74 jaar	1	88
Frankrijk	2006	>15 jaar	1	74
Griekenland	1997			75
Groot-Brittannië	1998	hele bevolking	4	60
Ierland	2000			38 ¹⁾
Italië	2006			56
Luxemburg	1999			75
Nederland	2007	hele bevolking	1	81
Noorwegen	1998			66
Oostenrijk	1999		4	50
Portugal	2000	>14 jaar	1	53
Spanje	1999			50
Zweden	1998	0– 74 jaar		70
Zwitserland	1998			72

¹⁾ Alleen binnenlandse vakanties.

Bron: Diverse vakantieonderzoeken; bewerking NBTC.

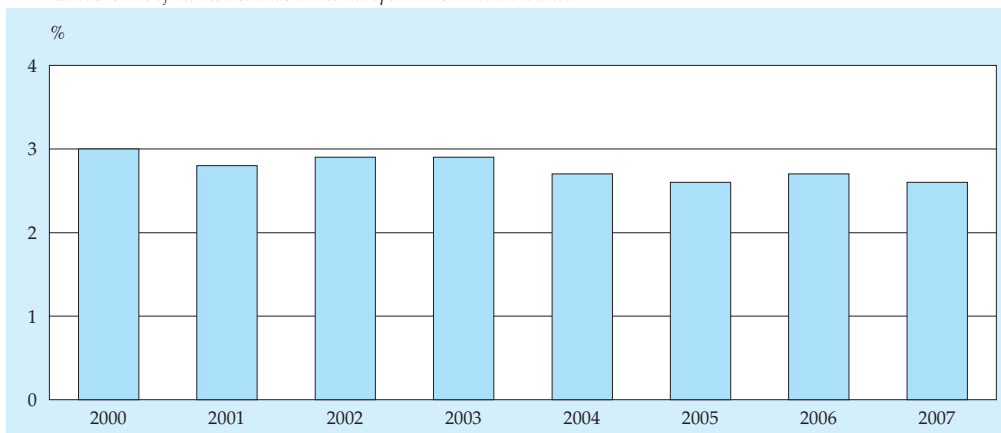
Inlichtingen: NBTC (070) 370 57 05.

Voornaamste publicatie: vakantieonderzoeken van het betreffende land.

Frequentie: per land verschillend.

8.1.3 Marktaandeel van Nederland in het Europese internationaal toerisme ¹⁾

Market share of the Netherlands in the European international tourism

¹⁾ Marktaandeel: in de meeste Europese landen is, op steekproefbasis, onderzocht hoeveel reizen naar het buitenland gemaakt zijn en naar welke landen. Het deel daarvan naar Nederland is het marktaandeel. Europa als bestemming: alle Europese landen, incl. de Baltische staten, Rusland, Wit-Rusland, Moldavië, Oekraïne, Turkije, Cyprus, Armenië en Georgië; excl. Azerbeidzjan en Kazakstan.

Bron: ETM.

Inlichtingen: NBTC (070) 370 57 05.

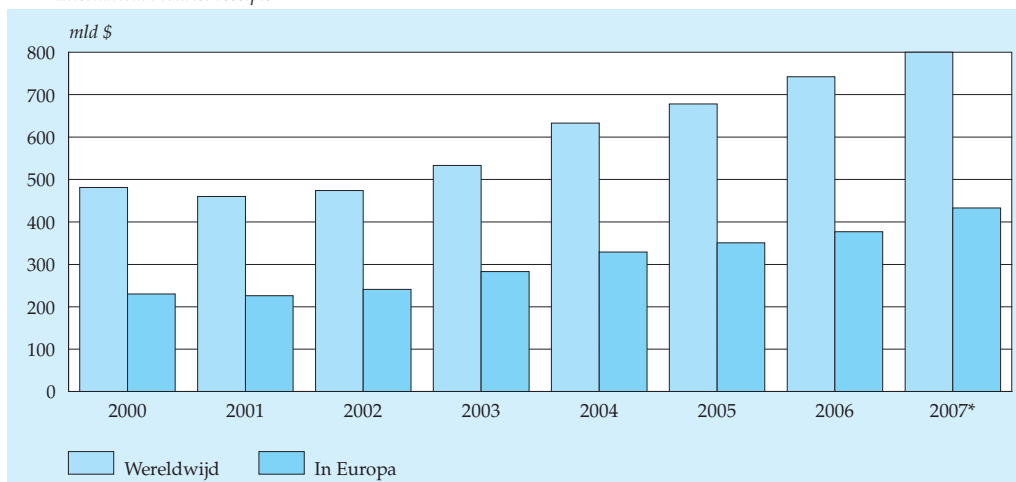
Voornaamste publicatie: European Travel Monitor.

Frequentie: jaarlijks.

Financieel

8.2.1 Ontvangsten uit het reisverkeer

International tourist receipts

Bron: World Tourism Organization.

Tabel 8.2.2

Ontvangsten uit en uitgaven aan reisverkeer per land, 2007*

*International tourists receipts and expenditure by country, 2007**

	Ontvangsten	Uitgaven
<i>mn dollars</i>		
België	10 700	16 900
Denemarken	6 100	8 600
Duitsland	36 000	82 900
Finland	2 800	4 000
Frankrijk	54 200	36 700
Griekenland	15 500	3 400
Groot-Brittannië	37 600	72 300
Ierland	6 100	8 800
Italië	42 700	27 300
Nederland	13 400	19 100
Noorwegen	4 400	14 700
Oostenrijk	18 900	10 600
Portugal	10 100	3 900
Spanje	57 800	19 700
Zweden	12 000	13 900
Zwitserland	11 800	10 900

Bron: World Tourism Organization.

Voornaamste publicatie: UNWTO World Tourism Barometer.
Frequentie jaarlijks.

Tabel 8.2.3**Ontvangsten uit en uitgaven aan internationaal reisverkeer per hoofd van de bevolking per land, 2003****International tourists receipts and expenditure per capita per country, 2003**

	Ontvangsten	Uitgaven
	<i>euro</i>	
België	832	1 241
Denemarken	1 032	1 305
Duitsland	295	830
Finland	385	489
Frankrijk	651	414
Griekenland	1 065	237
Groot-Brittannië	400	853
Ierland	1 044	1 269
Italië	569	374
Nederland	603	952
Noorwegen	590	1 488
Oostenrijk	1 823	1 524
Portugal	700	273
Spanje	1 098	218
Zweden	625	978
Zwitserland	1 331	1 067

Bron: World Tourism Organization.

Inlichtingen: NBTC (070) 370 57 05.

Voornaamste publicatie: Tourism Market Trends 2004, Europe.

Frequentie: jaarlijks.

Tabel 8.2.4**Ontvangsten uit het internationaal reisverkeer als percentage van het bruto binnenlands product (BBP) en per aangekomen buitenlandse gast, 2003****Ratio of the international tourists receipts to the Gross Domestic Product and per inbound tourist, 2003**

	BBP	Ontvangsten per gast
	%	euro
België	2,7	1 285
Denemarken	2,4	2 762
Duitsland	1,0	1 322
Finland	1,1	770
Frankrijk	2,3	444
Griekenland	6,2	810
Groot-Brittannië	1,3	974
Ierland	2,5	644
Italië	2,1	834
Nederland	1,8	1 065
Noorwegen	1,2	822
Oostenrijk	5,5	780
Portugal	4,7	627
Spanje	5,0	852
Zweden	1,8	735
Zwitserland	2,9	1 510

Bron: WTO/OESO.

Inlichtingen: NBTC (070) 370 57 05.

Voornaamste publicatie: Tourism Market Trends 2004, Europe.
Frequentie: jaarlijks.

9. De economische betekenis van toerisme in Nederland

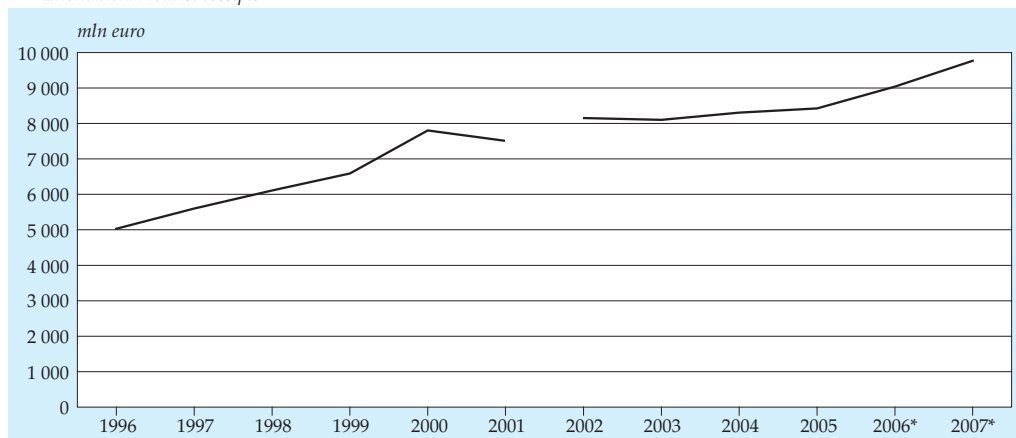
Tabel 9.1
Ontvangsten uit het reisverkeer naar land van herkomst
International tourist receipts by country of residence

	2003	2004	2005	2006	2007*
	<i>mln euro</i>				
EU euro-zone	5 112	4 987	5 121	5 530	6 028
EU 25 landen	6 597	6 582	6 677	7 178	7 797
België	698	731	821	873	1 007
Denemarken	82	99	101	124	120
Duitsland	3 432	3 212	3 200	3 404	3 644
Finland	31	36	32	34	37
Frankrijk	313	372	349	421	444
Griekenland	24	31	28	32	34
Groot-Brittannië	1 186	1 278	1 277	1 317	1 394
Ierland	73	75	77	82	87
Italië	248	240	279	291	305
Luxemburg	29	26	21	23	30
Oostenrijk	42	46	43	48	62
Portugal	28	33	33	37	38
Spanje	194	184	235	284	332
Zweden	74	77	67	77	80
Zwitserland	84	94	96	124	129
Verenigde Staten	539	609	589	647	645
Canada	59	75	79	87	83
Japan	91	108	95	90	84
Overige landen	872	978	996	850	1 030
Totaal	8 099	8 306	8 421	9 037	9 768

Bron: CBS.

Inlichtingen: NBTC (070) 370 57 05.
 Voornaamste publicatie: CBS / Statline.
 Frequentie: per kwartaal.

9.2 Ontvangsten uit het reisverkeer
International tourist receipts

Bron: De Nederlandsche Bank/CBS.

Tabel 9.3

Kerncijfers Satellietrekening Toerisme in lopende prijzen

	Eenheid	2001	2002	2003	2004	2005	2006*	2007*
Toeristische indicatoren								
Interne toeristische bestedingen ¹⁾	<i>mln euro</i>	29 662	30 675	30 404	30 976	32 163	33 432	35 280
Toeristisch BBP	<i>mln euro</i>	14 233	15 098	14 710	14 931	15 379	16 223	17 120
% van het totale BBP	%	3,2	3,2	3,1	3,0	3,0	3,0	3,0
Toeristische toegevoegde waarde (bruto, basisprijzen) ²⁾	<i>mln euro</i>	11 866	12 651	12 353	12 541	12 848	13 483	14 169
% van totale toegevoegde waarde	%	3,0	3,1	2,9	2,9	2,8	2,8	2,8
Toeristische banen	<i>x 1 000 banen</i>	377,9	383,1	377,8	373,9	376,7	384,1	393,8
% van het totale aantal banen	%	4,3	4,3	4,3	4,3	4,3	4,3	4,3
Toeristisch werkzame personen	<i>x 1 000 personen</i>	335,5	341,4	337,5	334,0	336,2	342,4	351,0
% van het totale aantal werkzame personen	%	4,1	4,1	4,1	4,1	4,1	4,1	4,1
Toeristisch arbeidsvolume	<i>x 1 000 vte's</i>	245,2	245,0	239,3	237,2	237,0	241,5	247,1
% van het totale arbeidsvolume	%	3,7	3,7	3,7	3,7	3,7	3,7	3,7
Recreatieve bestedingen van ingezetenen	<i>mln euro</i>	29 684	30 879	30 609	30 454	31 077	32 297	34 265
% van de totale consumptieve bestedingen van huishoudens	%	13,5	13,5	13,1	12,8	12,6	12,9	13,2
Verschillende soorten toeristische consumptie								
<i>mln euro</i>								
Intern toerisme ¹⁾		29 662	30 675	30 404	30 976	32 163	33 432	35 280
Inkomend toerisme ²⁾		5 725	6 026	5 921	5 989	6 166	6 408	6 782
Binnenlands toerisme ³⁾		19 794	20 385	20 315	20 767	21 698	22 546	23 781
bestemming binnenland		16 549	16 951	16 916	17 265	17 972	18 762	19 776
bestemming buitenland ⁴⁾		3 245	3 434	3 399	3 502	3 725	3 784	4 005
Duurzame recreatiegoederen ⁵⁾		2 631	2 689	2 578	2 643	2 670	2 793	2 968
Sociale overdrachten ⁶⁾		1 512	1 575	1 590	1 577	1 629	1 686	1 750
<i>waarde-indexcijfers (2001=100)</i>								
Toeristische indicatoren								
Interne toeristische bestedingen ¹⁾		100	103,4	102,5	104,4	108,4	112,7	118,9
Toeristisch BBP ⁸⁾		100	106,1	103,4	104,9	108,1	114,0	120,3
Toeristische toegevoegde waarde (bruto, basisprijzen) ²⁾		100	106,6	104,1	105,7	108,3	113,6	119,4
Recreatieve bestedingen van ingezetenen		100	104,0	103,1	102,6	104,7	108,8	115,4
Verschillende soorten toeristische consumptie								
Intern toerisme ¹⁾		100	103,4	102,5	104,4	108,4	112,7	118,9
Inkomend toerisme ²⁾		100	105,3	103,4	104,6	107,7	111,9	118,5
Binnenlands toerisme ³⁾		100	103,0	102,6	104,9	109,6	113,9	120,1
bestemming binnenland		100	102,4	102,2	104,3	108,6	113,4	119,5
bestemming buitenland ⁴⁾		100	105,8	104,7	107,9	114,8	116,6	123,4
Duurzame recreatiegoederen ⁵⁾		100	102,2	98,0	100,5	101,5	106,2	112,8
Sociale overdrachten ⁶⁾		100	104,2	105,2	104,3	107,7	111,5	115,7

1) Intern toerisme is het toerisme van niet-ingezetene en ingezetene bezoekers binnen het economische territorium van Nederland. De interne toeristische bestedingen zijn de som van bestedingen ten behoeve van inkomend toerisme, binnenlands toerisme (inclusief de binnenlandse uitgaven aan reizen met een buitenlandse bestemming), duurzame recreatiegoederen en sociale overdrachten (incl. btw).

2) Inkomend toerisme is het toerisme van niet-ingezetene bezoekers binnen het economische territorium van Nederland (excl. transferpassagiers).

3) Binnenlands toerisme is het toerisme van ingezetene bezoekers binnen het economische territorium van Nederland. Hier wordt alleen de component van het binnenlandse toerisme bedoeld die betrekking heeft op bestemmingen binnen Nederland, omdat de component die betrekking heeft op bestemmingen in het buitenland apart wordt weergegeven.

4) Dit betreft het binnenlandse toerisme dat betrekking heeft op bestemmingen in het buitenland (binnenlandse uitgaven aan reizen met een buitenlandse bestemming).

5) De duurzame recreatiegoederen zijn duurzame goederen die hoofdzakelijk voor recreatieve doeleinden worden gebruikt (zoals caravans, kampeerspullen en sportartikelen). Deze kunnen herhaaldelijk worden gebruikt en zijn daarom niet eenduidig aan één soort bezoeker of toerisme toe te wijzen.

6) Overheids subsidies leiden er soms toe dat een bezoeker niet de volledige kosten van een dienst op zich neemt (voorbeelden zijn subsidies aan musea, bijstandssubsidies voor recreatieve activiteiten; of studenten OV-kaarten die voor toeristische doeleinden worden gebruikt). In deze gevallen worden de subsidies in de TSA geregistreerd als sociale overdrachten. Daarnaast worden ook de toeristische consumptieve bestedingen van IZWH's (instellingen zonder winstoogmerk ten behoeve van huishoudens) meegeteld in de sociale overdrachten. Voorbeelden van zulke instellingen zijn sport en hobbyverenigingen.

Bron: Satellietrekening Toerisme (SRT).

Inlichtingen: CBS 0900 02 27.

Tabel 9.4
Gebruik van kenmerkende toeristische diensten in Nederland, 2007
Use of characteristic tourism products of the Netherlands, 2007

Diensten	Zakelijke reizigers		Recreatieve toeristen		Overig gebruik ¹⁾	
	zonder overnachting	met overnachting	zonder overnachting	met overnachting		
<i>mln euro</i>						
A. Gebruik door niet-ingezetenen						
Accomodatiediensten		352			518	
Maaltijd- en drankverstrekking	26	221	116		576	
Passagiersvervoer	7	320	41		926	
Reisbemiddeling en reisorganisatie	0	0	0		1	
Culturele diensten	0	6	12		168	
Sport en overige recreatie	0	0	10		80	
Totaal karakteristieke toeristische diensten	33	899	179		2 269	
B. Gebruik door ingezetenen						
Accomodatiediensten		483		1 327	0	
Maaltijd- en drankverstrekking	549	257	6 984	821	0	
Passagiersvervoer	326	32	675	48	2 779	
Reisbemiddeling en reisorganisatie	10	4	8	15	1 011	
Culturele diensten	19	0	1 073	64	1 034	
Sport en overige recreatie	21	0	1 967	12	517	
Totaal karakteristieke toeristische diensten	925	776	10 707	2 287	5 341	
		Niet Ingezetenen		Ingezetenen		Interne toeristische bestedingen ²⁾
<i>mln euro</i>						
Accomodatiediensten	870		1 810		2 680	
Maaltijd- en drankverstrekking	939		8 611		9 550	
Passagiersvervoer	1 294		3 860		5 154	
Reisbemiddeling en reisorganisatie	1		1 048		1 049	
Culturele diensten	186		2 190		2 376	
Sport en overige recreatie	90		2 517		2 607	
Totaal karakteristieke toeristische diensten	3 380		20 036		23 416	

¹⁾ Overig gebruik omvat sociale overdrachten en binnenlandse consumptie m.b.t. reizen naar het buitenland.

²⁾ Bestedingen van niet-ingezetene en ingezetene bezoekers binnen het economische territorium van Nederland. Merk op dat de hier genoemde interne toeristische bestedingen alleen de karakteristieke goederen en diensten omvatten, terwijl deze in tabel 9.4 ook de niet-karakteristieke goederen en diensten omvatten.

Bron: Satellietrekening Toerisme (SRT).

Inlichtingen: CBS 0900 02 27.

Tabel 9.5

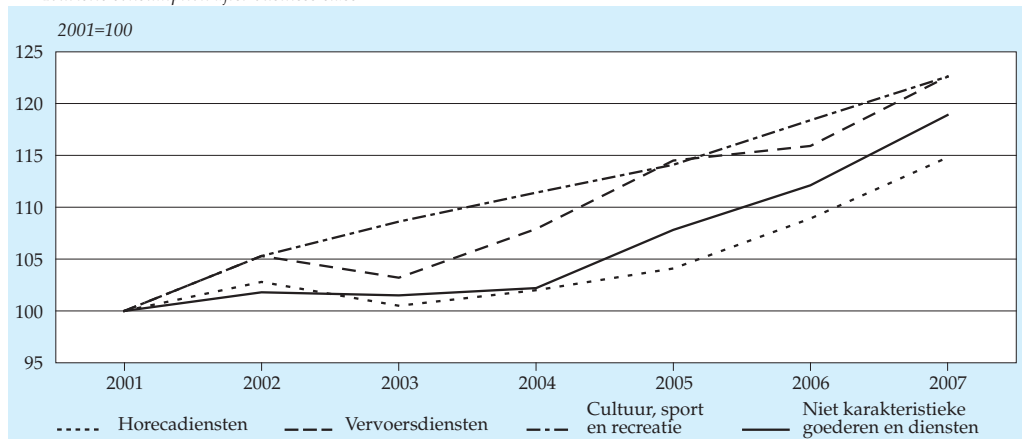
Toeristische bestedingen naar bedrijfsklasse (2001=100)

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Horecadiensten	100,0	102,8	100,5	102,0	104,1	108,9	114,8
Vervoersdiensten	100,0	105,3	103,2	107,9	114,5	115,9	122,6
Cultuur, sport en recreatie	100,0	105,3	108,6	111,4	114,1	118,4	122,6
Niet-karakteristieke goederen en diensten	100,0	101,8	101,5	102,2	107,8	112,1	118,9

Bron: Satellietrekening Toerisme (SRT).

9.6 Toeristische consumptie naar bedrijfsklasse

Touristic consumption after business class

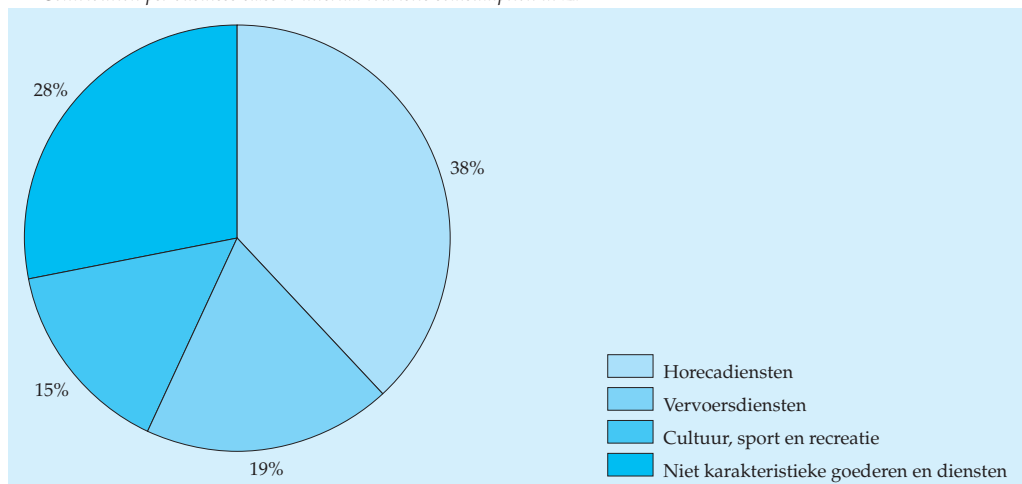

N.B. Trendbreuk in 2002.

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

9.7 Bijdrage bedrijfsklassen aan de Interne Toeristische Consumptie in LP

Contribution per business class to internal touristic consumption in LP

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

Tabel 9.8
Werkgelegenheid in de sector toerisme en recreatie, 31 december 2006*
*Employment in the tourism and recreation sector, December 31st 2006**

SBI-code	Bedrijfsklasse, -subklasse	Banen van werknemers		
		Totaal	Mannen	Vrouwen
<i>x 1 000</i>				
551	Hotels, pensions en conferentie-oorden	49,3	22,9	26,4
552	Kampeertreinen en overige logiesvormen ¹⁾	14,8	5,8	9,0
553,554	Café's en restaurants	204,6	102,5	102,2
555	Kantines en catering	35,2	13,3	21,9
6010	Passagiersvervoer per spoor ²⁾	35,1	29,1	6,0
6022, 6023	Passagiersvervoer over de weg ³⁾	38,5	28,2	10,3
61102, 61204	Passagiersvervoer over water	3,9	2,7	1,1
620	Passagiersvervoer door de lucht	33,0	19,6	13,4
632	Dienstverlening voor het (personen)vervoer	13,7	9,9	3,8
633	Reisorganisatie en -bemiddeling; informatieverstrekking voor toerisme	21,3	5,0	16,3
711,712	Verhuur van personenauto's en andere transportmiddelen ⁴⁾	7,4	5,4	2,0
9231	Beoefening van kunst	9,0	4,6	4,4
9232	Theaters e.d.; dienstverlening voor kunstbeoefening	15,6	8,5	7,2
9252	Kunstgalerieën en -expositieruimten, musea en monumentenzorg	6,7	3,1	3,5
9253	Dieren- en plantentuinen; natuurbehoud	4,0	2,5	1,6
926	Sport	48,6	25,9	22,7
9233,927	Recreatie	16,6	9,0	7,7
** 5)	Overige ⁵⁾	12,8	7,1	5,7

CBS: Statistiek Werkgelegenheid en lonen.

¹⁾ Jeugdherbergen, kampeertreinen, vakantiehuysjes, -bungalowparken enz.

²⁾ Inclusief openbaar personenvervoer over de weg.

³⁾ Exclusief openbaar personenvervoer over de weg.

⁴⁾ Inclusief verhuur van vrachtauto's, schepen voor beroepsvaart (niet voor pleziervaart) en vliegtuigen.

⁵⁾ **: 71402 Overig: Verhuur van sport- en recreatie-artikelen,

71405 Verhuur van overige roerende goederen (niet videotheken, verhuur van leesportefeuilles, kleding, huisraad),

7481 Fotografie en ontwikkelen van foto's en films,

74872 Organiseren van beurzen, tentoonstellingen e.d.,

9305 Overige dienstverlening, n.e.g.: dierenasielen, sexindustrie, gidsen, paragnosten, enz.

10. Waterrecreatie

Tabel 10.1
Jachthavens in Nederland
Marina's in the Netherlands

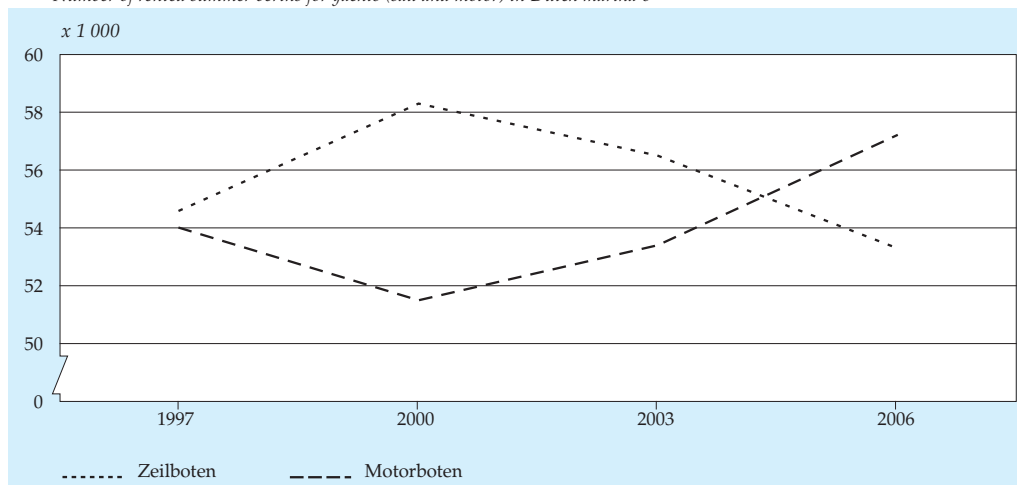
		1997	2000	2003	2006
Totaal aantal jachthavens w.v. met	<i>abs.</i>	810	820	815	800
50 ligplaatsen of minder met	<i>abs.</i>	205	185	205	195
Zomerligplaatsen	<i>x 1 000</i>	7,4	5,8	6,6	6,3
Vast verhuurde ligplaatsen	<i>x 1 000</i>	6,2	4,8	6,2	5,7
51 tot en met 100 ligplaatsen met	<i>abs.</i>	230	200	205	210
Zomerligplaatsen	<i>x 1 000</i>	20,7	15,1	15,3	16,1
Vast verhuurde ligplaatsen	<i>x 1 000</i>	16,7	12,3	13,3	14,1
101 tot en met 200 ligplaatsen met	<i>abs.</i>	195	225	205	180
Zomerligplaatsen	<i>x 1 000</i>	30,8	32,2	30,4	26,3
Vast verhuurde ligplaatsen	<i>x 1 000</i>	24,6	27,1	25,5	22,0
201 tot en met 350 ligplaatsen met	<i>abs.</i>	90	125	115	115
Zomerligplaatsen	<i>x 1 000</i>	26,0	34,5	31,0	30,4
Vast verhuurde ligplaatsen	<i>x 1 000</i>	21,1	27,8	25,7	23,7
351 tot en met 500 ligplaatsen met	<i>abs.</i>	50	35	45	40
Zomerligplaatsen	<i>x 1 000</i>	23,5	15,5	17,9	17,5
Vast verhuurde ligplaatsen	<i>x 1 000</i>	16,5	11,9	14,7	13,5
501 ligplaatsen en meer met	<i>abs.</i>	40	45	45	55
Zomerligplaatsen	<i>x 1 000</i>	33,7	35,4	32,2	41,8
Vast verhuurde ligplaatsen	<i>x 1 000</i>	23,5	25,9	24,5	31,4

Bron: Statistiek watersport.

Inlichtingen: CBS (088) 570 70 70.

Frequentie: driejaarlijks.

10.2 Totaal aantal vast verhuurde zomerligplaatsen voor zeil- en motorboten in Nederlandse jachthavens
Number of rented summer berths for yachts (sail and motor) in Dutch marina's

Bron: Statistiek watersport.

Tabel 10.3
Bodemgebruik in Nederland
Land use in the Netherlands

	1996	2000	2003
	<i>ha</i>		
Totaal binnenwater	355 267	357 440	359 815
w.v.			
IJsselmeer / Markermeer	183 503	183 261	183 170
Rijn en Maas	18 055	18 067	17 913
Recreatief binnenwater ¹⁾	8 799	8 991	9 680
Totaal buitenwater	417 301	417 032	417 363
w.v.			
Waddenzee, Eems, Dollard	259 135	259 350	257 265
Oosterschelde	34 596	34 582	34 585
Westerschelde	29 779	29 783	29 855
Noordzee ²⁾	93 792	93 317	95 657

¹⁾ Binnenwater in gebruik voor recreatieve doeleinden, zoals water in golfterreinen en parken, roeibanen en recreatieplassen. (w.o. ook jachthavens).

²⁾ Het water dat is gelegen aan de zeezijde van de kust van Zeeland, Holland en van de Waddeneilanden. Het gaat hierbij alleen om dat deel van de Noordzee dat gemeentelijk ingedeeld is.

Bron: Bodemgebruik in Nederland.
 Inlichtingen: CBS (088) 570 70 70.

Tabel 10.4
Exploitatie van watersportclubs plus zeil- en surfscholen 1988–2006
Exploitation of aquatic sportassociations

		1988	1991	1994	1997	2000	2003	2006
Totaal baten	<i>mln euro</i>	24	35	40	41	51	65	65
w.v.								
Contributies en lesgeld		18	28	30	31	34	45	46
Overige baten		6	8	10	11	16	20	19
Totaal lasten		22	32	36	37	45	59	58
w.v.								
Lonen en sociale lasten		3	3	4	5	6	7	6
Personeel niet in loondienst		1	1	1	1	1	2	2
Huisvestingskosten		4	7	6	6	8	9	11
Onderhoud en schoonmaak		3	3	3	4	5	7	7
Kapitaallasten		4	6	7	7	8	10	9
Overige lasten		8	13	15	14	18	24	22
Personen in loondienst	<i>abs.</i>	190	180	240	.	460	460	470
Leden en cursisten	<i>x 1 000</i>	168	207	197	200	217	220	215

Bron: Watersportclubs.

Inlichtingen: CBS (088) 570 70 70.
 Frequentie: driejaarlijks.

Tabel 10.5**Watersportclubs, leden en activiteiten***Aquatic sportassociations, members and activities*

		1997	2000	2003	2006
Totaal aantal watersportclubs	<i>abs.</i>	950	1 070	1 080	1 050
Totaal aantal leden	<i>x 1 000</i>	170	185	184	178
w.v.					
Leden jonger dan 18 jaar	%	8	8	9	10
Leden van 18 jaar en ouder	%	92	92	91	90
Watersportclubs met als hoofdactiviteit;					
Kanovaren en/of roeien	<i>abs.</i>	185	240	245	265
Totaal aantal leden	<i>x 1 000</i>	25	36	36	33
Zeilen en/of surfen	<i>abs.</i>	210	220	225	205
Totaal aantal leden	<i>x 1 000</i>	30	30	30	29
Zeilen en motorbootvaren	<i>abs.</i>	250	285	290	250
Totaal aantal leden	<i>x 1 000</i>	50	57	63	54
Motorbootvaren en/of waterskiën	<i>abs.</i>	105	155	160	165
Totaal aantal leden	<i>x 1 000</i>	10	15	15	14
Overig of andere combinaties watersport ¹⁾	<i>abs.</i>	200	170	165	175
Totaal aantal leden	<i>x 1 000</i>	55	48	41	49

¹⁾ Sporten als vissen, ijszeilen, zwemmen of duiken worden niet tot de watersport gerekend.

Bron: Statistiek watersport.

Inlichtingen: CBS (088) 570 70 70.

Frequentie: driejaarlijks.

Tabel 10.6
Zwembaden in Nederland 1988–2006
Swimming pools in the Netherlands 1988–2006

		1988	1991	1994	1997	2000	2003	2006
Zwembaden								
Totaal aantal zwembaden	<i>abs.</i>	786	730	720	730	760	770	725
Overdekte zwembaden	<i>abs.</i>	283	299	330	325	320	340	340
Openluchtzwembaden	<i>abs.</i>	334	290	260	245	265	250	225
Combibaden	<i>abs.</i>	136	117	105	140	155	150	130
Natuurbaden	<i>abs.</i>	33	24	25	20	20	30	30
Bezoeken								
Totaal aantal bezoeken	<i>x mln</i>	82	82	88	91	87	93	85
Gemiddeld aantal bezoeken aan								
Bezoeken per zwembad	<i>x 1 000</i>	104	116	127	128	117	126	122
Bezoeken per overdekt zwembad	<i>x 1 000</i>	145	148	153	142	133	135	133
Bezoeken per openluchtzwembad	<i>x 1 000</i>	37	44	52	49	39	52	49
Bezoeken per combibad	<i>x 1 000</i>	211	214	233	236	220	229	221
Recreatieve voorzieningen in zwembaden								
Totaal zwembaden	%	83	87	88	92	92	93	92
Overdekte zwembaden	%	69	76	82	86	89	89	85
Openluchtzwembaden	%	89	94	92	96	92	96	99
Combibaden	%	96	97	95	96	97	98	98

Bron: Sportaccommodaties; inrichting en gebruik naar type accommodatie.

Inlichtingen: CBS (088) 570 70 70.
 Frequentie: driejaarlijks.

Externe bronnen en relevante organisaties

Algemeen of meerdere terreinen omvattend

Internationaal

Eurostat
Bâtiment Jean Monnet
Rue Alcide de Gasperi
L-2920 Luxemburg
Luxemburg
Tel. 00 – 800 – 6789-1011
Fax 00 – 352 – 4301-35349
<http://europa.eu.int/comm/eurostat>
estat-infodesk@cec.eu.int

Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO)
Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD)
2, rue André-Pascal
75775 Paris Cedex 16
Frankrijk
Tel. 00 – 33 – 1 – 45 24 82 00
Fax 00 – 33 – 1 – 45 24 85 00
<http://www.oecd.org>

World Tourism Organization (WTO-OMT)
Capitán Haya, 42
28020 Madrid
Spanje
Tel. 00 – 34 – 91 – 5 67 81 00
Fax 00 – 34 – 91 – 57 13 733
<http://www.world-tourism.org>
omt@world-tourism.org

World Tourism and Travel Council (WTTC)
1-2 Queen Victoria Terrace
Sovereign Court
London E1W 3HA
Verenigd Koninkrijk
Tel. 00 – 44 – 870 727 9882
Fax 00 – 44 – 870 728 9882
www.wttc.org
enquiries@wttc.org

Nationaal

Sociaal en Cultureel Planbureau
Parnassusplein 5
Postbus 16164
2500 BD 's-Gravenhage
Tel. (070) 340 70 00
fax (070) 340 70 44
<http://www.scp.nl>

Stichting Recreatie
Raamweg 19
2596 HL 's-Gravenhage
Tel. (070) 312 49 70
Fax (070) 312 49 99
<http://www.stichtingrecreatie.nl>
secretariaat@kicrecreatie.agro.nl

Toerisme en recreatie

Algemeen Nederlands Verbond van Reisondernemingen (ANVR)
Rijnzathe 8d
Postbus 55
3454 ZH De Meern
Tel. (030) 669 70 33
Fax (030) 669 70 34
<http://www.anvr.nl>

Alterra
Afdeling Ecosystemen, of Afdeling Landschap
Droevendaalsesteeg 3
Postbus 47
6700 AA Wageningen
Tel. (0317) 48 07 00
Fax (0317) 419 000
<http://www.alterra.nl>
info@alterra.nl

ANWB Afdeling Toerisme en recreatie
Wassenaarseweg 220
Postbus 93200
2509 BA 's-Gravenhage
Tel. (088) 269 29 99
Fax (070) 314 69 69
<http://www.anwb.nl>

Bedrijfschap Horeca en Catering
Baron de Coubertinlaan 6
Postbus 121
2700 AC Zoetermeer
Tel. (079) 368 07 07
Fax (079) 361 73 12
<http://www.kenniscentrumhoreca.nl>
ish@kenniscentrumhoreca.nl

Koninklijk Horeca Nederland (KHN)
Pelmolenlaan 10
Postbus 566
3440 AN Woerden
Tel. (0348) 48 94 89
Fax (0348) 48 94 00
www.horeca.org
info@horeca.org

Ministerie van Economische Zaken
Directie Ruimtelijk Economisch Beleid
Bezuidenhoutseweg 30
Postbus 20101
2500 EC 's-Gravenhage
Tel. (070) 379 89 11
Fax (070) 347 40 81
<http://www.minez.nl>
ezinfo@postbus51.nl

Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij
Directie Groene Ruimte en Recreatie
Bezuidenhoutseweg 73
Postbus 20401
2500 EK 's-Gravenhage
Tel. (070) 378 68 68
Fax (070) 378 61 00
<http://www.minlnv.nl>

Nederlands Research Instituut voor Recreatie en Toerisme (NRIT)
Paardeweide 3L
4824 EH Breda
Tel. (076) 548 21 70
Fax (076) 548 21 79

<http://www.nrit.nl>
info@nritonderzoek.nl
info@nritmedia.nl
info@nritadvies.nl

Nederlands Bureau voor Toerisme en Congressen
Vlietweg 15
Postbus 458
2260 MG Leidschendam
Tel. (070) 370 57 05
Fax (070) 320 16 54
<http://www.holland.com>

Vereniging van Recreatie Ondernemers in Nederland (Recron)
Hoofdstraat 82
Postbus 102
3970 AC Driebergen
Tel. (0343) 52 47 00
Fax (0343) 52 47 01
<http://www.recron.nl/>
info@recron.nl

Sport en recreatie-instellingen

Hiswa Vereniging
Hoofdstraat 82
Postbus 102
3970 AC Driebergen-Rijsenburg
Tel. (0343) 52 47 24
Fax (0343) 52 47 25
<http://www.hiswa.nl/vereniging>
communicatie@hiswa.nl

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
Directie Sport
Parnassusplein 5
Postbus 20350
2500 EJ 's-Gravenhage
Tel. (070) 340 79 11
Fax (070) 340 78 34
<http://www.minvws.nl>

Nederlands Olympisch Comité en de Nederlandse Sport Federatie (NOC*NSF)
Papendallaan 60
Postbus 302
6800 AH Arnhem
Tel. (026) 483 44 00
Fax (026) 482 12 45
<http://www.sport.nl>
info@noc-nsf.nl

Toelichting op enkele gebruikte begrippen en onderzoeken

Begrippen

Bestedingen van huishoudens

Bestedingen van huishoudens bestaan uit de waarden van goederen en diensten die in de onderzoeksperiode door ingezeten huishoudens zijn aangeschaft (totale aankoopprijs) in Nederland of in het buitenland ter bevrediging van individuele behoeften of wensen (niet-productieve doeleinden). Daartoe behoren ook de aan consumptie gerelateerde overdrachten aan de overheid en aan instellingen zonder winstoogmerk. Betalingen die al in mindering zijn gebracht op het inkomen (bijv. premie ziektekostenverzekeringen en alimentatie) worden niet tot de bestedingen gerekend. Uitgaven in de spaar- en beleggings sfeer zijn ook geen onderdeel van de bestedingen. Verder worden ook de hypotheeklasten en de aanschaf van de eigen woning niet tot de bestedingen gerekend; bij eigenaar-bewoners behoort in plaats daarvan wel de (bruto) huurwaarde van de eigen woning tot de bestedingen. De bruto huurwaarde is de huur die verschuldigd zou zijn als de betreffende woning zou worden gehuurd. De definitie van huurwaarde is m.i.v. het BudgetOnderzoek 2000 gewijzigd (zie hieronder).

De bestedingen zijn ingedeeld naar functie: goederen en diensten die in een bepaalde behoefte voorzien, zijn in dezelfde groep ingedeeld. Zo zijn bijv. bestedingen aan benzine ingedeeld bij verkeer en vervoer en bestedingen aan huur bij woning. In budgetonderzoeken worden de bestedingen aan bepaalde categorieën goederen en diensten systematisch onderschat. Voorbeelden hiervan zijn de categorieën horeca, vermaak, alcoholica en tabakswaaren.

In 2000 is in het Budgetonderzoek de component huurwaarde v'an de woning' in de bestedingen veranderd. Hiervoor werd in de jaren '90 uitgegaan van taxaties van makelaars. Met ingang van 2000 wordt bij de raming van de huurwaarde van de woning aangesloten bij de methode van Nationale Rekeningen waarbij wordt uitgegaan van de huur van een vergelijkbare huurwoning volgens een negental kenmerken. Voor meer details hierover wordt verwezen naar de toelichting in de CBS Database StatLine: www.cbs.nl/StatLine/Arbeid_inkomen_en_sociale_zekerheid/Inkomen_bestedingen_en_vermogen/Bestedingen/Bestedingen_uitgebreid_huishoudkenmerken.

Bestemming

Bij vakanties is het land waar men het grootste aantal overnachtingen heeft doorgebracht aangemerkt als het vakantieland. Bij de binnenlandse vakanties is de bestemming met behulp van gemeentecodes vastgelegd. Bij de buitenlandse vakanties

zijn alle landen op de wereld afzonderlijk gecodeerd en is binnen een aantal landen onderscheid gemaakt naar toeristengebied. Bij een gelijk aantal overnachtingen op meerdere plaatsen is die locatie genoteerd, welke het verst van de woonplaats van de respondent ligt.

Bij dagtochten is de bestemming de plaats waar men is geweest of, indien meerdere plaatsen zijn aangedaan, de plaats die het verst van het vertrekadres ligt. Wanneer een respondent geen plaatsnaam kon noemen is gevraagd naar de provincie.

Dagtocht

Iedere recreatieve activiteit waarvoor men ten minste twee uur van huis is, zonder dat daarbij een overnachting plaatsvindt.

Tot dagtochten worden gerekend: uitstapjes vanuit de eigen woning, school, kantoor of fabriek, en uitstapjes vanuit de woning van familie, kennissen of vrienden – waar men al dan niet logeert – indien deze zelf aanwezig zijn. Tot dagtochten worden niet gerekend: bezoek aan familie, kennissen of vrienden, en uitstapjes vanuit een vakantieadres: hotel, pension, recreatiebungalow, camping, tweede woning, (sta)caravan, ‘geruilde’ woning e.d.

Een dagtocht kan bestaan uit maximaal drie opeenvolgende recreatieve activiteiten, bijv. museumbezoek, een rondvaart maken, uit eten. Als tijdens een dagtocht meer dan één activiteit is ondernomen, wordt de activiteit die het langste heeft geduurd als de belangrijkste aangemerkt.

Iedere ‘dagtocht’ staat voor één dagrecreant. Als een gezin van vier personen gezamenlijk een dagje naar een attractiepark gaat, dan zijn dat vier dagtochten.

Duur van de dagtocht

De duur van dagtochten is berekend met behulp van de door de respondent opgegeven vertrek- en terugkomsttijden. Een dagtocht duurt minimaal twee uur.

Gast

Voor de hoofdstukken 4 en 5:

Een gast is een bezoeker die één of meer nachten achtereenvolgend in een logiesaccommodatie verblijft.

Navolgende personen tellen niet mee voor de statistiek logiesaccommodaties:

- Vaste gasten, d.w.z. bezoekers die meer dan twee maanden in een hotel of pension verblijven.
- Bezoekers die een vaste standplaats op een kampeerterrein of een huisje voor langer dan twee maanden hebben gehuurd.
- Asielzoekers, ook niet als ze korter dan twee maanden in een accommodatie verblijven.

Per maand worden de in die maand vertrokken gasten waargenomen, ongeacht in welke maand de gast aangekomen is. Het is mogelijk dat een persoon twee of meerdere malen in een maand in dezelfde accommodatie of in verschillende accommodaties als gast wordt geteld.

Georganiseerde reis

Een reis in het kader van een vakantie waarbij logies en/of vervoer geboekt zijn bij:

- een reisbureau of ANWB-kantoor;
- een bank, warenhuis, postkantoor, VVV-kantoor, vakantieboekingscentrale van de VVV;
- een boekingscentrale van een hotel- of bungalowketen;
- rechtstreeks bij een reisorganisatie (vervoersmaatschappij, accommodatieverschaffer of andere bemiddelende instantie).

Groepsaccommodatie

Voor hoofdstuk 5:

Een accommodatie met ten minste 20 slaappleaatsen die logies overwegend aan personen in groepsverband (geen gezinsverband zijnde) verstrekt, met slaapgelegenheid in kamers, zalen, huisjes, tenthuisjes, appartementen en/of tenten, die gasten mogelijk met 'vreemden' moeten delen. Tot groepsaccommodaties worden gerekend: kampeerboerderijen, vakantiehuizen, kindervakantiehuizen, scoutinghuizen, natuurvriendenhuizen, tentenkampen en logiesaccommodaties behorende tot watersportcentra en maneges.

Hotel

Voor de hoofdstukken 4 en 5:

Een accommodatie met slaappleaatsen voor logiesverstrekking in overwegend één- en tweepersoonskamers tegen boeking per nacht, waar afzonderlijke maaltijden, kleine etenswaren en dranken kunnen worden verstrekt aan gasten en aan passanten. Hierbij is een gast iemand die overnacht in de accommodatie, en een passant iemand die niet blijft overnachten. Ook appartementen met hoteldienstverlening behoren hiertoe.

Hoteldienstverlening

Dit is het gedurende het verblijf schoonhouden van kamers en opmaken van bedden. Verder kunnen nog andere diensten ter beschikking worden gesteld zoals receptie, room- en telefoonservice.

Huisjescomplex (of huisjesterrein)

Dit is een complex met slaappleaatsen, bestaande uit een aantal zomerhuisjes, (vakantie)bungalows of (vakantie)appartementen, die hoofdzakelijk voor verhuur door de exploitant of beheerder van het complex beschikbaar zijn. Als bungalow of zomerhuisje worden in dit verband ook appartementen zonder hoteldienstverlening beschouwd, die vaak deel uitmaken van een groter gebouw.

Niet als huisjescomplexen worden beschouwd:

- complexen tweede woningen waarvan de individuele woningen in eigendom zijn van afzonderlijke particulieren en die niet hoofdzakelijk beschikbaar zijn voor verhuur door de exploitant van het complex;

- complexen appartementen die verhuurd worden met hoteldienstverlening; deze worden beschouwd als (appartementen)hotel.

Inkomend Toerisme

Inkomend toerisme behelst de activiteiten van toeristen tijdens hun reizen in een ander land dan hun land van herkomst.

Jachthaven, exploitant van jachthavens

Een bedrijf of instelling met als hoofdactiviteit het exploiteren van één of meer jachthavens. Een jachthaven is een accommodatie met zomerligplaatsen of passantenligplaatsen voor pleziervaartuigen.

Jeugdaccommodatie

Voor hoofdstuk 5:

Als zodanig worden beschouwd jeugdhotels en jeugdherbergen.

Jeugdherberg

Een accommodatie met ten minste vijf slaappleaatsen voor overwegend jeugdige gasten, met slaappleaatsen in kamers en/of zalen die men mogelijk met 'vreemden' moet delen.

Jeugdhotel

Hotel met ten minste vijf slaappleaatsen voor overwegend jeugdige gasten, met slaappleaatsen die men niet met 'vreemden' hoeft te delen.

Kampeerterein

Voor hoofdstuk 5:

Terrein of een deel van een terrein met ten minste 20 toeristische slaappleaatsen en met wasgelegenheden en toiletten, waarop kan worden overnacht in tenten, toercaravans, kampeerauto's, stacaravans, tenthuisjes of trekkershutten.

Korte vakantie

Verblijf buiten de eigen woning voor ontspanning of plezier met ten minste één en ten hoogste drie opeenvolgende overnachtingen. Het gaat daarbij zowel om binnen- als buitenlandse vakanties. Ook het logeren bij familie, vrienden of kennissen in het buitenland valt onder het begrip vakantie. Een verblijf bij familie, vrienden of kennissen in Nederland telt echter niet mee, tenzij de bewoners de hele tijd of de meeste dagen afwezig waren.

Lange vakantie

Verblijf buiten de eigen woning voor ontspanning of plezier met ten minste vier opeenvolgende overnachtingen. Het gaat daarbij zowel om binnen- als buitenlandse vakanties. Ook het logeren bij familie, vrienden of kennissen in het buitenland valt

onder het begrip vakantie. Een verblijf bij familie, vrienden of kennissen in Nederland telt echter niet mee, tenzij de bewoners de hele tijd of de meeste dagen afwezig waren.

Logiesaccommodatie

Voor de hoofdstukken 4 en 5:

Een ruimte, zowel overdekt als in de open lucht, die bestemd, ingericht en in gebruik is voor het tegen betaling overnachten door gasten. Een accommodatie kan meerdere logiesvormen aanbieden. In deze publicatie worden als logiesaccommodatie aange-merkt: hotels en pensions, jeugdaccommodaties (jeugdhotels en jeugdherbergen), groepsaccommodaties, huisjescomplexen, kampeerterrinen en mengvormen van deze accommodaties.

Mengvormen. In de praktijk komen de hierboven vermelde logiesvormen vaak in combinatie voor. Wordt een combinatie aangetroffen van hotel/pension met een andere logiesvorm, waarbij de slaappleatscapaciteit in beide sectoren boven de gestelde waarnemingsgrens ligt, dan wordt de accommodatie beschouwd en behandeld als twee accommodaties. Bij een mengvorm van kampeerterrinen, huisjescomplexen en/of groepsaccommodaties worden alleen die onderdelen waargenomen die boven de waarnemingsgrens liggen.

Logiesvorm

Voor de hoofdstukken 1, 2 en 3:

Als van meerdere logiesvormen gebruik is gemaakt, wordt die vorm genoteerd waarin de meeste nachten zijn doorgebracht.

Bij de *Seizoenrecreatieve logiesvormen* zijn ondergebracht: een zomerhuisje, vakantie-bungalow, tweede woning, stacaravan, kajuitboot of volkstuinthuisje of boot in het bezit van het huishouden en een eigen tent, bungalowtent, tourcaravan, vouwcaravan of vouwwagen of tent op een vaste seizoen- of jaarplaats.

Onder toeristische logiesvormen worden verstaan:

- Woning van familie, vrienden of kennissen,
- Woning van een andere particulier,
- Hotel,
- Pension, bed & breakfast,
- Appartement,
- Zomerhuisje, vakantiebungalow (gehuurd),
- Tent, bungalowtent,
- Caravan, vouwwagen, camper,
- Boot (cruiseschip en gehuurde zeilboot of motorjacht),
- Jeugdherberg of andere groepsaccommodatie,
- Overige logiesvormen.

Niet-georganiseerde reis

Een vakantiereis waarbij men:

- het logies rechtstreeks bij de eigenaar boekte;
- of zonder te reserveren op pad ging;
- of op een vaste seizoen- of jaarplaats verbleef;
- of in een eigen recreatief onderkomen verbleef.

Overnachting (of nacht)

Elke nacht die een gast doorbrengt in een logiesaccommodatie, voor zover dit er geen is van een vaste gast in een hotel of pension of van een vaste huurder van een huisje of vaste standplaats op een kampeerterrein.

Participatie, deelname

Het aandeel van de bevolking (of een categorie daaruit) dat in de periode waarop de analyse betrekking heeft ten minste eenmaal een vakantie heeft doorgebracht.

Passant

Een passant (in een hotel) overnacht niet.

Pension

Een accommodatie met tenminste vijf slaappleatsen voor logiesverstrekking in overwegend één- en tweepersoons-kamers tegen boeking anders dan per nacht, waar afzonderlijke maaltijden, kleine etenswaren en dranken kunnen worden verstrekt aan gasten doch niet aan passanten. Hierbij is een gast iemand die overnacht in de accommodatie, en een passant iemand die niet blijft overnachten.

Recreatieve activiteiten (Dagrecreatie)

Dit zijn alle activiteiten die iemand voor zijn plezier onderneemt. Bijvoorbeeld: een dagje naar het strand of pretpark, wandelen, sporten, bezoek aan museum, theater of café, een rondvaart, de wekelijkse zangavond, uit eten gaan, winkelen voor het plezier.

Reisverkeer

Met ingang van 2002 worden financiële gegevens met betrekking tot inkomend en uitgaand reisverkeer niet meer samengesteld door De Nederlandsche Bank, maar door het CBS. Elk kwartaal publiceert het CBS voortaan in Statline cijfers over de invoer resp. de uitvoer van reisverkeersdiensten van Nederland uit/naar de belangrijkste partnerlanden, verbijzonderd naar privé dan wel zakelijk verkeer. Het onderdeel reisverkeer binnen de diensten verschilt van de meeste internationale diensten omdat de consument het kenmerkende karakter geeft aan het reisverkeer. De consument (of de reiziger) gaat naar een andere economie om goederen en/of diensten te verkrijgen. Daarom is reisverkeer, in afwijking van de meeste overige diensten, geen specifiek product, maar veel meer een scala van goederen en dien-

sten die de reiziger in het buitenland gebruikt. Het uitgaande reisverkeer is de invoer van de dienst: de Nederlandse reiziger in het buitenland. Het inkomende reisverkeer is de uitvoer van de dienst: de buitenlandse reiziger in Nederland.

Een *reiziger* is een individu dat korter dan een jaar verblijft in een land waarvan hij/zij geen ingezetene is.

Reisverkeer omvat alle goederen en diensten die tijdens het reisverblijf zijn verkregen. De meest voorkomende goederen en diensten zijn logies, voedingsmiddelen, drank, amusement en vervoer binnen de bezochte landen, en cadeaus, souvenirs en andere artikelen die aangekocht zijn voor het eigen gebruik van de reiziger en die meegenomen worden uit het bezochte land. Uitgesloten is internationaal passagiersvervoer, een onderdeel van vervoersdiensten. Vakantiegangers betalen vaak één prijs voor de gehele reis en kunnen vaak geen onderscheid maken tussen accommodatie-uitgaven en transportuitgaven. In overleg met de reisbranche heeft het CBS hiervoor correctiefactoren gekwantificeerd.

Inkomend reisverkeer

Een eigen bron over het niveau van de bestedingen van buitenlanders in Nederland is nog niet voorhanden. Het CBS baseert zich daarom nog op de cijfers van De Nederlandsche Bank. Deze cijfers over 2001 zijn voor de jaren vanaf 2002 geëxtrapoleerd aan de hand van gegevens uit de Statistiek Logiesaccommodaties en de waardemutaties van privé-bestedingen van buitenlanders in Nederland volgens Nationale Rekeningen.

Seizoen

Bij het Continu Vakantie Onderzoek omvat de zomerperiode 22 weken in de maanden mei–september. De winterperiode omvat de overige 30 weken.

Winterperiode: oktober–april van het jaar daaropvolgend

Zomerperiode: mei–oktober

De dag waarop een vakantie begint is bepalend voor de toedeling aan een bepaald seizoen.

Voor het onderzoek Dagrecreatie is de volgende indeling gebruikt:

Winter: december 2006–februari 2007;

Voorjaar: maart 2007–mei 2007;

Zomer: juni 2007–augustus 2007;

Herfst: september 2007–november 2007.

Slaapplaats

Ieder bed of andere ruimte in een logiesaccommodatie waar één persoon kan slapen. Tweepersoons-bedden worden als twee slaapplaatsen geteld. Bijzetbedden in hotels worden niet meegeteld; bedden in dependances wel. Op kampeerterrainen telt een standplaats voor vijf slaapplaatsen. Vast verhuurde standplaatsen en vast verhuurde huisjes worden niet meegeteld.

Slaapplaatsbezettingsgraad

Voor hoofdstuk 5:

Dit is het aantal overnachtingen in een bepaalde periode gedeeld door het product van het aantal slaappleaatsen en het aantal dagen van de betreffende periode (bruto slaappleaatsbezettingsgraad). De netto bezettingsgraad gaat uit van de capaciteit in accommodaties die op dat moment geopend zijn voor gasten. Een voorbeeld:

Stel dat het aantal overnachtingen in januari, februari en maart respectievelijk 1 000, 1 200 en 1 800 bedraagt en het aantal slaappleaatsen in de geopende accommodaties respectievelijk 100, 120 en 150, dan is de netto bezettingsgraad in het eerste kwartaal $0,36 = (1\ 000 + 1\ 200 + 1\ 800) / (31 \times 100 + 28 \times 120 + 31 \times 150)$, uitgedrukt als percentage: 36%.

Bij het gebruik van de aldus berekende bezettingsgraad dient men zich te realiseren dat:

- de kamer-, huisjes- en standplaatsbezetting veelal aanmerkelijk hoger is dan de slaappleaats-bezetting, omdat meestal niet alle slaappleaatsen van deze verblijfs-eenheden bezet worden.
- bezetting door vaste gasten in hotels en pensions niet inbegrepen is.
- Alleen de netto slaappleaatsbezettingsgraad wordt gepubliceerd.

Sterindeling

In 2005 is het Bedrijfschap Horeca gestart met een herwaardering van de sterindeling volgens de Benelux. Deze overgang heeft in het bijzonder in 2006 plaatsgevonden.

De indeling die het CBS hanteert in de statistiek logiesaccommodaties, is de indeling zoals de accommodatie deze hanteert dat jaar. Dit heeft tot gevolg dat de cijfers naar ster in 2006 zowel bedrijven volgens de oude (Benelux) als de nieuwe (nationale) indeling in zich hebben. Dien ten gevolge zijn cijfers naar de sterindeling van 2006 en de sterindeling van daarvoor niet volledig vergelijkbaar.

Toerisme

De activiteiten van personen die reizen naar en verblijven op plaatsen buiten hun normale omgeving, voor niet langer dan een (aaneengesloten) jaar, om redenen van vrijetijdsbesteding, zaken en andere doeleinden die niet zijn verbonden met het uitoefenen van activiteiten die worden beloond vanuit de plaats die wordt bezocht.

Buitenlanders die in Nederland komen werken en betaald worden door mensen, organisaties of bedrijven in Nederland tellen dus niet mee als toerist. Zakelijke reizigers op dienstreis of congres tellen wel mee. Binnenlandse reizigers die forensen, vracht vervoeren, of als verkoper reizen tellen niet mee. Verder kunnen we eendaagse (of dag-) en meerdaagse toeristen onderscheiden.

De normale omgeving van een persoon is de directe nabijheid van zijn of haar huis en plaats van werk of studie en andere plaatsen die regelmatig worden bezocht.

Toelichting: deze definitie is weliswaar internationaal geaccepteerd, maar erg algemeen. Elk land vult het anders in met frequentie / tijd en/of afstandscriteria. In Nederland hanteren wij twee criteria waaraan samen moet zijn voldaan: bezoeken

die 1) langer duren dan twee uur en 2) gedaan zijn vanuit een recreatief toeristisch of zakelijk toeristisch motief zijn bezoeken buiten de normale omgeving en dus toeristisch.

Toeristische logiesvorm

Zie onder: Logiesvorm.

Toeristische slaappleats

Slaappleats in een toeristische logiesvorm

Toeristische vakantie

Vakantie waarbij voornamelijk van toeristische logiesvormen gebruik is gemaakt.

Uitgaand toerisme

Uitgaand toerisme betreft de activiteiten van een inwoner van een bepaald land buiten zijn/haar land.

Uitgaven

Zie: Bestedingen, en Vakantie-uitgaven

Vakantieduur

De vakantieduur omvat de totale duur in dagen van een vakantie, inclusief de dag van vertrek en van terugkeer.

Vakantieganger

Een persoon die een lange of korte vakantie doorbrengt. Achter iedere vakantie staat één vakantieganger.

Vakantieland

Het land waar men het grootste aantal overnachtingen heeft doorgebracht.

Vakantie-uitgaven

Dit zijn de specifieke kosten, die gemaakt zijn voor de vakantie zelf, dat wil zeggen reiskosten, verblijfkosten, uitgaven aan voeding en overige kosten die rechtstreeks verband houden met de vakantie zoals verzekeringen, entrees, souvenirs, foto- en filmmateriaal. De uitgaven aan duurzame recreatiegoederen, zoals caravan, tent, boot, kampeeruitrusting en dergelijke zijn buiten beschouwing gelaten, omdat ze niet aan één vakantie kunnen worden toegerekend. Dit geldt ook voor de huur van een vaste stand- of ligplaats, die eveneens voor een onbekend aantal vakanties wordt benut.

Als een respondent de vakantie-uitgaven niet meer wist, is gevraagd om dit aan de hand van een gedetailleerde klassenindeling zo goed mogelijk te schatten. Achteraf is bij deze vakanties voor de berekening van de gemiddelde uitgaven uitgegaan van het klassemidden van de aangegeven categorie.

Vaste gast

Bezoeker die meer dan twee maanden in een hotel of pension verblijft.

Vervoermiddel

Bij het Continu Vakantie Onderzoek is uitsluitend gevraagd naar het vervoermiddel waarmee op de heenreis de langste afstand werd afgelegd.

Bij de indeling naar vervoermiddelen zijn in de categorie 'boot' zeilboten, motorjachten en schepen voor zee- of riviercruises ondergebracht. Veerboten en ferry's zijn als een afzonderlijke categorie vermeld of bij de 'overige vervoermiddelen' ondergebracht.

Watersportclubs en organisaties

Clubs waarvan de leden als hoofdactiviteit een vorm van watersport beoefenen zoals zeilen, roeien, motorbootvaren, surfen of waterskiën. Watersportclubs kunnen bovendien het beheer voeren over een of meer jachthavens. Sporten als vissen, ijszeilen, zwemmen of duiken worden hier niet tot de watersport gerekend.

Werkgelegenheid

Voor een inzicht in de werkgelegenheid in de sector Toerisme en recreatie is tabel 9.6 samengesteld. De gegevens komen uit de Enquête Werkgelegenheid en Lonen (EWL). Met de EWL wordt informatie verzameld over het niveau, de ontwikkeling en de verdeling van het aantal banen, de verdiende lonen en de arbeidsduur van werknemers. In de CBS-database Statline zijn gedetailleerde gegevens beschikbaar over de economische activiteit van de werknemers. Uit deze gegevens is een selectie gemaakt van bedrijfsklassen en -subklassen op geleide van richtlijnen van de Tourism Satellite Accounts van de Europese Unie. Dat heeft geleid tot de indeling van de voorkolom van tabel 9.8.

Werknemers zijn mensen die arbeid verrichten tegen loon of salaris. Omdat een werknemer bij meerdere bedrijven kan werken, hebben de uitkomsten betrekking op het totaal aantal *banen van werknemers* (en niet op het aantal werknemers). In deze aantallen banen tellen alle banen mee, ongeacht hun arbeidsduur. Ook directeuren die tevens grootaandeelhouder zijn worden meegeteld.

Niet meegeteld worden zelfstandige ondernemers. Daarom geven de cijfers niet de totale werkgelegenheid weer.

Op grond van de regels m.b.t. geheimhouding van gegevens van afzonderlijke bedrijven zijn er geen cijfers over het aantal banen in het passagiersvervoer door de lucht en in de dienstverlening voor het (personen)vervoer.

Onderzoeken

In 'Toerisme en recreatie in cijfers' wordt gebruik gemaakt van cijfermateriaal uit verscheidene bronnen. Dit leidt soms tot verschillen in uitkomsten over hetzelfde onderwerp. Zo geven zowel de statistiek over het onderdeel reisverkeer van de be-

talingsbalans als de statistiek Inkomend Toerisme informatie over de bestedingen van de buitenlandse toeristen in Nederland. Dit laatste cijfer slaat op de buitenlandse toeristen die overnachten in Nederlandse logiesaccommodaties. Het cijfer van het inkomend reisverkeer bevat ook de bestedingen van andere categorieën buitenlandse toeristen zoals de bestedingen van niet-ingezetenen in het bezit van een tweede woning of een boot, van buitenlandse passagiers op cruises en andere boottochten, van bezoek aan familie en vrienden door de buitenlandse toerist en van de buitenlandse toerist op doortocht. Definitieverschillen en verschillen in populatieafbakening en methoden van onderzoek verklaren in belangrijke mate de optredende variatie in uitkomsten. Dit geldt eveneens voor de cijfers over overnachtingen in logiesaccommodaties in Nederland van het Continu Vakantie Onderzoek en die van de Statistiek logiesaccommodaties.

Nauwkeurigheid

Omdat dit boekje een globaal beeld wil geven is de nauwkeurigheid vaak op het niveau van tienduizend-tallen, waarbij als teleenheden 'x 1 000' wordt vermeld. In andere publicaties worden nauwkeuriger cijfers over dezelfde onderwerpen verstrekt.

Het Continu Vakantie Onderzoek 2006

Doel van het onderzoek

Het Continu Vakantie Onderzoek (CVO) heeft tot doel om informatie te verstrekken over de lange en korte vakanties van Nederlanders.

Vanaf 2002 is het Continu Vakantie Onderzoek opnieuw opgezet. Een gevolg daarvan is dat de uitkomsten vanaf het vakantiejaar 2002 niet goed te vergelijken zijn met die van voorgaande onderzoeken. Het verschil met voorgaande jaren wordt onder meer veroorzaakt door een verruiming van de vakantiedefinitie. Zo worden vanaf 2002 ook de vakanties bij familie, vrienden of kennissen in het buitenland meegeteld. Daarnaast is ten opzichte van de vorige opzet de begindatum van het vakantiejaar twee maanden naar voren gehaald. Het verslagjaar 2002 begon daardoor op 1 oktober 2001.

Door wijzigingen in de vragenlijst is ook de indeling van enkele kenmerken van de vakanties en vakantiegangers aangepast, waardoor ook een verschil met de oude opzet ontstond. Een ander punt van verschil is de methode van waarneming. Bij het vernieuwde CVO wordt gebruik gemaakt van [Capi@Home](#). De vragenlijsten worden daarbij via een eigen pc ingevuld en via een modem naar TNS-NIPO verzonden. In het vorige CVO vond de waarneming via een schriftelijke enquête plaats.

Het CVO wordt jaarlijks gehouden onder een steekproef van netto circa 6 500 à 7 000 personen. Ten opzicht van de CVO's t/m 2001 betekent dit bijna een verdubbeling, waardoor de betrouwbaarheid in gunstige zin is beïnvloed. Bij de interpretatie van de uitkomsten moet men er echter rekening mee houden dat een steekproef niet altijd exacte uitkomsten oplevert, maar dat de uitkomsten statistische marges ken-

nen. De grootte daarvan is mede afhankelijk van het aantal personen of vakanties in de onderscheiden categorieën waar de uitkomsten betrekking op hebben. Voor meer informatie hierover kunt u de publicatie 'Vakanties van Nederlanders' raadplegen.

Onderzoek Dagrecreatie 2006–2007

Het Onderzoek Dagrecreatie heeft tot doel een beeld te schetsen van de dagrecreatie in Nederland in al zijn facetten. Het onderzoek is een vijfjaarlijkse telefonische enquête gehouden onder personen woonachtig in Nederland. Per dagtocht worden gegevens verzameld over datum en tijd, vertrekplaats en bestemming, activiteiten, reisgezelschap, vervoer en uitgaven. De dagtochten die worden gemaakt vanaf een vakantiebestemming vallen buiten het kader van het onderzoek. Het onderzoek van 2006/'07 vond plaats van 1 oktober 2006 tot en met 30 september 2007.

Populatie

De doelpopulatie voor het Onderzoek Dagrecreatie zijn alle personen woonachtig in Nederland, ongeacht de leeftijd. Personen woonachtig in institutionele huishoudens (verzorgingstehuizen, verpleeghuizen enz.) worden niet in het onderzoek meegenomen. Proefpersonen worden getrokken uit de Gemeentelijke Basis Administratie. Iedere twee weken wordt een nieuwe groep proefpersonen benaderd. Er wordt bij het bepalen van de grootte van de te trekken steekproef rekening gehouden met o.a. uitval door non-respons en selectieve uitval van proefpersonen (proefpersonen die bijvoorbeeld geen telefoonnummer of een geheim nummer hebben). Bij dit onderzoek werden om en nabij 21 500 personen benaderd. 1 100 personen namen uiteindelijk deel aan het onderzoek.

Deelname aan onderzoek

Het onderzoek bestaat uit twee delen: Allereerst vindt de werving plaats. Dat gebeurt middels een telefonisch vraaggesprek waarin aan de steekproefpersonen gevraagd wordt of ze bereid zijn om gedurende ongeveer twee weken (van de 1^e t/m de 15^e of van de 16^e t/m de laatste dag van de maand) bij te houden welke dagtochten ze hebben gemaakt. Als ze hiertoe bereid zijn wordt het vraaggesprek voortgezet met enkele algemene vragen over hun deelname aan recreatieactiviteiten en over hun achtergrondkenmerken.

Het tweede deel van het onderzoek bestaat uit twee telefonische peilingen van de ondernomen dagtochten: één over de eerste week en één over de tweede week van de onderzoeksperiode. Per dagtocht worden gegevens verzameld over datum en tijd, vertrekplaats en bestemming, activiteiten, reisgezelschap, vervoer en uitgaven. Wanneer de proefpersoon jonger is dan 12 jaar, worden de vragen namens het kind beantwoord door een ouder of verzorger van het kind. Kinderen ouder dan 12, maar jonger dan 16 jaar mogen desgewenst zelf de vragen beantwoorden of dit door een ouder of verzorger laten doen.

Ophoging

Bij de ophoging van de uitkomsten van de steekproef naar de hele bevolking wordt de verdeling van personen naar leeftijd en geslacht, stedelijkheid en grootte van het huishouden aangepast aan die van de bevolking. De herweging vindt voor ieder van de 24 groepen plaats. Op die manier vindt een correctie plaats voor de lagere respons tijdens de vakantiemaanden.

Nauwkeurigheid

Het onderzoek betreft een steekproef. De uitkomsten kennen daarom nauwkeurigheidsmarges. Bij de interpretatie van de uitkomsten dient hiermee rekening te worden gehouden.

Vergelijkbaarheid met voorgaande onderzoeken

Het Onderzoek Dagrecreatief 2006/'07 is op dezelfde wijze uitgevoerd als de Onderzoeken Dagrecreatie uitgevoerd in 2001/'02, 1995/'96 en 1990/'91. De resultaten van deze onderzoeken zijn zodoende onderling vergelijkbaar.

Onderzoek logiesaccommodaties

Het onderzoek logiesaccommodaties heeft tot doel maandelijks het aantal gasten en hun overnachtingen naar nationaliteit te bepalen. Er zijn in Nederland om en nabij 7 500 accommodaties die logies verstrekken, daarvan worden er om en nabij 2 300 benaderd voor maandelijks deelname aan het onderzoek.

Satellietrekening Toerisme

De Satellietrekening Toerisme (SRT) beoogt als satellietrekening van de Nationale Rekeningen (NR) het toerisme te beschrijven in nauwe aansluiting op de concepten, definities en uitkomsten van de NR. Daardoor is het mogelijk het toerisme met de rest van de economie te vergelijken. Door de methode van de Recommended Methodological Framework (RMF) ¹⁾ te volgen worden ook internationale vergelijkingen mogelijk. De nadruk van de RMF methodiek ligt op het *gebruik* door toeristen van goederen en diensten. Om de bronnen op dit gebied te kunnen benutten, diende allereerst bepaald te worden wat onder een 'toerist' wordt verstaan.

Toerist/bezoeker

Het RMF definieert een toerist/bezoeker als iedereen die zich buiten zijn 'normale omgeving' (zoals huis en werk) begeeft voor minder dan twaalf maanden, waarbij het belangrijkste doel van de reis anders is dan het uitoefenen van activiteiten die vanuit de bezochte plaats beloond worden. In dit onderzoek werd gekozen om motief en duur van de tocht als criteria te gebruiken om te bepalen of iemand buiten zijn 'normale omgeving' reist. Iemand met een toeristisch motief, die een tocht langer dan 2 uur maakt, wordt gezien als toerist. Het RMF rekent naast recreatieve ²⁾ uitstapjes ook zakelijke tochten tot het toerisme. In combinatie met de duur van de tocht worden in de SRT de volgende typen toeristen onderscheiden:

Staat
Onderscheiden typen toeristen

Eendaags		Meerdaags= met overnachting	
recreatief	zakelijk	recreatief	zakelijk

Diensten

Het RMF onderscheidt enkele soorten producten, al naar gelang het directe belang voor het toerisme. *Kenmerkende toeristische diensten* zijn essentieel voor het toerisme. De volgende hoofdcategorieën worden onderscheiden:

- Hotels en overige logiesaccommodaties;
- Maaltijd- en drankverstrekking;
- Vervoer;
- Reisbemiddeling en reisorganisaties;
- Amusement en cultuur;
- Sport, bioscoop en overige recreatie;
- Overige toeristische diensten.

De tabel over het aanbod (9.4) geeft de productie van kenmerkende (karakteristieke) toeristische diensten weer. In de SRT wordt onderzocht wat de totale productie van die diensten is en welk deel daarvan daadwerkelijk door toeristen wordt geconsumeerd. Hoe groter het gebruik van een bepaalde dienst door toeristen is, hoe meer de productie van die dienst van het toerisme afhankelijk is. Met de gegevens van het gebruik kan vervolgens worden bepaald van welk type toerist het totale gebruik van de dienst het meest afhankelijk is.

De tabel over het gebruik (9.4) geeft de totale consumptie weer door Nederlandse en buitenlandse toeristen, binnen Nederland (en een klein deel buiten Nederland). Het toeristisch bruto binnenlands product (tabel 9.4) is gelijk aan de toegevoegde waarde gegenereerd door toerisme, gegeven het feit dat ze deel uitmaken van de zogenaamde finale consumptie inclusief product gerelateerde belasting en subsidies.

Watersport onderzoek

Driejaarlijks wordt een onderzoek gedaan naar de accommodaties voor watersport en de watersportclubs en organisaties. Dit onderzoek is een onderdeel van het driejaarlijks uitgevoerd Sportonderzoek.

Noot in de tekst

- 1) UNSD et al., 2001, *Tourism Satellite Account: Recommended Methodological Framework*, United Nations Statistics Division, World Tourism Organisation, Statistical Office of the European Communities (Eurostat) and Organisation for Economic Co-operation and Development, New York, Madrid, Luxemburg, Paris (RMF).
- 2) Onder recreatieve uitstapjes wordt hier verstaan tijdsbestedingen zoals: vakanties, bezoek aan vrienden en familie, gezondheidsbehandelingen of pelgrimstochten.

Explanatory notes on definitions and studies used

Definitions

Bed-place

Every bed or space in a tourist accommodation where one person can sleep. Twin beds are counted as two bed-places. Occasional beds in hotels are not counted; beds in annexes are. A campsite pitch is counted as five bed-places. Fixed campsite pitches and permanently rented holiday cottages are not included.

Bed-place occupancy rate

Chapter 5:

The gross occupancy rate of bed-places is obtained by dividing total overnight stays in a period by the product of the bed-places and the number of days of that period for the same group of accommodations. The net occupancy rate of bed-places is obtained by dividing total overnight stays in a period by the product of the bed-places and the number of days on which the bed-places are actually available for guests, and multiplying the quotient by 100 to express the result as a percentage. Only the net occupancy rate is published.

Example: If the numbers of overnight stays in January, February and March are 1,000, 1,200 and 1,800, and the numbers of bed-places in open accommodations for each month are: 100, 120 and 150, the net occupancy rate in the first quarter is then $0.36 (= (1,000 + 1,200 + 1,800) / (31 * 100 + 28 * 120 + 31 * 150))$, or 36%. When using this occupancy rate, one should be aware that:

- room, dwelling and site occupancy rates are usually much higher than the bed-place occupancy rate, because in general not every bed-place of these units is occupied;
- guests staying longer than two months are not included, because they are not considered to be tourists or visitors.

Boarding house

Chapters 4 and 5:

Tourist accommodation with at least five bed-places providing lodging accommodation, usually in single or double rooms, not on a night-to-night basis, where meals and other small consumptions may be provided for guests, but not for non-guests.

Campsites

Chapter 5

Campsites provide collective lodging facilities in enclosed areas for tents, caravans, trailers, mobile homes and shelters or cabins, with collective washroom and toilet facilities for. The figures cover tourist campsites with at least 20 bed-places.

Day trip

A day trip is a recreational activity for which a person is away from his or her usual environment for at least two hours, without an overnight stay.

Day trips include excursions departing from the usual environment (home, school, office, factory), and excursions departing from the homes of relatives or friends, if they are at home themselves, regardless of whether or not the night is also spent there. Day trips do not include visits to relatives or friends, and excursions starting from a holiday address: hotel, boarding house, bed & breakfast, apartment, holiday cottage, campsite, second home, caravan, camper.

A day trip may comprise at most three consecutive recreational activities, e.g. visiting a museum, making a round trip, dining. If there was more than one activity during the day trip, the activity that took the longest time is marked as the most important.

Each 'day trip' refers to one person. A family of four who visit an attraction together is counted as four day trips.

Destination

The holiday destination is the country where the largest number of nights was spent. The destination of domestic holidays is indicated by municipality codes. Holidays abroad (outbound holidays) use country codes, and tourist regions of some countries. If an equal number of nights is spent at two or more locations, the destination furthest away from the respondent's home is taken.

For day trips the destination is the place where the visitor has been. If the visitor went to more than one place, the place that is furthest away from the place of departure is used. If a respondent did not know the name of the place, the name of the province is used.

Domestic tourism

Domestic tourism comprises the activities of residents of a given country travelling to and staying in places only within that country but outside their usual environment.

Employment

Table 9.8 provides an insight into the employment situation in the tourism and recreation industry. The data are derived from the employment and earnings survey (*Enquête Werkgelegenheid en Lonen, EWL*). The purpose of this survey is to collect information on the level, development and distribution of jobs, wages earned and employee working hours. Statistics Netherlands' StatLine database has detailed figures on economic activities of employees. Data were selected from this source on the number of jobs in various branches of industry based on the guidelines of the Tourism Satellite Accounts of the European Union. This selection resulted in the first column of the table.

Employees are persons working for a wage or salary. As an employee may work for more than one enterprise, the data present the total number of jobs of employees, not the total number of employees. All jobs are counted, irrespective of the weekly working hours. As manager-shareholders are also counted in these statistics, while self-employed persons are not, the figures do not represent the complete employment situation.

Data on several branches of the tourism industry are lacking because of confidentiality regulations.

Expenditure of households

See: Household expenditure.

Group accommodation

Chapter 5:

An establishment providing lodging accommodation mainly to groups of persons (not families), with at least 20 bed-places, arranged in rooms, dormitories, cottages, dwelling-type units and/or tents that tourists may have to share with 'strangers'. These include farmyard campsites, holiday homes (for children), holiday camps, scout camps, ecological/nature camps, marina lodgings, accommodations belonging to riding schools.

Guest

See: Tourist.

Holiday cottage park

Chapters 4 and 5:

Collective lodging facility with at least 20 bed-places under common management, such as a cluster of holiday cottages arranged as dwelling-type accommodation and providing limited hotel services (not including daily bed-making and cleaning). Also includes holiday apartments without hotel service, often located in an apartment building.

Not included in this definition are:

- Groups of individually owned second homes which are generally not for rent through a common manager.
- Holiday homes with full hotel service; these are included under hotels.

Holiday expenditure

This covers the spending specifically on the actual holiday, i.e. on transport, lodging, food, and other spending directly related to the holiday such as insurance, entrance fees, souvenirs, photo and film material. Spending on durable recreational consumer goods such as caravans, boats, camping equipment, etc. is not included as it cannot be charged to one holiday. The same applies for the rent of a permanent campsite pitch or berth that may be used for an unknown number of holidays.

Holiday length

The total length of a holiday measured in days, including the days of departure and of return.

Holiday (long)

Until 2002: Stay away from home for leisure or recreation purposes with at least four consecutive nights spent away from home but not at the home of relatives or friends. From 2002 onwards: Stay away from home for leisure or recreation purposes with at least four consecutive nights spent away from home. Stays at the home of relatives or friends abroad are also included. Stays at the homes of relatives or friends in the Netherlands are not included, unless the habitual occupants were away from home for all or most of the time.

Holidaymaker

A person who is on holiday. Every holiday has one holidaymaker.

Hotel

Chapters 4 and 5:

Tourist accommodation with at least 5 bed-places providing not only lodging accommodation, usually in single or double rooms, on a night-to-night basis, but also certain services including room service, daily bed-making and cleaning of sanitary facilities. A hotel may provide meals and other small consumptions to guests as well as to non-guests. This category includes apartment-hotels providing hotel services.

Hotel services

These comprise cleaning the room and making beds during a hotel stay. Other services may be reception, room and telephone services.

Household expenditure

Household expenditure consists of the value of goods and services purchased during the period under review by resident households (total retail price) in the Netherlands or abroad to satisfy individual needs and desires (non-productive ends). This includes consumption-related transfers to government and to non-profit institutions. Payments that are deductible from the gross income, such as premiums for health insurance and alimony, are not part of expenditure, nor are expenses for savings and investment. Moreover, mortgages and the purchase of a house are not part of household expenditure, but the gross economic rent value of owner-occupied houses is included. The gross rent value is the rent that would be due if the house were rented. The definition of rental value was changed in the Budget Survey 2000 (see below).

Household expenditure is classified by function: goods and services satisfying specific needs are grouped together. Thus petrol expenses are grouped with transport and communication, and rents with housing. Budget surveys are subject to under-

reporting in some categories, e.g. hotels and restaurants, recreation, alcoholic beverages and tobacco consumption.

The definition of the *rental value of the house* was changed in the 2000 Budget Survey. In the 1990s these figures were based on valuations by real estate agents. From the 2000 Budget Survey, the calculation of rental value links up with that in the National Accounts; it is now calculated on the basis of the rent of a comparable rented house according to nine characteristics. More details on the method of calculation can be found in Statistics Netherlands' database StatLine: [www.cbs.nl/StatLine/ Labour, income and social security/ Consumption/ Actual individual consumption households](http://www.cbs.nl/StatLine/Labour_income_and_social_security/Consumption/Actual_individual_consumption_households).

Inbound tourism

Inbound tourism comprises the activities of non-residents in a country travelling to and staying in places in that country.

Length of a day trip

The length of day trips is calculated from the times of departure and arrival provided by the person making the day trip. A day trip lasts for at least two hours.

Long holiday

Absence from home for leisure or recreation purposes with at least four consecutive nights spent away from home. Stays at the home of relatives or friends abroad is also included. Stays at the home of relatives or friends in the Netherlands is not included unless the habitual occupants are away from home for all or most of the time.

Means of transport

The interview question in the Continuous Holiday Survey relates only to the means of transport used for the largest distance during the outward journey. In the classification of the means of transport the category 'boats' includes yachts, cabin cruisers, and sea and river cruise ships. Ferries either constitute a separate category, or are included in 'other means of transport'.

Non-guest

A hotel visitor who does not stay overnight.

Occupancy rate

See: Bed-place occupancy rate.

Organised trip

A holiday for which lodging and/or transport was booked through a travel agent or tour operator, the national motoring organisation ANWB, a bank, post office, tourist office, department store, booking agency of a chain of hotels or holiday cottages.

Outbound tourism

Outbound tourism comprises the activities of residents of a given country travelling to and staying in places outside that country.

Overnight stay

Chapters 4 and 5: Each night that a tourist spends in a tourist accommodation; excludes regular hotel and boarding house guests, and persons renting a fixed campsite pitch or permanently renting a holiday cottage.

Participation

The proportion of the population (or a population category) who took at least one holiday during the period under review.

Recreational activities (Day trips)

All leisure activities. Examples: a day trip to the beach or an amusement park, walking, playing sports, visiting a museum, theatre or bar, a boat trip, singing in a choir, dining, shopping.

Season

In the Continuous Holiday Survey, the summer encompasses 22 weeks in the months May up to and including September. The winter covers the remaining 30 weeks.

Winter: October–April of the following year

Summer: May–September

For the Day trip survey the following definition of seasons was used:

Winter: December 2006–February 2007;

Spring: March 2007–May 2007;

Summer: June 2007–August 2007;

Autumn: September 2007–November 2007.

Short holiday

Stay away from home for leisure or recreational purposes with a minimum of one and a maximum of three consecutive nights spent away from home. Stays at the home of relatives or friends abroad are included. Stays at the homes of relatives or friends in the Netherlands are not included unless the habitual occupants were away from home for all or most of the time.

Tourism

The activities of persons travelling to and staying in places other than their usual environment for less than one consecutive year for leisure, business and other purposes, and whose main purpose of the trip is other than an activity remunerated from within the place visited.

Foreigners who come to the Netherlands to work and are paid by people, organisations or businesses in the Netherlands are not counted as tourists. Business travellers and

conference visitors are counted as tourists. Travellers who commute or transport goods, and travelling salesmen are excluded. Day visitors can be distinguished from tourists who stay for more than one day.

A person's usual environment is the direct vicinity of his or her home and place of work or study and other places they regularly visit.

This definition is internationally accepted, but very general. Every country completes it with its own criteria of frequency, time and/or distance. In the Netherlands two criteria must be met: (1) trips take more than two hours, and (2) are made for leisure or business purposes outside the usual environment.

Tourist (guest)

Chapters 4 and 5:

A tourist is a visitor who spends one or more consecutive nights in a tourist accommodation.

The following persons are not included in the statistics:

- regular guests: visitors who spend more than two months in a hotel or boarding house;
- visitors who have rented a fixed campsite pitch or a holiday cottage for more than two months;
- asylumseekers, even if they stay in a lodging accommodation for less than two months.

Every month all tourists who departed in that month are counted, irrespective of the month in which they arrived. The same person may be counted more than once in the same tourist accommodation or in different accommodations.

Tourist accommodation

Chapters 4 and 5: Any place, indoors or outdoors, equipped for and in use as a place where guest (tourists) can pay to stay overnight. One establishment may offer several types of accommodation. This publication includes the following types of tourist accommodation: hotels and boarding houses, including youth accommodations; other tourist accommodations comprising group accommodations, holiday dwellings, tourist campsites and combinations of these accommodations.

Mixed accommodation types

Tourist accommodations sometimes combine more than one type of accommodation. If in such cases the bed-place capacity exceeds the minimum required for any type of accommodation, each type in the combination is treated separately as hotel, holiday dwelling, campsite or group accommodation.

Tourist traffic

Since 2002 financial data on inbound and outbound tourism are no longer compiled by *De Nederlandsche Bank* (the Dutch central bank), but by Statistics Netherlands. Statistics Netherlands publishes quarterly data on tourist receipts and tourist

expenses in relation to the main partner countries, broken down into travel for leisure and travel for business purposes. The item tourist traffic within the services classification differs from most international services in that the consumer defines the character of the traffic. The consumer or traveller/visitor enters another economy in order to acquire goods and/or services. Therefore, unlike most other services, tourist traffic is not a specific product, but a range of goods and services that the visitor uses abroad. Outbound tourism is the import of the service: the Dutch visitor abroad. Inbound tourism is the export of the service: the foreign visitor in the Netherlands.

A *visitor* is any person travelling to a place other than that of his/her usual environment for a period of less than 12 months.

Tourist traffic comprises all goods and services purchased during the trip. The most common goods and services are lodging, food, drinks, transport services and leisure within the countries visited, and presents, souvenirs and other articles bought for own use by the visitor or taken home from the visited country. International passenger traffic is excluded, as it is part of transport services. Holidaymakers often pay one price for the whole holiday package and thus cannot distinguish between spending on lodging and that on transport. Statistics Netherlands has quantified correction factors in consultation with the travel industry for this phenomenon.

Inbound tourist traffic

As there is as yet no proper source for data on the level of spending by visitors to the Netherlands, Statistics Netherlands uses data from the Dutch central bank. 2001 figures were extrapolated for 2002 using data from the statistics of accommodation establishments and value changes of private expenses of inbound visitors in the Netherlands according to the National Accounts.

Tourist holiday

Holiday in which mainly tourist accommodation is used.

Type of accommodation

Chapters 1, 2 and 3:

If a holidaymaker uses more than one type of lodging accommodation, the type in which he or she spends most nights is taken.

Seasonal types of accommodation include summer and holiday cottages, second homes, boats, caravans (touring and stationary), trailer tents and tents owned by the household.

Tourist accommodation is classified as follows:

- Home of relatives or friends;
- Private home;
- Hotel;
- Boarding house, bed & breakfast;
- Flat/apartment;
- Holiday cottage/home (rented);

- Tent;
- Caravan, trailer tent, camper;
- Boat, ship (cruise vessel, rented yacht or cabin cruiser);
- Youth hostel or other group accommodation;
- Other types of accommodation.

Unorganised trip

A holiday:

- for which accommodation is booked directly with the owner or manager;
- for which no accommodation or transport was booked before the day of departure;
- in a second home or permanently rented residence.

Water sport club and organisation

Club or organisation with members that practice a form of water sport such as sailing, rowing, surfing, waterskiing or motorboat sailing. Sports like fishing, ice sailing, swimming or diving are not included here.

Yacht-basin, developer of yacht-basins

Chapter 10:

A company or enterprise that exploits of one ore more yacht-basins as main purpose. A yacht-basin is an accommodation with summer berths or passer-by berths.

Youth accommodation

Chapters 4 and 5:

Youth hotel or youth hostel.

Youth hostel

A tourist accommodation with at least five bed-places catering mainly for young guests, offering accommodation to groups as well as to individual persons in rooms or dormitories that may have to be shared with 'strangers'.

Youth hotel

A tourist accommodation with at least five bed-places catering mainly for young guests, offering accommodation to individual persons in rooms not shared with 'strangers'.

Surveys

As the figures in *Tourism and recreation in figures* are derived from several surveys, figures on the same subject may differ. Both the section on tourist traffic in the Balance of payments and the Inbound tourist survey, for example, publish figures on spending by foreign tourists in the Netherlands. The latter figure refers to foreign tourists in tourist accommodations in the Netherlands. The Balance of payment

figures also include expenditure by other categories of foreign tourists, such as non-residents owning a second house or boat, people on cruises or other boat trips, foreigners visiting relatives and friends, and transit tourists. Differences in definitions and methods largely explain the observed variation in results. This is also the case for figures on overnight stays from the Continuous Holiday Survey and the Survey on tourist accommodations.

Break in the time series of the Continuous Holiday Survey 2002

The Continuous Holiday Survey aims to present a picture of short and long holidays taken by the Dutch population.

This survey was redesigned in 2002. As a consequence the results for the holiday year 2002 and later are not completely comparable with those of earlier surveys. The definition of holidays was broadened in the new design. One of the changes is that from 2002 onwards, stays with relatives or friends abroad are included. Moreover, the starting date of the holiday year was brought forward by two months: holiday year 2002 started on 1 October 2001.

Because of changes in the questionnaire, some characteristics of the holidays and holidaymakers were altered, creating a difference with the former design. Another difference is the method of data collection. The new Continuous Holiday Survey uses [Capi@Home](#): respondents fill in the questionnaires on their own computers and send them to TNS-NIPO (the enterprise that carries out the survey). The former Continuous Holiday Survey used paper questionnaires.

Day Trip Survey 2006–2007

The Day Trip Survey aims to present a picture of same day visits in the Netherlands with all their aspects. The survey is a five yearly telephone survey held among a sample of the Dutch population. Information about date, time, place of departure and destination, activities, members of the group on the day trip, means of transport, and spending per are collected for each day trip. Day trips taken from a holiday location are not included in the survey. The 2006/'07 survey took place in the space of one year, from October 2006 to September 2007.

Population

The target population for the Day Trip Survey is the resident population of the Netherlands, irrespective of age, excluding persons in institutional households (e.g. nursing homes, homes for the elderly, prisons). Every two weeks a new sample is drawn from the municipal population registration. The sample size was determined taking into account losses as a result of non-response and non-availability of telephone numbers (unlisted numbers, mobile phones).

In the 2006/'07 survey, 21,500 persons were asked to participate; 1,100 persons actually took part.

Participation in the survey

The survey consists of two parts. First a recruitment interview is held in which persons from the sample are asked to keep a diary of their day trips for two weeks. If they are willing to participate, the interview is continued with general questions about their participation in recreational activities and about their background. The second part comprises two measurements of the day trips made. Information about date, time, place of departure and destination, activities, members of the group on the day trip, means of transport, and spending per are collected for each day trip. Day trips taken from a holiday location are not included in the survey.

For respondents younger than 12 years, the questions were answered by a parent or guardian. Children aged between 12 and 16 were allowed to answer themselves, but they could also let their parents answer the questions.

Raising procedures

To raise the results to the overall population, the distribution in the sample was converted to conform with the overall population in terms of age, sex, degree of urbanisation and size of household. This reweighting took place for each of the 24 groups. In this way the lower response rate during the summer season was corrected for.

Accuracy

As the survey is sample based, the results are subject to margins of error. These should always be taken into account when interpreting the results.

Comparability with earlier surveys

The results of the Day Trip Survey 2006/'07 are comparable with the earlier surveys of 1990'91 and 1995/'96 and 2001/'02.

Tourist accommodation survey

The tourist accommodation survey is a monthly survey that aims to present a picture of the number of guests and their overnight stays. There are around 7,500 dwellings that provide accommodation in the Netherlands. 2,300 of the dwellings are included in the survey and receive a questionnaire monthly.

Tourism Satellite Account

The Tourism Satellite Account (TSA) of the National Accounts (NA) aims to describe tourism in terms of the concepts, definitions and results of the National Accounts. This makes it possible to compare tourism with the rest of the economy. Using the methodology of the Recommended Methodological Framework (RMF) ¹⁾ international comparisons are also possible. The emphasis of the RMF methodology is on the use of goods and services by tourists. In order to be able to use the available sources, it was first necessary to define 'tourism'.

Tourism/visitor

The RMF defines tourism as *'the activities of visitors travelling for leisure, business and other purposes'*. This implies that a 'visitor' is *'any person travelling to a place other than that of his/her usual environment for less than 12 months and whose main purpose of the trip is other than the exercise of an activity remunerated from within the place visited'*. In this project only reason and duration are taken into account as criteria to determine whether a person travels outside his/her 'usual environment'. If a person has a tourist motive to travel and *the length of his/her trip exceeds 2 hours* then that person is considered to be a visitor.

In accordance with the RMF, several types of tourism can be distinguished: leisure ²⁾ trips (leisure tourist) and business trips (business tourist). If the duration of the trip, same-day or overnight stays, is also taken into account, the following combinations can be distinguished:

Types of tourism

Same-day visits		Overnight stays	
leisure	business	leisure	business

Tourism goods and services

Characteristic tourism goods and services are defined as *'products and services, which, in the absence of visitors, in most countries would probably cease to exist in meaningful quantity or for which the level of consumption would be significantly reduced and for which it seems possible to obtain statistical information'*. The main categories in this group are:

- Hotels, etc.;
- Restaurants, etc.;
- Transport services;
- Travel agencies, etc.;
- Cultural services;
- Sports and other recreational services;
- Other tourism services.

The supply table (9.4) presents the production of characteristic tourism goods and services. The TSA investigates total production of those (goods and) services and which part is consumed by tourists.

The use table (9.4) presents total consumption by domestic and inbound tourists within the Netherlands (and a small part outside the Netherlands).

The tourism Gross Domestic Product (table 9.4) is equal to the value added generated by tourism services, provided they are part of the final consumption, including the balance of product-related taxes and subsidies.

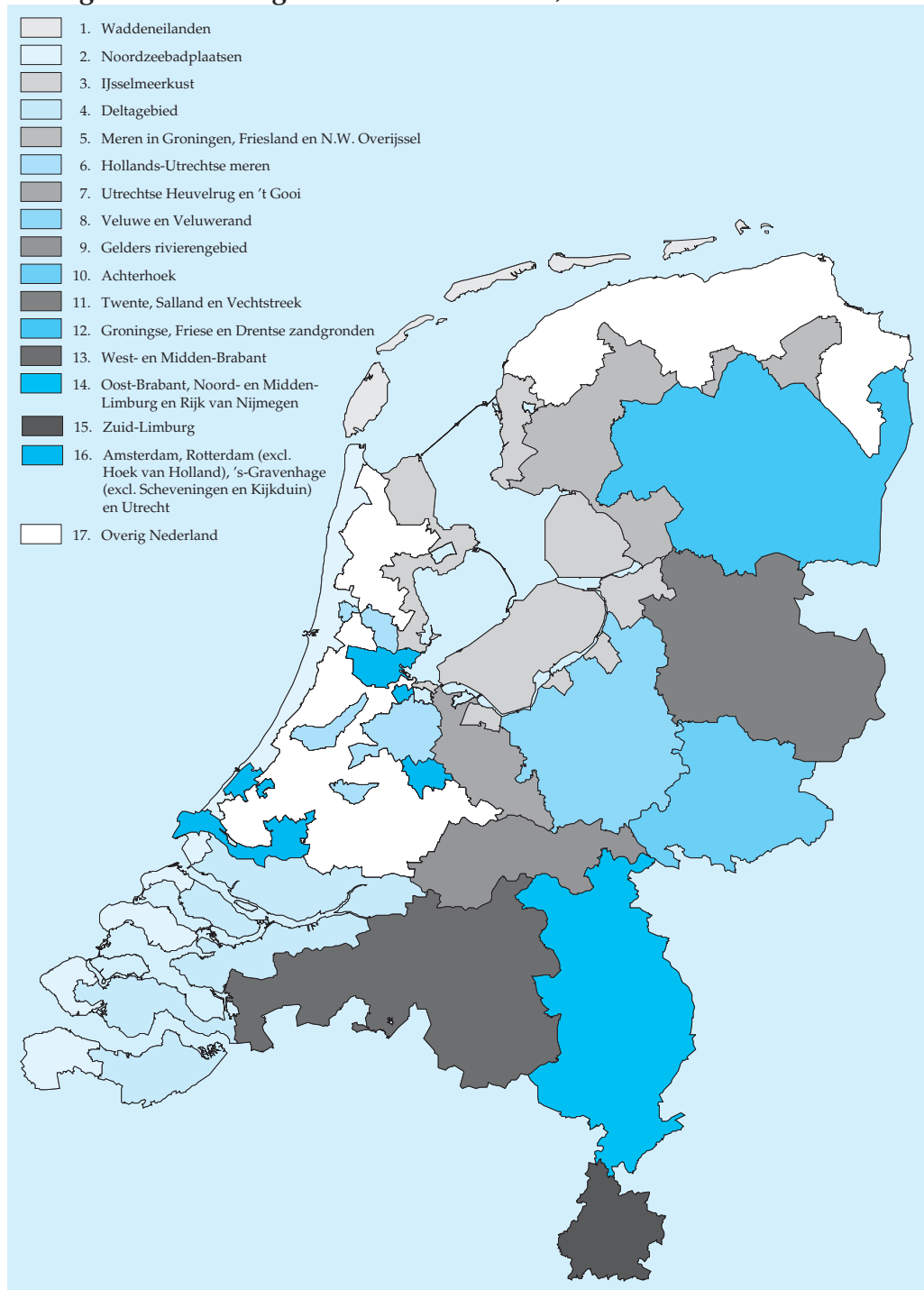
Water sport Survey

The water sport survey is performed every three years and investigates water sport clubs, water sport organisations and accommodations used for water sport.

Notes in the text

- 1) UNSD et al., 2001, *Tourism Satellite Account: Recommended Methodological Framework*, United Nations Statistics Division, World Tourism Organisation, Statistical Office of the European Communities (Eurostat) and Organisation for Economic Co-operation and Development, New York, Madrid, Luxemburg, Paris (RMF).
- 2) Leisure includes purposes such as recreation, holiday, visiting friends and relatives, health treatment or pilgrimages.

Cartogram Toeristengebieden in Nederland, 2007

Register

A

aanbod van toeristische diensten 118
aankomsten, geregistreerde 109
activiteit 97–102, 107
Afrika 76–81
Amerika 76–81
amusement en cultuur 118
Anne Frank huis 106
appartement 25, 48, 49, 55
Artis, Aquarium, Planetarium 106
Attractie /-park bezoeken 97–102, 106, 107
Australië en Oceanië 76–81
auto 11, 83, 101
 bij binnenlandse vakanties 27–29
 bij buitenlandse vakanties 49–52, 55
Azië 76–81
 zie ook: Verre Oosten

B

banen van werknemers 119
bed & breakfast *zie:* pensions
bedrijfstakingen, -klassen 119
België
 gasten uit 76–82
 internationaal toerisme 109–113
 Nederlanders op vakantie in 45–47, 51–54,
 56, 59
 ontvangst uit reisverkeer uit 115
beroepsbevolking 11
bestedingen
 aan ontspanning 92
 van buitenlandse gasten 12, 116
 zie ook: uitgaven
bevolking 11
bezettingsgraad 84, 88
bezit van duurzame gebruiksgoederen 94
binnen- en buitenwater 122
binnenlands toerisme 116

binnenlandse toeristische vakanties 21
binnenlandse vakanties hfds 1, 2
binnensporten 93
bioscoopbezoek 90
boot 25, 27, 28, 48, 94
bos, oppervlak 11
bruto binnenlands product 11, 113, 116
buitenlandse gasten hfds 4
 bestedingen van 12, 116
 land van herkomst 76–82
 naar soort vervoermiddel 83
 per maand 68–70
 per provincie 70–73
 per toeristengebied 74, 75
 type logiesaccommodatie 67, 68, 71, 73,
 v82, 83
buitenlandse vakanties 11–15, hfds 3
 naar land van bestemming 11, 46, 47,
 51–54, 56–66
 naar soort verblijf 48, 49
 per seizoen 15–17, 45–47, 52, 53, 57–66
 uitgaven aan 17, 54, 55
buitensporten 93
Burgers' Zoo 105

C

cafébezoek 91, 97, 98, 101, 102, 107
Canada 78, 79, 115
caravan, vouwwagen, camper 94
 binnenlandse vakanties met 25–27, 29
 buitenlandse vakanties met 48, 49, 55
Caribisch gebied 46, 47, 51, 56
concertbezoek 93, 97, 98, 101, 107
consumentenprijsindex 92
consumptiekosten 107
cultuur 90
cultuur, sport en recreatie,
 werkgelegenheid in 119

D

- dagtochten 12, hfd's 7, 116, 118
- dans- en discoavonden, bezoek aan 91
- deelname aan
 - vakanties 11, 13, 14, 18, 19, 109
 - vrijtijdsactiviteiten 90–91, 93
- Denemarken
 - gasten uit 76–81
 - internationaal toerisme 110–113
 - Nederlanders op vakantie in 46, 47, 51, 56
 - ontvangsten uit reisverkeer uit 115
 - zie ook:* Scandinavië
- denksport 90
- Dierenpark Amersfoort 106
- dierentuinen 90, 106, 119
- Diergaarde Blijdorp 106
- doe-het-zelven aan eigen woning 90
- Dolfinarium 108
- doorreis 82
- Duinrell 106
- Duitsland
 - gasten uit 76–82
 - internationaal toerisme 109–113
 - Nederlanders op vakantie in 45–47, 51–54, 56, 58
 - ontvangsten uit reisverkeer uit 115
- duur van
 - binnenlandse vakanties 21, 25–30, 32–43
 - buitenlandse vakanties 45, 48, 49, 56–66
 - dagtochten 102
 - zie ook:* korte vakanties, lange vakanties

E

- echtparen met/zonder kinderen 84, 86
- eenpersoonshuishoudens 11
- zie ook:* alleengaanden
- Efteling 106
- Egypte 46, 47, 51, 56
- entree- en deelnamekosten 107

F

- familie- en vriendenbezoek 82
- fiets 27, 28

- fietsen als recreatie 93, 97, 98, 101, 102, 107
- film, toneel, concert e.d. bezoeken 90, 97, 98, 101, 102, 107

Finland 78, 79, 115

- internationaal toerisme 109–113
- zie ook:* Noorwegen-Zweden-Finland, Scandinavië

Frankrijk

- gasten uit 76–82, 84
- internationaal toerisme 109–113
- Nederlanders op vakantie in 45–47, 51–54, 56, 57
- ontvangsten uit reisverkeer uit 115

G

- gasten 12
- gebruik van toeristische diensten 118
- georganiseerde reizen 28, 51, 52
- geslacht 93, 119
- gezellige middag of avond 12, 91
- golven 93, 97, 98, 101, 102, 107

Griekenland

- gasten uit 78, 79
- internationaal toerisme 109–113
- Nederlanders op vakantie in 46, 47, 51, 54, 56, 65
- ontvangsten uit reisverkeer uit 115
- groepsaccommodaties 12, 25, 48, 84, 85, 89
- Groot-Brittannië
 - gasten uit 76–82
 - internationaal toerisme 109–113
 - Nederlanders op vakantie in 45–47, 51, 52, 54, 56, 64
 - ontvangsten uit reisverkeer uit 115

H

- herfst 98
- hobby's 90, 97–102, 107
- Hongarijë 46, 47, 51, 56
- horeca-uitgaven 117, 118
- hotels 25–27, 29
 - Nederlanders in buitenlandse 48, 49, 55
- hotels, cafés en restaurants, prijsindex 92

hotels en pensions
buitenlandse gasten in 12, hfd 4
gebruik van Nederlandse
slaapplaatsen in 12, 84, 85, 87–89
werkgelegenheid in 119
huishoudens 11, 18, 92
huisjescomplexen 12, 84, 85, 89

I
Ierland 78, 79, 115
internationaal toerisme 109–113
individuele sporten 93
inkomend toerisme 116
internationaal toerisme hfd 8
interne toeristische consumptie 118
invoer 117
Italië
gasten uit 76–81
internationaal toerisme 109–113
Nederlanders op vakantie in 46, 47, 51, 53,
54, 56, 63
ontvangsten uit reisverkeer uit 115

J
jaargetijde 98
zie ook: seizoen
jachthavens en exploitanten van jachthavens
122
Japan 78, 79, 115
jeugdaccommodaties *zie: hotels en pensions*
jeugdherberg 25, 48

K
kampeerterrinen 12, 84, 85, 89, 119
kantines en catering 119
Keukenhof 106
Koningin Julianatoren 106
korte vakanties 11, 13, 14, 15
binnenlandse 14, 21, 22, 25, 27, 28
buitenlandse 45, 48, 49, 52
naar bestemming 22, 30, 45, 52
uitgaven aan 54
kranten, boeken en schrijfwaren,

prijnsindex 92
kunstbeoefening, werkgelegenheid in 119

L
land van bestemming 45–47, 51–54, 56–66
land van herkomst 76–82, 89, 115
lange vakanties 11, 13, 14
binnenlandse 15, 21, 23, 25, 27, 28
buitenlandse 15, 16, 45, 46, 48, 49,
51, 53
naar bestemming 23, 30, 46, 51, 53
uitgaven aan 54
leeftijd 11, 18, 90–91, 93, 99
ligplaats 121, 122
logiesaccommodaties 116, 117
buitenlandse gasten in 12, hfd 4
gebruik van Nederlandse 12, hfd 5
naar type 67, 68, 73, 82–89
zie ook: verblijf, soort
Luxemburg 115
gasten uit 78, 79
Nederlanders op vakantie in 45–47,
51, 56

M
maaltijd en dranken 117, 118
maand, buitenlandse gasten per 68–70
overnachtingen per 85, 86
Madurodam 106
marktaandeel 109
meerpersoonshuishoudens 11
motief van verblijf 82
museumbezoek 90

N
natuur 11, 90
niet-ingezetenen 118
Nieuw-Zeeland 78, 79
Noorder Dierenpark 106
Noorwegen
gasten uit 78, 79
internationaal toerisme 109–113
Noorwegen-Zweden-Finland

- Nederlanders op vakantie in 46, 47, 51, 53, 56
zie ook: Scandinavië
- O**
- ontspanning 90–92
- ontvangsten uit reisverkeer 110–113, 115
- Oostenrijk
- gasten uit 78, 79
 - internationaal toerisme 109–113
 - Nederlanders op vakantie in 46, 47, 51, 53, 54, 56, 61
 - ontvangsten uit reisverkeer uit 115
- openbaar vervoer 101
zie ook: trein
- oppervlakte 11
- organisatievorm 28, 51, 52
- Ouwehands Dierenpark 106
- overnachtingen in Nederlandse logiesaccommodaties 12, 84–89
- overnachtingen van buitenlandse gasten 12, 89
- naar land van herkomst 77, 79, 81, 82
 - per maand 69, 70
 - per provincie 72, 73
 - per toeristengebied 75
 - type logiesaccommodatie 12, 67, 73, 82, 83
- overnachtingen van Nederlanders 12, 89
- naar land van bestemming 47, 57–66
 - naar soort verblijf 26, 27, 49
 - per provincie 30–43
 - per toeristengebied 24
- P**
- pakketreizen, prijsindex 92
- pension, bed & breakfast 25, 48
- personenvervoer, werkgelegenheid in 119
- Polen 78, 79
- Portugal 115
- gasten uit 78, 79
 - internationaal toerisme 109–113
 - Nederlanders op vakantie in 46, 47, 51, 56
- pretparken, bezoek aan 90, 106
- provincie, *cijfers per – over:*
- binnenlandse vakanties 30–43
 - buitenlandse gasten 70–73
 - gebruik van logiesaccommodaties 86–88
 - dagtochten 100, 103–105
- R**
- recreatie- en cultuur diensten, prijsindex 92
- recreatief winkelen 97–102, 107
- recreatieterreinen, oppervlakte 11
- reiskosten, bij dagtochten 107
- reisorganisaties 117, 118
- reisverkeer, internationaal
- ontvangsten uit 111–113, 115
 - uitgaven aan 111, 112
- reisverkeersbalans 12, 115
- reserveren, wijze van 83
- restaurant, bezoek aan 12, 91
- rondvaarten Amsterdam 108
- Rusland enz. 78, 79
- Rijksmuseum 106
- S**
- Safaripark Beekse Bergen 106
- Scandinavië 82
zie ook: Denemarken, Noorwegen, Zweden, Finland
- seizoen, cijfers per – over:
- binnenlandse vakanties 22–24, 30, 31
 - buitenlandse vakanties 45–47, 57–66
 - vakanties van Nederlanders 15–17
- seizoenrecreatieve logiesvormen 25–27, 29, 32–43, 48, 49, 55
- sexmuseum ‘Venustempel’ 106
- slaapplaatsbezettingsgraad 84, 88
- Slagharen 106
- sociale klasse 19
- Spanje
- gasten uit 76–81
 - internationaal toerisme 109–113
 - Nederlanders op vakantie in 46, 47, 51, 54, 56, 60

ontvangsten uit reisverkeer uit 115
speeltuinen, bezoek aan 90
sport en recreatie 117, 118
sport en spel, bestedingen aan 92
sportbeoefening 12, 90, 93
per tak van sport 93
sportieve recreatie 97–102, 107
sport(wedstrijden) zien 97–102, 107
subsidies min belastingen 117
surfplank 94

T

teamsporten 93
tent, bungalowtent 25, 26, 29, 48, 49, 55
theaters, werkgelegenheid 119
toeren 97–102, 107
toerisme en recreatie, werkgelegenheid 119
toeristengebied 22–24, 74, 75, 151
toeristisch aandeel 117
toeristische bestedingen 116
toeristische dagtochten 116
toeristische diensten 117, 118
toeristische logiesvormen 25–27, 29, 32–43,
48, 49, 55
toeristisch-recreatieve goederen 116
toeschouwers sportwedstrijden 97–102,
107
toneel, bezoek aan 90
touringcar 27, 28, 49–52, 55, 83
trein 27–29, 49, 50, 55, 83
zie ook: openbaar vervoer
trimmen, hardlopen, fitness 93, 97, 98, 101,
102, 107
Tsjechië
gasten uit 78, 79
Nederlanders met vakantie in 46, 47, 51,
53, 56
Turkije
gasten uit 78, 79
Nederlanders met vakantie in 46, 47, 51,
56, 62
TV kijken 12, 91
tweede woning, vakantiehuisje 94

U

uitgaan 88, 93–99, 104
uitgaand toerisme, bestedingen 113
uitgaven
aan dagtochten 107, 116
aan reisverkeer 12, 111, 112
aan vakanties 17, 29, 54, 55
in buitenland 54, 55
naar categorie 81, 82
zie ook: bestedingen
uitstapjes in vrije natuur 12, 90

V

vakantie
frequentie 14, 91
motief van verblijf 82
prijzen van 92
vakantieduur
binnenlandse vakanties 21, 25–28, 30,
32–43
buitenlandse vakanties 45, 48, 49, 56–66
vakantieduur, gemiddelde 17, 21, 29, 45, 55
vakanties van Nederlanders
binnenlandse hfds 2, 92
buitenlandse hfds 3, 92
deelname aan hfds 1
vakanties, kamperen en weekendbesteding
in huishoudbudget 92
Van Goghmuseum 106
verblijf, soort 25–27, 29
op buitenlandse vakanties 48, 49, 55
per provincie 32–43
zie ook: logiesaccommodaties
verblijfsduur, gemiddelde 68, 85
Verenigde Staten
gasten uit 78, 79, 82
Nederlanders op vakantie in 46, 47,
51, 56
ontvangsten uit reisverkeer uit 115
Verre Oosten 46, 47, 51, 56
zie ook: Azië
vervoermiddel voor
binnenlandse vakanties 27–29

buitenlandse gasten 83
buitenlandse vakanties 49–52, 55
dagtochten 101
vervoersdiensten 117, 118
voorjaar 97
vliegtuig 49–52, 55, 80
vrijtijdsbesteding 12, hfd 6

W

wandelen 93, 97, 98, 101, 102, 107
water, oppervlak 11, hfd 10
watersportactiviteiten 124
water(sport)recreatie 121
watersportclubs en organisaties 123, 124
werkgelegenheid in toeristische sector 119
werklozen 11
winterperiode 22–24, 30, 31, 45–47, 57–66, 98
wintersportvakanties 52, 53
woning van familie, vrienden of kennissen 48, 49, 55
woning van andere particulier 25, 48, 49, 55

Z

Zaanse Schans 106

zakelijke dagtochten en verblijven 116, 118
zakenreis 82
zeil- en surfscholen exploitatie 123
zingen, muziek maken 90
zomerhuisje, vakantiebungalow, tweede woning 25–27, 29, 48, 49, 55
zomerperiode 22–24, 30, 31, 45–47, 57–66, 98
zonnen, zwemmen, picknicken, dagkamperen e.d. 97–102, 107

Zweden

gasten uit 78, 79
internationaal toerisme 109–113
ontvangst uit reisverkeer uit 115
zie ook: Noorwegen-Zweden-Finland, Scandinavië
zwembaden 125
naar type 125
naar bezoekers 125

Zwitserland

gasten uit 76–81
internationaal toerisme 109–113
Nederlanders op vakantie in 46, 47, 51, 53, 56, 66
ontvangst uit reisverkeer uit 115

Index

A

- accommodation, type of 25–27, 29
 - domestic holiday trips per province 32–43
 - outbound holiday trips 48, 49, 55
- accommodations
 - foreign tourists in Dutch chap 4
 - use of Dutch chap 5, 117, 118
- activity by type, on day trips 97–102, 107
- aquatic sportactivities 124
- aquatic sportassociations 123, 124
- admission fees, expenditure on 107
- Africa 76–81
- age 11, 18, 90–91, 93, 99
- airplane 49–52, 55, 83
- America 76–81
- amusement and culture 117, 118
- apartment 25, 48, 49, 55
- area 11
- arrivals, registered 112
- attractions 97–102, 106, 107
- Australia and Oceania 76–81
- Austria
 - Dutch on holiday in 46, 47, 51, 53, 54, 56, 61
 - international tourism 109–113
 - tourist receipts 115
 - tourists from 78, 79
- Asia 76–81
 - see also*: Far East
- autumn 98

B

- bar, pub, café
 - visits 91, 97, 98, 101, 102, 107
 - employment in 119
- bed place occupancy 84, 88
- bed & breakfast 25, 48
- Belgium
 - Dutch on holiday in 45–47, 51–54, 56, 59

- international tourism 109–113
- tourist receipts 112
- tourists from 76–82

- berth 121, 122
- bike 27, 28
- biking, on day trips 93, 94, 98, 99, 104
- boarding houses 25, 48
 - Dutch in foreign 48, 49
 - see also*: hotels and boarding houses
- books, newspapers and magazines,
 - price index 92
- booking method 83
- boat 25, 27, 28, 48, 94, 122
- business trip 82
- business visitors 116, 118

C

- campsites 12, 84, 85, 89, 119
- Canada 78, 79, 115
- car 11, 83, 101
 - domestic holidays by 27–29
 - outbound trips by 49–52, 55
- caravan, folding trailer, camper 91
 - domestic holidays with 25–27, 29
 - outbound trips with 48, 49, 55
- Caribbean 46, 47, 51, 56
- cinema, going to 90
- coach 27, 28, 49–52, 55, 83
- concert, going to 90, 97, 98, 101, 107
- consumption costs 106
- consumer price index 92
- country of destination 45–47, 51–54, 56–66
- country of origin 76–82, 89, 117
- culture 90
- culture, sport and recreation, jobs in 119
- Czech Republic
 - Dutch on holiday in 46, 47, 51, 53, 56
 - tourists from 78, 79

D

- dancing and discos, visiting 91
 - day trips 12, ch. 7, 116, 118
 - Denmark
 - Dutch on holiday in 46, 47, 51, 56
 - international tourism 109–113
 - tourist receipts 115
 - tourists from 76–81
 - see also:* Scandinavia
 - do-it-yourself work in the home 90
 - domestic holiday trips chap 1, 2
 - domestic supply 117
 - domestic tourist holiday trips 21, 116
 - duration, of day trips 102
 - see also:* length of stay
 - Dutch citizens, tourism consumption 118
 - dwelling, of relatives or friends 48, 49, 55
 - dwelling, private 25, 48, 49, 55
- ## E
- employment in tourist sector 119
 - Egypt 46, 47, 51, 56
 - expenditure 92
 - international tourist – 12, 111, 112
 - of foreign tourists 12
 - on day trips 107, 116
 - on holidays 12, 17, 29, 54, 55
- ## F
- family and friends, visits to 82
 - Far East 46, 47, 51, 56
 - see also:* Asia
 - Finland 78, 79, 114
 - international tourism 109–113
 - see also:* Norway-Sweden-Finland
 - food and beverages 117, 118
 - foreign tourists chap 4, 118
 - by country of origin 76–82
 - expenditure of 12, 116
 - by month 68–70
 - by province 70–73
 - by tourist area 74, 75
 - by type of accommodation 67, 68, 71, 73, 82, 83

France

- Dutch on holiday in 45–47, 51–54, 56, 57
- international tourism 109–113
- tourist receipts 115
- tourists from 76–82

G

- games of skill 90
- gender/sex 93, 119
- Germany
 - Dutch on holiday in 45–47, 51–54, 56, 58
 - international tourism 109–113
 - tourist receipts 115
 - tourists from 76–82
- golf 93, 97, 98, 101, 102, 107
- going out 91, 97–102, 107
- Greece
 - Dutch on holiday in 46, 47, 51, 54, 56, 65
 - international tourism 109–113
 - tourist receipts 115
 - tourists from 78, 79
- Great-Britain
 - Dutch on holiday in 45–47, 51, 52, 54, 56, 64
 - international tourism 109–113
 - tourist receipts 114
 - tourists from 76–82
- gross domestic product 11, 113, 117
- group accommodations 12, 25, 48, 84, 85, 89

H

- hobbies 93, 97–102, 107
- holiday dwellings 94
- holiday length, average 17, 21, 29, 45, 55
 - see also:* length of stay
- holiday traffic, international chap 8
- holidays of the Dutch
 - domestic trips chap 2
 - frequency 14, 91
 - outbound trips chap 3
 - participation in chap 1
- holidays, camp and weekend, spending in
 - household budget 92
- holidays, long 11, 13, 14

by destination 23, 30, 46, 51, 53
domestic 15, 21, 23, 25, 27, 28
expenditure on 54
outbound 15, 16, 45, 46, 48, 49, 51, 53
holidays, short 11, 13, 14, 15
by destination 22, 30, 45, 52
domestic 14, 22, 25, 27, 28
expenditure on 54
outbound 45, 48, 49, 52
see also: outbound trips
hotels 25–27, 29
Dutch in foreign 48, 49, 55
hotel and catering, price index 92
hotels and boarding houses 25–27, 29
employment in 118
foreign tourists in 12, chap 4
use of Dutch – 12, 84, 85, 87–89
households 11, 18, 92
Hungary 46, 47, 51, 56

I

import 117
individual sports 93
indoor sports 93
internal tourism consumption 117, 118
international tourism chap 8
Ireland 78, 79, 115
international tourism 109–113
Italy
Dutch on holiday in 46, 47, 51, 53, 54, 56,
63
international tourism 109–113
tourist receipts 115
tourists from 76–81

J

Japan 78, 79, 115
jobs of employees in tourism 119
jogging, running, fitness 93, 97, 98, 101, 102, 107

L

labour force 11
land area 11

land use 122
leisure activities 12, 90–91
leisure/ recreational shopping 97–102, 107
length of stay
domestic holidays 21, 25–28, 30, 32–43
outbound trips 45, 48, 49, 56–66
length of stay, average 68, 88
Luxembourg
Dutch on holiday in 45–47, 51, 56
tourist receipts 115
tourists from 78, 79

M

marina's 121, 122
market share 110
month, foreign tourists per – 68–70
overnight stays per – 85, 86
movies, theatre, concert etc. visiting 90, 97,
98, 101, 102, 107
multi-person households 11
museum visits 90

N

nature area 11
New Zealand 78, 79
Norway
international tourism 109–113
tourists from 78, 79
Norway-Sweden-Finland
Dutch on holiday in 46, 47, 51, 53, 56
see also: Scandinavia

O

occupancy rate 84, 88
organizing trips, way of 28, 51, 52
outbound holiday trips 11–15, chap 3
by country of destination 11, 46, 47, 51–54,
56–66
by type of accommodation 48, 49
by season 15–17, 45–47, 52, 53, 57–66
expenditure on 17, 54, 55
outdoor sports 93
see also: aquatic sport

- activities 124
- overnight stays foreign tourists 12, 89
 - by country of origin 77, 79, 81, 82
 - per month 69, 70
 - per province 72, 73
 - by tourist area 75
 - type of accommodation 12, 67, 73, 82, 83
- overnight stays in Dutch accommodations 12, 84–89
- overnight stays of the Dutch 12, 89
 - by type of accommodation 26, 27, 49
 - per country of destination 47, 57–66
 - per province 30–43
 - per tourist area 24
- ownership of durable recreational items 94

P

- package tours, price index 92
- participation in
 - holidays chap 1, 109
 - leisure activities chap 6
- passenger transport, employment 119
- playground visits 90
- Poland 78, 79
- population 11
- Portugal 115
 - Dutch on holiday in 46, 47, 51, 56
 - international tourism 109–113
 - tourists from 78, 79
- province, figures per – on:
 - day trips 100, 103–105
 - domestic holidays 30–43
 - foreign tourists 70–73
 - use of accommodations 86–88
- public transport 101
 - see also:* train

R

- reason for stay 82
- recreation, area for 11
- recreation and culture,
 - price index 92
- recreational items, ownership 94

- renting cars 119
- restaurant, visits to 12, 91
- Russia etc. 78, 79

S

- sailboards and surfboards 94
- sailing- and surfschools
 - exploitation 123
- Scandinavia 82
 - see also:* Denmark, Norway-Sweden-Finland
- season, figures by – on:
 - day trips 98
 - domestic holidays 22–24, 30, 31
 - holidays of the Dutch 15–17
 - outbound trips 45–47, 57–66
- seasonal types of accommodation 25–27, 29, 32–43, 48, 49, 55
- second home, holiday cottage 94
- singing, making music 90
- single household 11
- social meetings 12, 91
- social class 19
- Spain
 - Dutch on holiday in 46, 47, 51, 54, 56, 60
 - international tourism 109–113
 - tourist receipts 115
 - tourists from 76–81
- spectators sports competition/matches 97–102, 107
- sporting recreation 97–102, 107
- sports and games, expenditure for 92
- sports and recreation 117, 118
 - employment 119
- sports, practice of 12, 90, 93
 - by type of sport 93
- spring 98
- subsidies minus taxes 117
- summer house, bungalow 25–27, 29, 48, 49, 55
- summer season 22–24, 30, 31, 45–47, 57–66, 98
- sunbathe, swimming, picnic, day camp etc. 97–102, 107
- surface area 11
- Sweden

international tourism 109–113
tourist receipts 115
tourists from 78, 79
see also: Norway-Sweden-Finland,
Scandinavia
swimmingpools 125
Switzerland
Dutch on holiday in 46, 47, 51, 53, 56, 66
international tourism 109–113
tourist receipts 115
tourists from 76–81

T

team sports 93
tent, family tent 25, 26, 29, 48, 49, 55
theatre, going to 90
tour operators and travel agencies 117, 118,
119
touring, on day trips 97–102, 107
tourism and recreation, employment in 119
tourism industries 117
tourism products and services 117, 118
tourism ratio 117
tourist accommodations 25–27, 29
domestic holiday trips per province 32–43
outbound holiday trips 48, 49, 55
tourist area 22–24, 74, 75, 151
tourist consumption 117
tourist expenditure 84, 85, 111, 112, 116
tourist GDP 117
tourist receipts 111–113, 115
train 27–29, 49, 50, 55, 83
see also: public transport
transit 82
transport, mode of – , for:
domestic holidays 27–29

foreign tourists 83
outbound trips 49–52, 55
day trips 101
transport services 117, 118
travel agencies 117, 118
travel balance 12
travel costs, of day trips 107
trips in the open air 12, 90
Turkey
Dutch on holiday in 46, 47, 51, 56, 62
tourists from 78, 79

U

unemployed 11
United States
Dutch on holiday in 46, 47, 51, 56
tourist receipts 115
tourists from 78, 79, 82

W

walking 93, 97, 98, 101, 102, 107
watching television 12, 91
water area 11, 122
waterrecreation ch 10
water sport clubs and organisations
winter season 22–24, 30, 31, 45–47, 57–66,
98
winter sports holidays 52, 53
woodland and nature area 11

Y

youth hostels 25, 48
yacht

Z

zoo 90, 107, 119

Enkele aanverwante onderzoeken en publicaties

In dit overzicht worden de titels vermeld van enerzijds regelmatig uitgevoerde onderzoeken, anderzijds papieren publicaties die meer gedetailleerde gegevens bevatten over (aanverwante) onderwerpen die in deze publicatie worden behandeld. Hierbij is een onderscheid gemaakt tussen CBS- en Overige onderzoeken, en tussen CBS-publicaties, NBTC-publicaties en publicaties van overige bronnen. Bij alle publicaties is de algemene titel vermeld, gevolgd door het jaartal van de meest recente papieren publicatie.

CBS-onderzoeken

Logiesaccommodaties 2007 (m, j).
Permanent Onderzoek LeefSituatie (POLs) (j).
Dagrecreatie 2006/'07 (5j).
Recreatie-instellingen 2004 (2j).
Sportclubs en sportscholen 2006 (3j).
Sportorganisaties 2006 (3j).
Watersport (exploitanten van jacht- en passantenhavens) 2006 (3j).
Watersportclubs en -verenigingen 2006 (3j).
Watersportinstructeurs, zeil- en surfscholen 2006 (3j).
Zwembaden en sportaccommodaties (exploitanten) 2006 (3j).

Overige onderzoeken

Aanvullend Voorzieningengebruik Onderzoek 2003 (Sociaal en Cultureel Planbureau) (4j).
Continu VakantieOnderzoek 2007 (m, j). In opdracht van de Stichting CVO vindt het Continu VakantieOnderzoek plaats, waarbij het veldwerk wordt uitgevoerd door TNS-NIPO.
Inkomend toerisme 2005 (5j).

CBS-publicaties (op papier)

Toerisme in Nederland. Het gebruik van logiesaccommodaties 2007 (j).
Vakanties van Nederlanders 2007 (j).

Barometer voor Horeca, Catering en Verblijfsrecreatie', een kwartaal-uitgave van het bedrijf Horeca en Catering en het Centraal Bureau voor de Statistiek.

CBS-publicaties (op internet: StatLine)

StatLine is de elektronische databank van het CBS, die u gratis kunt raadplegen. Deze databank bevat statistische informatie over vele maatschappelijke en econo-

mische onderwerpen in de vorm van tabellen en grafieken. Achter in deze publicatie zijn de titels vermeld van de publicaties die over logiesaccommodaties in StatLine zijn opgenomen.

De efficiëntste manier om cijfers over toerisme en recreatie in StatLine te vinden is als volgt. Ga naar de internetsite <http://statline.cbs.nl> en druk op de knop 'thema's'. U krijgt dan de 'StatLine Webselector' op uw scherm. Door achtereenvolgens op het 'plusje' voor de mappen 'Vrije tijd en Cultuur' en 'Toerisme' of 'Recreatie' of 'Sport' te klikken, komt u bij mappen met publicaties van gegevens over Toerisme (Vakanties, Logiesaccommodaties), Recreatie (waaronder een map Dagrecreatie), en Sport terecht. Voor een overzicht van vrijetijdsbesteding van personen kiest u achtereenvolgens de plussen voor 'Vrije tijd en Cultuur', en 'Tijdsbesteding en vrije tijd'.

Als u de gewenste publicatie aanklikt (of indien nodig nog meer 'plusjes' uit laat klappen), verschijnen in het rechterdeel van de 'Webselector' enkele tabbladen met onderwerpen, perioden en andere selectiemogelijkheden waaruit u telkens een keuze kunt maken om een eigen tabel samen te stellen. Vervolgens drukt u op 'Gegevens tonen'. U krijgt dan de gekozen tabel op het scherm te zien. Deze kunt u afdrukken of opslaan. Na boven de tabel op het pictogram met de diskette (tabel bewaren) te klikken, kunt u aangeven in welk formaat u de gegevens op wilt slaan. Voor nadere informatie en vragen over het gebruik van StatLine kunt u contact opnemen met de infoservice van het CBS, tel. (088) 570 70 70, e-mail: infoservice@cbs.nl.

In het bijzonder voor cijfers en publicaties op het gebied van Toerisme en Recreatie hebben we een nieuwe internetservice. Deze service bestaat er uit, dat u middels een e-mail op de hoogte gebracht wordt van recente publicaties. In deze mail vindt u tevens de directe link naar de publicatie die dan verschenen is. Mocht u deze vorm van informatie op prijs stellen, stuur dan een e-mail met uw verzoek naar statistiek-logies@cbs.nl. U ontvangt dan de aankondigingen van de publicaties die verschijnen.

NBTC-publicaties (voorheen TRN-publicaties)

zie www.holland.com.

Overige publicaties

Buitenlandse toeristen in Nederland 1999 (Ministerie van Economische Zaken, CBS en TRN; verkrijgbaar bij NBTC).

Kwartaalbericht Nederlandsche Bank (kw).

OECD publicaties: zie www.oecd.org, directorate Science, Technology & Industry, Industry Issues – Tourism.

Rapportage Sport 2006 (Sociaal en Cultureel Planbureau).

Zie ook www.rapportage-sport.nl.

Trendrapport toerisme en recreatie 2007 (Nederlands Research Instituut voor Recreatie en Toerisme) (j).

Yearbook of tourism statistics 2007 (WTO) (j).

De publicaties van het CBS kunnen besteld worden bij de bestelservice van het CBS te Heerlen, Postbus 4481, 6401 CZ Heerlen, fax (045) 570 62 68 of e-mail verkoop@cbs.nl. Alle publicaties zijn ter inzage of kunnen in bruikleen worden verkregen bij de bibliotheek van ons Bureau in beide vestigingen. Tevens kunnen daar publicaties tegen contante betaling worden gekocht. Statistische informatie is ook te vinden op de website van het CBS www.cbs.nl ; gegevens zijn ook direct op te vragen via statline.cbs.nl.

De publicaties van NBTC/TRN kunnen besteld worden bij het hoofdkantoor in Leidschendam, Postbus 458, 2260 MG Leidschendam, tel. (070) 370 57 05, fax (070) 320 16 54.

